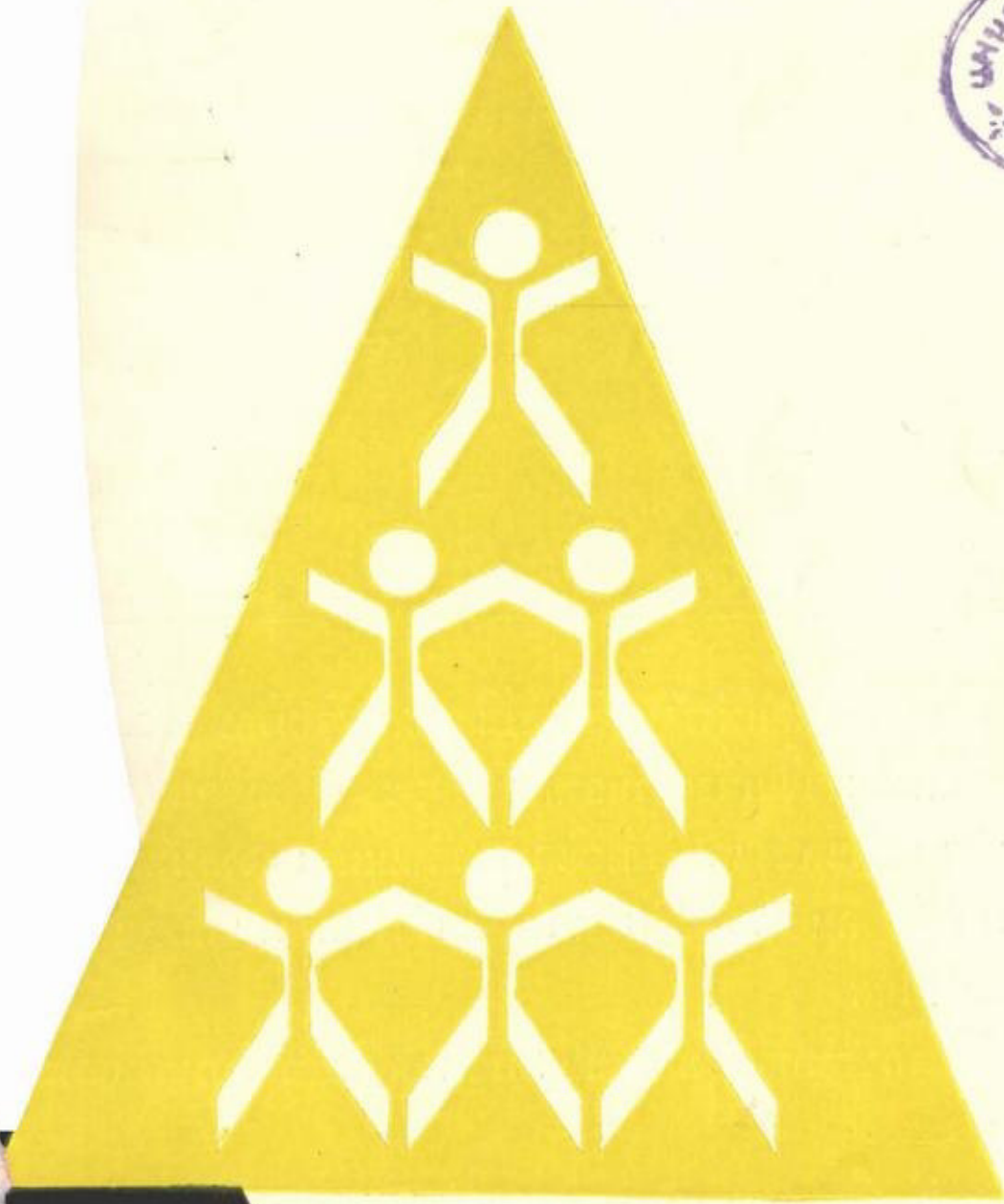

วารสารข้าราชการ

ปีที่ 11 ฉบับที่ 7 กรกฎาคม 2509

โครงการจำแนกตำแหน่ง

ด้วยความร่วมมือของ ก.พ. แห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ยูซอมและสำนักงาน ก.พ. ได้จัดให้มีการอบรมขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๐๘ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๐๙ เกี่ยวกับหลักการจำแนกตำแหน่งและวิธีการวิเคราะห์ตำแหน่งแก่เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ. รุ่นแรก จำนวน ๑๒ คน ที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามโครงการจำแนกตำแหน่งข้าราชการพลเรือนไทยทั่วประเทศ

ภาพนี้ได้จากพิธีแจกประกาศนียบัตรแก่ผู้สำเร็จหลักสูตรการอบรมดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๐๙

นายจอห์น เอฟ. ฟิชเชอร์ (เลขาธิการ ก.พ. แห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย) กำลังมอบประกาศนียบัตรแก่ น.ส. มารศรี ทิวเสน (วิทยากรโท กองระเบียบข้าราชการ) จากซ้ายสุด นายเคลวิน ดี. ชาร์ป (รองเลขาธิการ ก.พ. แห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย หัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญประจำสำนักงาน ก.พ.) พันเอก จินดา ณ สงขลา (เลขาธิการ ก.พ.) นายโสรัจ สัจจิตกุล (รองเลขาธิการ ก.พ.) และ นายเอลเบิร์ต จี. สวิง (หัวหน้าฝ่ายรัฐประศาสนศาสตร์ ยูซอม) ผู้เชี่ยวชาญอีกผู้หนึ่งที่มีได้ปรากฏในภาพนี้ คือ นายไมเคิล เจ. เอลเวิร์ด

วารสารข้าราชการ

ปีที่ 11 ฉบับที่ 7 กรกฎาคม 2509

วารสารรายเดือนของบริการสวัสดิการ ก.พ.

สำนักงาน ก.พ.

คณะกรรมการดำเนินงาน

พันเอก จินดา ณ สงขลา เลขาธิการ ก.พ. ประธาน
 นายประวิณ ณ นคร รองเลขาธิการ ก.พ. รองประธาน
 นายโสรัจ สุจิตกุล รองเลขาธิการ ก.พ. รองประธาน
 ผู้อำนวยการกอง และหัวหน้ากอง สำนักงาน ก.พ. กรรมการ

ระเบียบการบอกรับ

ค่าบำรุงรวมค่าส่งปีละ ๓๕ บาท ส่งเงินล่วงหน้าไปยัง
 “ผู้จัดการวารสารข้าราชการ สำนักงาน ก.พ. ในพระบรม
 มหาราชวัง พระนคร” ส่งจ่ายเงินที่ ป.ณ. หน้าพระลาน
 หรือบอกรับทางโทรศัพท์ ๒๗๖๓๒ ได้

วารสารข้าราชการ

ที่ปรึกษา เลขาธิการ ก.พ.
 รองเลขาธิการ ก.พ.
 ผู้จัดการ พันตรี อรรถ วิชัยกุล
 ผู้ช่วยผู้จัดการ นายจระพงษ์ สีวาชะวิโรจน์
 บรรณาธิการ นายสมศักดิ์ เจริญกุล
 กองบรรณาธิการ นายสายบัว พุ่มแดง
 นางนิศยา มาศะวิสุทธิ
 นายชาญชัย อิงภากรณ์
 นายอุศล บุญประกอบ

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า	ภาษาอังกฤษ	หน้า
อะไรใหม่ในเดือนนี้	3	คำคู่ (Homophones)	48
สรุปเหตุการณ์ทั่วโลก	7		
ข่าวสอุมข้าราชการ	9		
วิชาการ		กฎหมาย ระเบียบ	
ระบบข้าราชการพลเรือนของจีน	11	แบ่งส่วนราชการ	(๑)
ปัญหาการพัฒนาสังคมชนบท	26	กฎสำนักนายกรัฐมนตรี	(๓)
สิทธิในการรับเงินสงเคราะห์ผู้ประสบภัย	32	ระเบียบและ น.ว. ต่าง ๆ	(๕)
เอกสารเรื่องการจัดตำแหน่ง	52		
ความรู้ในการสอบ		ปกิณกะ	
แนวการสอบวิชาบริหารรัฐกิจ	20	ถ้อยแถลง	2
ตอบปัญหา		การบริหารงานแบบประชาธิปไตย	38
ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน	64	ผู้อนุรักษ์น้ำ	41
ปัญหาคลัง	71	เฉลยสอบเขาวนัและความรู้รอบตัว	77
		สอบเขาวนัและความรู้รอบตัว... ..	78

พิมพ์ที่ ไทยพิมพ์ — โรงพิมพ์อักษรสารการพิมพ์ ๗๒ ถนนบำรุงเมือง ตอนวัดสระเกศ พระนคร โทร. ๘๑๒๓๒๐

นายสิทธิชัย ปริกัมศีล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๐๘

ถ้อยแถลง

ในที่สุดข้อเสนอการปรับปรุงอัตราเงินเดือนข้าราชการก็ได้ผ่านพ้นไปแล้ว เป็นอันว่าตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ปีหน้า ข้าราชการทุกคนก็จะได้รับเงินเดือนในอัตราที่เพิ่มขึ้นใหม่ ส่วนการพิจารณาบำเหน็จความดีความชอบ หรือเลื่อนเงินเดือนประจำปคงเป็นไปปกติ สำหรับปัญหาที่เป็นห่วงกันมากกว่า ราคาสินค้าจะพลอยสูงตามไปด้วยนั้น ทราบว่าทางรัฐบาลได้เตรียมมาตรการพิเศษไว้แล้ว ในทางที่จะป้องกันและปราบปรามพวกฉวยโอกาสเหล่านั้น

วารสารข้าราชการได้เสนอบทความและภาพเกี่ยวกับเรื่องการจัดแนกตำแหน่งไปแล้วหลายครั้งหลายหน ปัญหาอีกเรื่องหนึ่งที่มีผู้กล่าวถึงกันมากในขณะนี้ก็คือ “ปัญหาควรเลิกชั้นข้าราชการพลเรือนหรือไม่” ท่านบรรณาธิการคนก่อน (นายประวิณ ณ นคร) ได้เขียนไว้ในวารสารข้าราชการ ปีที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ฉบับที่ ๖ ตอนหนึ่งว่า “...เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์ที่ผ่านมาแล้ว จะเห็นได้ว่าปัญหาเรื่องการเลิกชั้น ไม่ใช่ปัญหาที่จะตัดสินใจได้ง่ายๆ เพราะเป็นผลเกี่ยวพันไปถึงปัญหาอื่นๆ อีกหลายอย่าง.....ปัญหาเรื่องการเลิกชั้น จึงเป็นปัญหาที่ควรจะได้พิจารณาถึงผลได้ผลเสียจากหลายแง่หลายมุมโดยรอบคอบ.....” วารสารข้าราชการจึงใคร่ขอเชิญชวนท่านสมาชิกเขียนความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ไปเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ซึ่งคิดว่าจะเป็นประโยชน์อย่างมาก และหากรายใดเขียนได้ถึงขนาดเราจะมำรางวัลให้ด้วย

สมัยนี้ใครๆ ก็พูดถึงข้อสอบแบบปรนัยหนาหูขึ้น ในฉบับต่อไปเราจะให้เสนอ “ข้อสอบแบบปรนัยสำหรับข้าราชการ” จากหลายแง่หลายมุมต่างๆ กัน และคงจำกันได้ว่าในถ้อยแถลงฉบับที่ ๑ เราขอเชิญทุกท่านร่วมสนุกกับปัญหา “สคบชวนและความรู้รอบตัว” เพราะนอกจากจะได้รับรางวัลเล็กๆ น้อยๆ ประจำเดือนแล้ว ยังมีรางวัลพิเศษประจำปีให้สมาชิกผู้ตอบรวมกันทั้งปีได้มากที่สุดอีกด้วย ปรากฏว่าได้มีท่านสมาชิกส่งไปร่วมสนุกกับเราอย่างคับคั่ง ซึ่งเราขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย และในฉบับต่อไป เราจะได้รวบรวมรายชื่อผู้ตอบได้รับรางวัลรวมกันสูงสุดที่ ๑, ๒ และ ๓ ในระยะ ๑ เดือนที่ผ่านมาให้ทราบเสียครั้งหนึ่งก่อน เพื่อให้ท่านเห็นว่ายังอาจจะเอาชนะได้ถ้าตอบถูกหมดและดีที่สุดไปอีก ๕ เดือนที่เหลืออยู่

ปกวารสารข้าราชการฉบับนี้ : สีเหลืองดำ-กระทรวงมหาดไทย

บรรณาธิการ

อะไรใหม่ ในเดือนนี้

กฎหมาย

มีกฎหมายที่น่าสนใจประกาศใช้ ดังนี้ :-

๑. พ.ร.ฎ. แบ่งส่วนราชการ สำนักงาน เลขาธิการ รัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๐๕
๒. กฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๖๐ (พ.ศ. ๒๕๐๕) ออกตามความใน พ.ร.บ. เครื่องแบบข้าราชการ ฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘

(รายละเอียดอยู่บนหน้าพิเศษกลางเล่ม)

ระเบียบ

มีระเบียบและน.ว. ต่างๆ ประกาศใช้ดังนี้ :-

๑. คณะรัฐมนตรี เห็นชอบด้วย กับข้อเสاءของ กระทรวงการคลัง ที่วาง หลักเกณฑ์ ในทางปฏิบัติ เกี่ยวกับการสะสาง การจ่ายเงิน ผิดระเบียบ ของ ส่วน ราชการ ต่าง ๆ เพิ่มเติมอีก ๓ ประการ และวางมติให้ส่วนราชการต่าง ๆ ถือปฏิบัติ
๒. คณะรัฐมนตรีให้ยับยั้งการปฏิบัติการของกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ นอกจากกระทรวงกลาโหมที่เกี่ยวข้องกับอัตราค่าจ้าง ปฏิบัติงานเสี่ยงอันตรายไว้ก่อน จนกว่าจะได้ประกาศใช้ระเบียบลูกจ้าง
๓. คณะรัฐมนตรี ให้ผ่อนผัน แก่ผู้ที่ได้รับทุนของโรงพยาบาล หรือมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ ให้ได้รับยกเว้น มีคั้งอยู่ในระบบโควตา

(รายละเอียดอยู่บนหน้าพิเศษกลางเล่ม)

บุคคล

สำนักนายกรัฐมนตรี

กรมประชาสัมพันธ์

แต่งตั้ง

นายเกรียงไกร ชีวะปรีชา หัวหน้ากองประชาสัมพันธ์ เขตลำปาง ดำรงตำแหน่งช่างเอก กองช่างและทะเบียนวิทยุ

นายสมบุรณ์ บุรณะเหตุ หัวหน้ากองประชาสัมพันธ์ เขตสุราษฎร์ธานี ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองประชาสัมพันธ์ เขตลำปาง

ตั้งแต่วันที่ ๑ มิ.ย. ๐๕

มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

แต่งตั้ง

นายอิสระ บุคตะนันท์ หัวหน้าแผนกทันตกรรมหัตถการ คณะทันตแพทยศาสตร์ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกเวชศาสตร์ของปาก คณะทันตแพทยศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๐๕

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

แต่งตั้ง

นายศักดิ์ ชาติสุนันต์ ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ วันที่ ๒๐ เม.ย. ๐๕

กระทรวงการคลัง

กรมศุลกากร

รับโอน

ร.อ. วีระ จันทรศรี ร.น. นายทหารพระธรรมนูญ แผนกกักตังผลและศุลกากร ฝ่ายอำนวยการ กองบังคับการ กรมनावิกโยธิน กองทัพเรือ กระทรวงกลาโหม มาบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนิติกรโท กองนิติการ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ เม.ย. ๐๕

กรมสรรพากร

แต่งตั้ง น.ส. ผาสุกนิตย์ สุทธิสุนทร ดำรงตำแหน่งนักบัญชีโท กองนิติการ ตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ค. ๐๘

กระทรวงเกษตร

กรมประมง

ออก นายดวง เตชะโกมล หัวหน้าสถานีประมง (หนองหาร) จ.ว. สกลนคร กองบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำ ออกจากราชการเพื่อไปประกอบอาชีพอย่างอื่น ตั้งแต่วันที่ ๑ ก.ค. ๐๘

กรมกสิกรรม

ออก นายसानติ เสวตนาถ พนักงานวิทยาศาสตร์เอก ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ เหตุเจ็บป่วยทุพพลภาพ ตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ค. ๐๘

กรมปศุสัตว์

ออก นายประสาน นุตะมาน นายสัตวบาลโท (ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์อาหารสัตว์) กองอาหารสัตว์ ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ

นายวิเชียร จินคานนท์ นายสัตวแพทย์จังหวัดโท จ.ว. พระนครศรีอยุธยา ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ ตั้งแต่วันที่ ๑ มิ.ย. ๐๘

กรมป่าไม้

แต่งตั้ง นายสวัสดิ์ นิชรรัตน์ ดำรงตำแหน่งนักวิชาการป่าไม้โท ประจำกองบำรุง ตั้งแต่วันที่ ๑๗ พ.ค. ๐๘

นายสถิตย์ อรุณ พนักงานป่าไม้โท - ประจำที่ทำการป่าไม้เขตแม่สะเรียง ดำรงตำแหน่งพนักงานป่าไม้โท ประจำกองโครงการ ตั้งแต่วันที่ ๑ เม.ย. ๐๘

กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

กรมชลประทาน

แต่งตั้ง นายประพันธ์ศักดิ์ เฟื่องผล นายช่างเอก กองวิชาการ ดำรงตำแหน่งนายช่างเอก กองก่อสร้าง ตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ค. ๐๘

กรมทรัพย์สินทางพาณิชย์

แต่งตั้ง นายเสงี่ยม บุญเกียรติ เลขานุการกรมทรัพย์สินทางพาณิชย์ ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกรมทรัพย์สินทางพาณิชย์

นายสมภพ จักรประสงฆ์ หัวหน้ากองการเศรษฐกิจและเผยแพร่ ดำรงตำแหน่งเลขานุการกรมทรัพย์สินทางพาณิชย์

ม.จ. พิริยะดิศ ดิศกุล นายช่างเอก กองการเหมืองแร่ ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองการเศรษฐกิจและเผยแพร่ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ พ.ค. ๐๘

กรมทางหลวง

เลื่อน นายนิเวศน์ จำห้องศรี พนักงานบัญชีตรี เขตการทางนครศรีธรรมราช กองบำรุง ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าธุรการโท กองช่างลง ตั้งแต่วันที่ ๑ เม.ย. ๐๘

นายวิวิทย์ พรหมสาขา ณ สกลนคร หัวหน้ากองทางหลวงจังหวัดและชนบท ขึ้นเป็นชั้นพิเศษ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายช่างพิเศษการทางด้านใต้ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ พ.ค. ๐๘

กรมพัฒนาที่ดิน

รับโอน นายดุสิต สันทวาลัย พนักงานข้าวโท กองบำรุงพันธุ์ กรมการข้าว กระทรวงเกษตร มาบรรจุ

และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักเกษตรโท กองบริรักษ์ที่ดิน
ตั้งแต่วันที่ ๑ มิ.ย. ๐๘

กรมสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ

เลื่อน นายถวัลย์ บุรีรักษ์ พนักงานสหกรณ์ตรี
กองจัดตั้งและตรวจสอบสหกรณ์ธนกิจ ขึ้นเป็นชั้นโท และ
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานสหกรณ์โท กองจัดตั้ง
และตรวจสอบสหกรณ์ธนกิจ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ พ.ค. ๐๘

กระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

แต่งตั้ง

นายอัมพร เกษเทศ ปลัดอำเภอโท อำเภอ
หล่มเก่า จ.ว. เพชรบูรณ์ ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท
อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จ.ว. เพชรบูรณ์

นายสุเทพ ธาวิสาร หัวหน้าแผนกป้องกันปราบ
ปรามอาชญากรรม กองการสอบสวน ส่วนการปกครอง
ภูมิภาค ดำรงตำแหน่งจ่าจังหวัดโท จ.ว. ตาก

ตั้งแต่วันที่ ๑ มิ.ย. ๐๘

นายสุจินต์ วนเกียรติ ปลัดอำเภอโท อำเภอวัด
เพลง จ.ว. ราชบุรี ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท อำเภอ
บางแพ จ.ว. ราชบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑๘ พ.ค. ๐๘

นายชนะแอม มุนินาสุต ผู้ตรวจราชการ ไปประจำ
กรมการปกครอง

นายประจวบ พัดกุล รักษาการในตำแหน่งนาย-
อำเภอระแงะ จ.ว. นราธิวาส ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ
ระแงะ จ.ว. นราธิวาส

นายมนตรี วิบูลย์ รักษาการในตำแหน่งนาย-
อำเภอท่าคันโท จ.ว. กาฬสินธุ์ ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ
ท่าคันโท จ.ว. กาฬสินธุ์

ตั้งแต่วันที่ ๑๘ พ.ค. ๐๘

นายสุวิษ ประสงค์วัฒนา ปลัดอำเภอโท อำเภอ
ไชยบาดาล จ.ว. ลพบุรี ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท
อำเภอบ้านไผ่ จ.ว. ลพบุรี

ว่าที่ ร.ต. วิทยา อุบลพงษ์ ปลัดอำเภอโท อำเภอ
เกษตรวิสัย จ.ว. ร้อยเอ็ด ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอโท
อำเภอไชยบาดาล จ.ว. ลพบุรี

ร.ต. อุทัย ใจหนึ่ง จ่าจังหวัดโท จ.ว. ตาก ดำรง
ตำแหน่งปลัดอำเภอโท อำเภอบางบัว จ.ว. สมุทรปราการ
ตั้งแต่วันที่ ๒๕ พ.ค. ๐๘

ร.ต. ภิมรย์ สุขภาคกุล ปลัดอำเภอโท อำเภอสง
จ.ว. น่าน ดำรงตำแหน่งจ่าจังหวัดโท จ.ว. น่าน ตั้ง
แต่วันที่ ๒ มิ.ย. ๐๘

นายวัน ช่างสาร ประจำกองฝึกอบรม ดำรง
ตำแหน่งวิทยากรโท กองฝึกอบรม ตั้งแต่วันที่ ๑๓ มิ.ย. ๐๘

กรมราชทัณฑ์

เลื่อน

นายจรรยา รุจิรวาลย์ พศัตติวี เรือนจำอำเภอเมืองบุรี
ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยพศัตติ
เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นายจำลอง วัลย์สุคนธ์ พศัตติวี เรือนจำเขต
อุดรธานี ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพศัต
ติเรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร

นายไพบุลย์ ส่งข่าว พศัตติวี เรือนจำกลางนคร-
ศรีธรรมราช ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
หัวหน้าแผนกอบรมและฝึกวิชาชีพ เรือนจำกลางคลองไผ่
จ.ว. นครราชสีมา

ตั้งแต่วันที่ ๒๐ เม.ย. ๐๘

แต่งตั้ง

นายทวี ชูทรัพย์ ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองระบบ
อาชญาวิทยา ส่วนอาชญาวิทยา

นายบุญมา โกมลเปลิน พศิ์เอก เรือนจำจังหวัด
สุพรรณบุรี ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกรม

นายถวิล ศรีบุญย์ หัวหน้ากองระบบอาชีวศึกษา
ส่วนอาชีวศึกษา ดำรงตำแหน่งพศิ์เอก เรือนจำจังหวัด
สุพรรณบุรี

ตั้งแต่วันที่ ๑ มิ.ย. ๐๘

กระทรวงศึกษาธิการ

กรมพลศึกษา

เลื่อน นายบุญเจือ สุวรรณพฤษ ผู้อำนวยการ
วิทยาลัยพลศึกษา และรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
กองส่งเสริมพลศึกษา ขึ้นเป็นชั้นพิเศษ และแต่งตั้งให้
ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองส่งเสริมพลศึกษา ตั้งแต่
วันที่ ๑๗ พ.ค. ๐๘

กระทรวงเศรษฐกิจ

กรมการค้าภายใน

แต่งตั้ง นายวัน วิเชียรณัฏ หัวหน้าแผนกสืบ
การค้า กองตลาดการค้า ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกบัญชี
กองคลังสินค้า ตั้งแต่วันที่ ๒๕ พ.ค. ๐๘

กระทรวงสาธารณสุข

กรมการแพทย์

แต่งตั้ง นายแพทย์ไพจิตร เจริญขวัญ นายแพทย์
โท โรงพยาบาลกระบี่ ดำรงตำแหน่งนายแพทย์โท โรงพยาบาล
บาลพระพุทธบาท จ.ว. สระบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ค. ๐๘

กรมอนามัย

แต่งตั้ง

นายแพทย์อินปิ่น วาฤทธิ นายแพทย์โท แผนก
สถานีอนามัย กองสุขภาพ ส่วนส่งเสริมและอบรม ดำรง
ตำแหน่งนายแพทย์โท หัวหน้าสถานีอนามัยชั้น ๑ อำเภอ
พร้าว จ.ว. เชียงใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ค. ๐๘

นายแพทย์สกล ตันติเฉลิม นายแพทย์อนามัย
อำเภอโท อำเภอกระบี่ จ.ว. ระนอง ดำรงตำแหน่งนาย
แพทย์โท หัวหน้าสถานีอนามัยชั้น ๑ อำเภอหัวไทร
จ.ว. นครศรีธรรมราช

นายแพทย์ประสัทชิ วณิชานนท์ นายแพทย์โท
สถานีอนามัยชั้น ๑ อำเภอหัวไทร จ.ว. นครศรีธรรมราช
ดำรงตำแหน่งนายแพทย์โท หัวหน้าสถานีอนามัยชั้น ๑
อำเภอระโนด จ.ว. สงขลา

นายแพทย์ประสงค์ เนียมประดิษฐ์ นายแพทย์โท
ที่ทำการอนามัย จ.ว. สงขลา ดำรงตำแหน่งนายแพทย์โท
หัวหน้าสถานีอนามัยชั้น ๑ อำเภอลาดกระบัง จ.ว. พระนคร

นายแพทย์อนุพันธ์ พลกนิษฐ์ นายแพทย์โท
สถานีอนามัยชั้น ๑ ก้นดาวคือทิส อำเภอลาดกระบัง
จ.ว. พระนคร ดำรงตำแหน่งนายแพทย์โท กองสุขภาพ
ส่วนส่งเสริมและอบรม

ตั้งแต่วันที่ ๑๒ พ.ค. ๐๘

“การคัดเลือกข้าราชการจะต้องพิจารณาคัดเลือกเอาเฉพาะคนที่ซื่อสัตย์ ไม่เห็น
แก่ประโยชน์ส่วนตัวและมีความสามารถ”
ขงจื้อ

สรุปเหตุการณ์ทั่วโลก

โดย ชาลี เอี่ยมกระสินธุ์

เอเชีย

- ไทย..... จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี พร้อมด้วยคณะ เดินทางไปเยือนสหพันธมาเลเซีย เมื่อ ๒๘ พ.ค. ๑๕ ตามคำเชิญของรัฐบาลมาเลเซียเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซียให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
- อินโดนีเซีย..... สถานิติบัญญัติสูงสุดของอินโดนีเซียเปิดประชุมสภาและลงมติเป็นเอกฉันท์ให้พลโท ซูฮาร์โต รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีกลาโหมมีอำนาจเต็มที่ในการบริหารประเทศ ตามที่ได้รับมอบหมายจากประธานาธิบดีโชการ์โน และนายพลนาซูเตียนก็ได้สาบานตัวเข้ารับตำแหน่งประธานถาวรของสภาอินโดนีเซียตามมติเอกฉันท์ของสภาเมื่อ ๒๑ มิ.ย. ๑๕
- ฟิลิปปินส์ ..... รัฐบาลฟิลิปปินส์ประกาศรับรองรัฐบาลมาเลเซียแล้ว ฟิลิปปินส์กับมาเลเซียขาดสัมพันธ์กันมานับตั้งแต่มีการสถาปนาสหพันธมาเลเซีย เมื่อกันยายน ๒๕๐๓
- มาเลเซีย..... คณะรัฐมนตรีมาเลเซียลงมติรับรองหลักการว่าด้วยการเลิกเผชิญหน้าของอินโดนีเซียเมื่อ ๗ มิ.ย. ๑๕

แอฟริกา

- คองโก ..... เกิดการรัฐประหารในเมืองเลโอโปลด์วิลล์ นครหลวงของคองโก เมื่อ ๓๐ พ.ค. ๑๕ แต่รัฐบาลคองโกได้ทำการปราบปรามผู้ก่อรัฐประหารได้สำเร็จ เพราะประธานาธิบดีโมบูตูแห่งคองโกทราบแผนการรัฐประหารล่วงหน้าแล้ว นายกิมมา นายกรัฐมนตรีคองโกคนก่อนกับนักการเมืองอีก ๓ คนถูกจับและนำตัวขึ้นศาลในข้อหาว่าทรยศต่อชาติ วันรุ่งขึ้น ศาลพิเศษได้พิจารณาคดีเป็นเวลา ๕๐ นาทีแล้วตัดสินประหารชีวิตนายกิมมา กับนักการเมืองที่จับได้อีก ๓ คนนี้ด้วยการแขวนคอในที่สาธารณะ

ออสเตรเลีย

นายฮาโรลด์ ฮิลท์ นายกรัฐมนตรีออสเตรเลีย จะเดินทางไปออสเตรียในวันที่ ๒๘ มิ.ย. ๑๕ เพื่อหารือกับประธานาธิบดีจอห์นสัน เกี่ยวกับเหตุการณ์และกิจกรรมต่างประเทศ จากนั้นก็จะเดินทางต่อไปยังอังกฤษ.

ยุโรป

- อังกฤษ ..... การนัดหยุดงานของชาวเรือในอังกฤษได้ดำเนินมาแล้ว ๓๐ วัน นาย ที. ลินซ์ ประธานสหภาพร้านค้าข่อยได้เสนอให้รัฐบาลอังกฤษใช้อำนาจขามฉุกเฉินบังคับให้มีการปันส่วนอาหาร และประกาศกำหนดราคาสินค้าเพื่อป้องกันการขาดแคลนและค่ากำไรเกินควร

ฝรั่งเศส.....ประธานาธิบดีเดอโกลแห่งฝรั่งเศสเดินทางไปเยือนโซเวียตเป็นครั้งแรกเมื่อ ๒๐ มิ.ย. ๑๘ นับตั้งแต่เขาได้ลงนามในสัญญาพันธมิตรมีกำหนด ๒๐ ปี กับจอมพลสตาลินเมื่อธันวาคม ๒๔๘๗

อเมริกา

สหรัฐประท้วงคิวบา ที่ปล่อยให้ทหารบุกรุกเข้าไปในเขตฐานทัพเรือของสหรัฐที่อ่าวกวานตานาโมในคิวบาเมื่อ ๒๓ พ.ค. ๑๘ โดยมีได้รับอนุญาต จนเกิดการยิงต่อสู้กันขึ้นกับทหารอเมริกา ดร. คัสโตรประกาศเตรียมพร้อมทั่วคิวบา และประธานาธิบดีโดคีกอสแห่งคิวบา ได้เชิญบรรดาทูตประเทศคอมมิวนิสต์ไปประชุมบอกกล่าวที่คิวบาถูกสหรัฐรุกรานด้วยกำลังและขอให้ประเทศคอมมิวนิสต์ส่งหน่วยอาสาสมัครไปช่วย

ยานอวกาศเซอร์เวเยอร์ของสหรัฐที่ส่งออกไปจากแหลมเคนเนดีเดินทางไปถึงดวงจันทร์ และขอลงตั้งบนผิวดวงจันทร์ได้เรียบร้อยเมื่อ ๒ มิ.ย. ๑๘ กล้องถ่ายภาพก็เริ่มทำงานบันทึกภาพผิวดวงจันทร์และถ่ายทอดภาพนั้นลงมาให้สถานีทางพื้นโลก

อเมริกาใต้

การเลือกตั้งประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐโดมินิกัน ที่เมืองซานโตโดมิงโกนั้น ผลการเลือกตั้งได้แก่นายบาลาแกร์

พิมพ์ใหม่ได้แล้ว

“ประมวลปัญหาและทางปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน”

(แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๐๕)

รวบรวมโดย

ประวิณ ณ นคร

ปกแข็งราคาเล่มละ ๕๐ บาท ตามเดิม

ต่างจังหวัดเพิ่มค่าส่งเล่มละ ๕ บาท

พิมพ์เสร็จแล้ว จำนวนจำกัด

รับสั่งซื้อด่วนไปที่ผู้จัดการสวัสดิการ ก.พ.

สำนักงาน ก.พ. ในพระบรมมหาราชวัง พระนคร

ส่งจ่ายเงินที่ ป.ณ. หน้าพระลาน

ข่าวสอบข้าราชการ

ข่าวสอบคัดเลือก

ทราบว่า มีส่วนราชการจะเปิดสอบคัดเลือกบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

๑. กรมที่ดิน

- ก. ปริญญาทางนิติศาสตร์หรือธรรมศาสตร์บัณฑิต ๑ อัตรา ปริญญาทางวิศวกรรมศาสตร์ ๑ อัตรา รวม ๒ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๒
- ข. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาช่างยนต์ ๓ อัตรา แผนกวิชาช่างพิมพ์ ๒ อัตรา แผนกวิชาช่างก่อสร้าง ๑ อัตรา ประกาศนียบัตรเคมีปฏิบัติของกรมวิทยาศาสตร์ หรืออนุปริญญาทางวิทยาศาสตร์ ๑ อัตรา รวม ๗ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๑
- ค. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกช่างภาพ ๔ อัตรา แผนกช่างพิมพ์ ๒ อัตรา ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกช่างกล หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาช่างยนต์ ๒ อัตรา รวม ๘ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๒

๒. กรมชลประทาน

ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกเลขานุการ หรือแผนกพาณิชยการ ๓ อัตรา แผนกพาณิชยการ ๑ อัตรา ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง แผนกช่างก่อสร้าง ๓ อัตรา แผนกวิศวกรรมศิลป์ ๑ อัตรา รวม ๘ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๒

๓. สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี

ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกเลขานุการ แผนกพาณิชยการ หรือแผนกภาษาต่างประเทศ ๑ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๒

๔. กรมพลศึกษา

ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกพาณิชยการ หรือแผนกเลขานุการ ๑ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๒

๕. กรมพัฒนาที่ดิน

ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกภาษาต่างประเทศ หรือแผนกเลขานุการ รวม ๒ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๒

๖. กรมการขนส่งทางบก   ปริญญาทางพาณิชยศาสตร์ (สถิติ) หรือทางเศรษฐศาสตร์ ๒ อัตร
ปริญญาทางพาณิชยศาสตร์ หรือทางเศรษฐศาสตร์ ๔ อัตร รวม
๖ อัตร เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๒
๗. กรมอัยการ   ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาระดับสูง หรือประกาศนียบัตรประโยค
มัธยมศึกษาตอนปลายอาชีพ แผนกพาณิชยการ หรือประกาศนียบัตร
วิชาชีพ แผนกวิชาพาณิชยการ ๑ อัตร เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๒
๘. กรมวิทยาศาสตร์   ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาระดับสูง แผนกช่างโลหะ ๑ อัตร
เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๒
๙. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม   ประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
แผนกช่างก่อสร้าง ๑ อัตร เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๑
๑๐. กรมโยธาเทศบาล   ประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาวิศวกรรม ๑ อัตร
เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๑ □

Never Say "Fail"

Keep Pushing,
It is wiser than sitting aside,
And dreaming and sighing,
And waiting for the tide.
In life's earnest battle
They only prevail
Who daily march forward,
And never say, "Fail."

ก้าวหน้า ดีกว่า นั่งเฉย
ละเลย มัวฝัน ทอนใจ
คอยเฝ้า นาน ไร้ผล

สงคราม ชีวิต นี้ไช้
มีชัย เพราะไม่ นั่งเฉย
รุดหน้า ก้าวไป ไหนเลย
ยอมแพ้ แพ้เป็น ไม่ยอม

เจริญ วิชัย

ระบบข้าราชการพลเรือนของจีน

โดย
เจียน ชีระวิทย์

(ต่อจากฉบับก่อน)

วิถีทางเข้าเป็นข้าราชการของจีน

จากประวัติการปกครองตามระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช ๒,๐๐๐ ปีเศษ เป็นที่ประจักษ์ว่ารัฐบาลต้องการคนมีความรู้ความสามารถเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการในสายตาของประชาชน ข้าราชการเป็นตัวแทนของพระมหากษัตริย์ และมีความสำคัญในทางการเมืองเป็นอย่างมาก ในทางสังคมบุคคลประเภทนี้ก็เป็นผู้บั่นระเบียบของสังคมด้วย

การคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชนั้น อาจแบ่งเป็น ๓ สมัย คือ สมัยที่มีการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ โดยการแนะนำของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ สมัยที่มีการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการโดยการสอบแข่งขันในบางตำแหน่ง และสมัยที่มีการสอบแข่งขันทั่วไปเพื่อคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการอย่างแพร่หลาย

ก. สมัยที่มีการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ โดยการแนะนำของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ (เจียนจี้) วิธีการนี้ ก็คือ ให้บุคคลที่มีตำแหน่ง หรือคุณวุฒิตามที่กำหนดไว้เสนอตัวผู้ที่เห็นสมควรที่จะเข้ารับราชการต่อผู้มีอำนาจทำการคัดเลือก ความคิดที่เพิ่งเล็งถึงคุณสมบัติของบุคคลได้รับการกระตุ้นเตือนจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมครั้งใหญ่ในตอนปลายของสมัยราชวงศ์โจวที่เรียกว่ายุค " ฤดูกาลมืดเปลี่ยนและรัฐในระหว่างสงคราม " (ชุนชิวจันกั๋ว ๗๒๒-๔๗๖, ๔๐๓-๒๒๓ ก่อน ค.ศ.) สมัยนั้น การสงคราม บั่นเคืองตัดสินความคงอยู่ของรัฐ เจ้าครองนครต่าง ๆ พยายามปรับปรุงตัวเองให้เข้มแข็ง และรับเอาบุคคลผู้มีสติปัญญาเข้ารับใช้ในราชสำนัก เป็นภารกิจอันสำคัญยิ่งของผู้นำ ระบบการสืบตำแหน่งโดยทางมรดกจึงได้รับการกระทบกระเทือน

อย่างหนัก ปรากฏว่าในแคว้นแคว้นต่าง ๆ มหาอำมาตย์ ราชมนตรี ที่เป็นสามัญชนจึงมีมากมาย การรับคนต่างแคว้นแคว้นเข้าไว้ในราชสำนักก็เป็นสิ่งที่นิยมอย่างแพร่หลาย ฉินฉิวหวงเป็นผู้หนึ่งในจำนวนผู้ที่ไปรับราชการต่างประเทศในเบื้องต้นแรก และสร้างฐานะของตนเองจนเป็นจักรพรรดิในที่สุด

ในแคว้นแคว้นต่าง ๆ นั้นมีวิธีการรับเอาบุคคลเข้าไว้ในราชสำนักแตกต่างกัน กล่าวโดยทั่วไปแล้ว มักจะเป็นวิธีการเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น ไม่มีระเบียบอันแน่นอนแต่ประการใด วิธีการของเจ้าครองแคว้นฉิน (ฉินหวงกู่) ก่อนข้างจะมีระเบียบความที่บันทึกไว้ในหนังสือภาษาแห่งชาติ (กว้อหยู) มีว่า “ การเข้าเฝ้าในเดือนอ้าย กำนันทำการตอบข้อซักถาม พระมหากษัตริย์ทรงถามว่า ในตำบลของท่านมีผู้ขยันหมั่นเพียรเล่าเรียนศึกษา กตัญญู กตเวทีต่อผู้บังคับเกิดเกล้า มีความรอบรู้เฉลียวฉลาดเมตตาปรานีหรือไม่ ถ้ามีให้แจ้ง ถ้าไม่แจ้งมีความผิดฐานปีศาจ มีโทษ ๕ สถาน.....มีผู้ออกตัญญูกตเวทีต่อผู้บังคับเกิดเกล้าฯ ไม่เคารพผู้ใหญ่ ไปรักผู้น้อย โห้หัง ฉุนเฉียว มักมากในกามคุณ เข้มมโหดทารุณ ไม่เชื่อฟังคำสั่งหรือไม่ ถ้ามีให้แจ้ง ไม่แจ้งมีความผิดฐานผิดไฟกับผู้เลวทราม มีโทษ ๕ สถาน” ด้วยเหตุนี้ กำนันบำเพ็ญคุณธรรมโดยจัดหาผู้มีสติปัญญาถาวยกษัตริย์ และ กษัตริย์บรรจให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการ”

ในสมัยราชวงศ์ฉิน จักรพรรดิฉินเกาจู่ (๒๐๖-๑๘๔ ก่อน ค.ศ.) ผู้สถาปนาราชวงศ์ฉิน ได้ริเริ่มนำเอาระบบ ฉว้ มาใช้ กล่าวคือ ในปี ๓๘๖ ก่อน ค.ศ. พระองค์ได้มีพระบรมราชโองการรับสั่งให้ข้าหลวงประจำมณฑลสืบหาตัวผู้มีความรู้ความสามารถและมีความประพฤติดีเป็นพิเศษ และให้เชื้อเชิญไปยังพระราชสำนัก พระมหากษัตริย์จะทำการสัมภาษณ์บุคคลที่ได้รับการแนะนำ หรือเสนอขึ้นไปด้วยพระองค์เอง ถ้าหากเป็นที่สัพพระราชหฤทัย พระองค์จะแต่งตั้งให้บุคคลนั้นดำรงตำแหน่ง ข้าราชการตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งที่พระองค์ทรงเห็นเหมาะสม ในเบื้องต้น ตำแหน่งที่แต่งตั้งนั้นมักจะเป็นตำแหน่งข้าราชการชั้นผู้น้อย และมีตำแหน่งไม่มากที่อาจแต่งตั้งด้วยวิธีนี้ แต่ต่อมาตำแหน่งได้เบียดมากขึ้นตามลำดับ

ประมาณ ๕๐ ปีเศษ ภายหลังจากจักรพรรดิฉินเกาจู่ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ว่าราชการมณฑลแนะนำผู้มีความรู้ความสามารถกราบทูลพระมหากษัตริย์ จักรพรรดิ

๓ ระบบข้าราชการพลเรือนของจีน (ชุงกว้อหวงกวันจ้อคู้) โดยจิงจินเจียน (พิมพ์ที่บริษัทการพิมพ์ข่าวสารแห่งประเทศไทย จีน ไทเป ๑๙๕๕) หน้า ๔๑

(พิมพ์ที่บริษัทการพิมพ์ข่าวสารแห่ง

ฮั่นฮุ่ย ซึ่งกล่าวกันว่า ได้รับข้อเสนอแนะจากรัฐบุรุษ และผู้คงแก่เรียนในลัทธิขงจื๊อ ต่งจุงชู่ ให้ แต่งตั้งข้าราชการผู้คงแก่เรียน ทำการวิจัยงานของขงจื๊อ และในปี ๓๒๔ ก่อน ค.ศ. พระองค์ได้ แต่งตั้งให้ผู้คงแก่เรียนกลุ่มนี้ทำการฝึกสอน เด็กหนุ่มที่เลือกสรรส่งมาจากส่วนภูมิภาคให้มีความรู้ แดกฉานในด้านานลัทธิขงจื๊อ (Confucian Classics) เมื่อได้รับการฝึกฝนครบตามหลักสูตร ๓ ปี แล้ว เด็กหนุ่มพวกนี้ จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์การราชการตามแต่ความ เหมาะสม การปฏิบัติเช่นนี้ยังผลให้เกิดโรงเรียนข้าราชการขึ้นในพระบรมมหาราชวัง ในระยะหลัง ของสมัยราชวงศ์ฮั่น

มาตรการที่ใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการที่สำคัญในสมัยนั้น จะเป็น โดยการ แนะนำของข้าราชการส่วนภูมิภาคที่ดี หรือการอบรมจากโรงเรียนข้าราชการพลเรือนในพระบรม มหาราชวงศ์ดี ประการสำคัญจะต้องเป็นผู้มีความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณและซื่อสัตย์ ซึ่งถือ เป็นหลักในการพิจารณาคณะสมบัติของบุคคลเพื่อเข้ารับราชการในสมัยหลัง วิธีการค้นหาตัว บุคคลก็สืบเสาะเอาข้อเท็จจริงของชาวบ้าน จึงมีลักษณะคล้ายกับเป็นการเลือกบุคคลโดยเสียง ชาวบ้านชาวเมืองตามหลักการของการเลือกผู้แทนในระบบประชาธิปไตยอยู่ไม่น้อย

ข. สมัยที่มีการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ โดยการสอบแข่งขันในบาง ตำแหน่ง (ข้อ ๑)

กล่าวกันว่า การคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ โดยการสอบแข่งขันนั้นได้นำมาใช้ตั้งแต่ สมัยราชวงศ์สุย (๕๘๑-๖๑๘) แล้ว แต่ไม่มีหลักฐานยืนยันที่แน่นอน สมัยราชวงศ์ถัง (๖๑๘-๙๐๗) จึงอาจกล่าวได้ว่า การคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการได้เจริญไปอีกก้าวหนึ่ง โดยถือกันว่าเป็น ครั้งแรกที่ได้นำเอาระบบการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุเข้ารับราชการตามอันดับคะแนนที่สอบ ได้ (เคอจี) มาใช้ และได้ใช้ทั้งการคัดเลือกข้าราชการพลเรือนและข้าราชการทหาร การสอบแข่งขัน นี้เป็นเป็นประจำในส่วนภูมิภาคในระยะเวลาตามกำหนด เช่น ๒ ปีต่อครั้ง เป็นต้น ผู้ที่สอบได้ ย่อมได้รับประกาศนียบัตร เรียกว่า ชิวไฉ ปกติผู้ที่ได้อันดับดี จะได้รับการแนะนำให้เข้าเฝ้าพระมหา จักรพรรดิเพื่อ ให้มีการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการที่เหมาะสมต่อไป

ในสมัยถังนี้ ยังมีบุคคลอีก ๒ จำพวกที่อาจได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการ ได้ พวกหนึ่งได้แก่ผู้ที่ได้รับการแนะนำจากข้าราชการในส่วนภูมิภาคตามระบบ ก. ดังได้กล่าวแล้ว ในทางปฏิบัติผู้ที่ทำการแนะนำผู้ใดไปยังพระราชสำนักจะทำการสอบผู้นั้นอย่างไม่เป็นทางการ

ซึ่งการสอบนั้นอาจจะเป็นการสอบปากเปล่าหรือสอบข้อเขียนก็ได้ เมื่อเป็นที่พอใจแล้วก็จะเสนอ
 ขอรายงานกราบทูลไปยังพระมหากษัตริย์ บุคคลที่เข้าไม่ถึงข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และเชื่อว่า
 มีคุณสมบัติเป็นที่สัพพระราชอภัยของพระมหากษัตริย์ก็อาจเขียนบทความใดเพื่อแสดงความรู
 ความสามารถของตนแล้วส่งไปยังข้าราชการผู้มีอิทธิพลเพื่ออาจให้ได้มาซึ่งคำแนะนำจากข้าราชการ
 ผู้นั้น วิธีการนี้จะเรียกว่าสอบก็ไม่เชิง เพราะน้ำหนักของคำแนะนำยังอยู่เหนือสิ่งอื่นใด
 ข้าราชการอีกพวกหนึ่งได้แก่ผู้ที่ได้รับการอบรมจาก โรงเรียนข้าราชการพลเรือนในพระบรมมหา
 ราชวงศ์ตั้งขึ้นแต่สมัยราชวงศ์ซ่งตอนปลายตั้งได้กล่าวแล้ว

การเข้ารับราชการทั้ง ๒ วิธีหลังนี้ จะเห็นว่าความสามารถของสามัญชนอย่าง
 เดียวยังไม่พอ แต่จะต้องได้รับการแนะนำจากข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในส่วนภูมิภาคใน
 เบื้องแรกเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาทั้ง ๓ วิธีรวมกันแล้วจะเห็นว่าเป
 เจตจำนงของรัฐบาลที่ได้ขยายหลักการคัดเลือกเอาโดยถือตามความรู้ความสามารถเป็น
 หลัก (Merit System) ได้แพร่หลายยิ่งขึ้น การผูกขาดตำแหน่งข้าราชการของชนชั้น
 ปกครองในอดีตจึงสิ้นคลอนลงอย่างรวดเร็ว

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในส่วนคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ ใน สมัยดังอีกประการหนึ่ง
 คือ การโยกย้ายอำนาจหน้าที่การสอบแข่งขัน ข้าราชการทั่วไปจากสำนักงานบรรจุแต่งตั้งข้าราชการ
 การพลเรือน (Board of Civil Appointments) ไปยังสำนักงานพิธีการ (Board of Rite) ใน
 ปี ๑๙๐๕ ดังนั้น อำนาจในการเลือกบุคคลกับอำนาจในการแต่งตั้งข้าราชการจึงแยกออกจากกัน
 ทั้งนี้ เพราะเหตุว่า สำนักงานบรรจุ แต่งตั้ง ข้าราชการนั้นเป็นตัวแทนไม่ทางตรงก็ทางอ้อมของ
 ข้าราชการ เพื่อเป็นหลักประกันความยุติธรรมแก่ชนที่มิได้ถือราชการเป็นอาชีพ จึงให้สำนักงาน
 พิธีการซึ่งเป็นอิสระจากสำนักงานบรรจุ แต่งตั้ง ข้าราชการนั้นทำการคัดเลือกบุคคล แต่ให้
 สำนักงานบรรจุแต่งตั้งข้าราชการเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งตามข้อเสนอของสำนักงานพิธีการ

ก. สมัยที่มีการสอบแข่งขันทั่วไปเพื่อคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการอย่างแพร่

หลาย วิธีการนี้อาจกล่าวได้ว่าเริ่มแต่สมัยราชวงศ์ซ่งเป็นต้นไป และสิ้นสุดด้วยการยกเลิกระบบ
 การสอบแข่งขันทั่วไปใน ค.ศ. ๑๙๐๕ ระบบการสอบแข่งขันทั่วไปเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ
 ในสมัยซ่งได้เจริญถึงขีดสุด สมัยต่อมาเพียงแต่แก้ไขปรับปรุงเล็กน้อยเท่านั้น ความสำคัญของ

α Wolfgang Franke, Reform and Abolition of the Traditional Chinese Examination System (Harvard University Press, 1960), p. 5

การแนะนำของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ก็ได้หมดไป การสอบแข่งขันในส่วนภูมิภาคได้เลียนแบบการสอบแข่งขันส่วนกลางจนทำให้เป็นระเบียบแบบแผนเดียวกัน บุคคลได้ก็ตามที่ปรารถนาจะเข้ารับราชการก็อาจสมัครเข้าสอบแข่งขันทั่วไปในสนามสอบทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้ สำหรับผู้ที่สอบผ่านในส่วนภูมิภาคนั้นจะถูกส่งไปเข้าสอบแข่งขันในพระนครต่อไป

สมัยสุ่งนี้แม้การเข้ารับราชการโดยวิธีอื่นยังคงปฏิบัติกันอยู่ แต่เป็นที่ประจักษ์ว่าพวกที่เข้าไปรับราชการโดยวิธีผ่าน การสอบแข่งขันทั่วไปเข้าไปมีส่วนมีเสียง ในรัฐบาลกลางและรัฐบาลส่วนภูมิภาคมากที่สุด จำนวนข้าราชการที่บรรจุแต่งตั้งโดยวิธีทางนั้นนับมากกว่าจำนวนข้าราชการที่บรรจุแต่งตั้งโดยวิธีอื่นเป็นอันมาก^๕

สมัยเหลียว (๘๕๗-๑๑๒๕) จิน (๑๑๒๕-๑๒๓๕) และหยวน (๑๒๓๕-๑๓๖๘) นั้นระบบการสอบแข่งขันทั่วไปยังดำเนินต่อไปตามที่ปฏิบัติอยู่ในสมัยราชวงศ์สุ่ง แต่เนื่องจากกษัตริย์มิได้เป็นคนจีน ข้าราชการส่วนมากจึงได้รับการแต่งตั้งโดยวิธีอื่น ระบบการสอบแข่งขันไม่มีบทบาทที่สำคัญในวงการราชการสมัยนั้นเท่าไรนัก

สมัยหมิง (๑๓๖๘-๑๖๖๒) และชิง (๑๖๖๒-๑๙๑๑) วิชาความรู้การสอบแข่งขันทั่วไปได้เจริญถึงขั้นสุดขีด ในระยะ ๕๐๐ ปีหลังนี้ การสอบแข่งขันทั่วไปแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือระดับต้นเรียกว่า *ย่วนเช่า* ซึ่งจัดสอบที่อำเภอและผู้ ระดับกลางเรียกว่า *เซียงซื่อ* จัดสอบที่ตัวเมืองจังหวัด และระดับสูงสุดเรียกว่า *ฮู่เช่า* จัดสอบที่พระนครรวมทั้งการสอบในพระบรมมหาราชวัง (เดียนซื่อ) โดยพระมหาจักรพรรดิด้วย ปกติการสอบนั้นจะมีขึ้น ๓ ปีต่อครั้ง โดยคำประกาศของกษัตริย์หรือเจ้าเมือง (เสี่ยวเจิง) ผู้ที่สอบได้มีฐานะเป็น "ผู้รู้" และได้รับประกาศนียบัตร *ฮิวไฉ* ซึ่งอาจเทียบได้กับปริญญาตรี (Bachelor of Art) สังคมยกย่องจัดเข้าอยู่ในจำพวก *ผู้รู้หรือบัณฑิต* (Gentry or Literati)

พวกนี้แม้ไม่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการก็ได้รับสิทธิพิเศษหลายประการ เป็นต้นว่าได้รับยกเว้นโทษจากการกระทำผิดเล็กน้อย สำหรับผู้ที่สอบได้แต่ไม่ถึงขั้น *โควต้า* ที่ทางการกำหนดไว้ บางครั้งก็ได้รับยกย่องให้เป็น *กึ่งบัณฑิต* (*ฮันเก้อฮิวไฉ* Half cultivated talent) ซึ่งมีสิทธิพิเศษน้อยกว่าพวกที่อยู่ใน *โควต้า* เล็กน้อย ใน *ถึงหลินหวนจี้* ได้บรรยายไว้ว่า "เมื่อบุคคลมีฐานะ

^๕ E.A. Kracke, Jr., Civil Service in Early Sung China. 960-1076 (Harvard University Press, 1953), p. 58

เป็นผู้รู้ (เชิงหยวน) เขาได้รับยกเว้นจากการเกณฑ์แรงงาน รอดพ้นจากการถูกกดขี่โดยเสมียนผู้น้อย แต่งตัวในเครื่องแบบนักศึกษา ได้รับการเคารพจากข้าราชการ และไม่ถูกลบหลู่โดยการดูต่ำ ดังนั้น เหตุที่บุคคลปรารถนาจะเป็นผู้รู้ จึงไม่จำเป็นว่าเขาต้องการยศศักดิ์ แต่ต้องการความคุ้มครองตัวเองและครอบครัว”^๖

ตั้งแต่สมัยสูงเป็นต้นมา การสอบแข่งขันเป็นวิถีทางที่สำคัญที่จะนำมาซึ่งอำนาจและความมั่งคั่ง หลักก็คือ ไม่มีใครที่จะได้มาซึ่งตำแหน่งหน้าที่ราชการที่สำคัญโดยกำเนิดหรือความมั่งคั่งเท่านั้น การยกทองเต็มทึบให้แก่ลูกหลานไม่เต็มเท่าสอนให้เขาเรียนรู้ตำนานคำสอนของขงจื้อ^๗

ผู้รู้หรือ เชิงหยวน ทั้งหมดจะต้องเข้าสนามสอบเป็นประจำที่สำนักงานสอบจังหวัดเรียกว่า การสอบประจำปี (สฺยฺเซ่) ผู้ที่เข้าสอบประจำปี ณ สนามสอบจังหวัดนั้นจะถูกจัดออกเป็น ๓ ระดับ คือ หลิงเซิง เจิงเซิง และ ฟู่เซิง สำหรับผู้ที่ผ่านการสอบได้ระดับต้น (ยฺว่นเซ่) แล้ว แต่ยังไม่ได้อ่าน สฺยฺเซ่ ก็ถูกจัดอยู่ในจำพวก ฟู่เซิง สำหรับผู้ที่ไม่ได้ติดกรีสูงขึ้น (ซึ่งปกติมีเกินกึ่งหนึ่ง) ถ้าจะรักษาฐานะของความเป็นผู้รู้เอาไว้จะต้องสอบในสนามสอบจังหวัดทุกครั้งที่มีการสอบ (ปกติ ๓ ปีต่อครั้ง) ดังนั้นบุคคลเหล่านี้มักใช้เวลาส่วนมากไปในการดูตำรา ผลปรากฏว่า ผู้ที่สอบได้ระดับสูงขึ้นโดยมาก ต้องผ่านการล้มเหลวมาแล้วคนละหลาย ๆ ครั้ง

ขั้นต่อไป ถ้าหากผู้ต้องการที่จะเข้ารับราชการจะต้องสอบระดับกลางที่เรียกว่า เซียงซือ ซึ่งเปิดสอบ ๓ ปีต่อครั้งที่สนามสอบจังหวัด การสอบขั้นนี้ยากกว่าขั้นแรกมาก จะมีประชาชนควบคุมการสอบและผู้ช่วยได้รับแต่งตั้งไปจากปักกิ่ง ผู้ที่ผ่านการสอบระดับนี้จะได้รับประกาศนียบัตร จี้เหยิม ซึ่งอาจเทียบเท่ากับมหาบัณฑิต

ผู้ที่ฐานะเป็นมหาบัณฑิตมิได้หมายความว่า จะได้รับแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการเสมอไป ผู้ที่จะได้รับตำแหน่งข้าราชการแน่ ๆ จะต้องผ่านการสอบระดับ ๓ ที่เรียกว่า ฮฺยฺซือ ซึ่งจัดให้มีขึ้น ๓ ปีต่อครั้งในพระนคร การสอบในพระนครนี้เป็นพิธีการอันมโหฬารมาก สำนักงานพิธีการเป็นผู้จัดการควบคุมและรับผิดชอบในการสอบภายใต้การบงการของข้าหลวงใหญ่ส่วนพระองค์ (จฺงไฉ) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นพิเศษจากพระมหาจักรพรรดิ

๖ รวมบทความตกทอดของถึงหลินสือชนิด (ถึงหลินหฺว่นจื่อซฺยฺเซ่ซฺง) เล่ม ๑ หน้า ๑๗-๑๘

๗ บันทึกของจูหยวนจิ้ง (จูหยวนจิ้งจฺว่น) โดยอู่หนัน พิมพ์ที่ปักกิ่ง ร้านหนังสือชนเหลียน ๑๘๔๘) หน้า ๒๐๔

ผู้ที่สอบผ่านระดับสูงสุดนี้แล้ว (ซึ่งแต่ละครั้งเหลืออีกไม่กี่คนและบางที่อาจไม่มีได้เลย) ปกติจะได้รับเชิญเข้าเฝ้าพระมหากษัตริย์ เพื่อให้พระมหากษัตริย์ทำการสอบด้วยพระองค์เอง ของพระองค์เอง ถ้าหากเป็นที่สับพระราชหฤทัย ผู้นั้นก็เป็นที่อันว่าบรรจุนั่งซึ่งความสำเร็จขั้นสูงสุดในชีวิต ได้รับการยกย่องในสังคมจีนว่าเป็นชนชั้นหัวกะทิของชาติ พระมหากษัตริย์จะพระราชทานประกาศนียบัตร จันซ้อ หรือ จ้องหยวน ซึ่งอาจเทียบเท่าปริญญาเอก หลังจากได้รับปริญญาแล้ว ผู้สอบจะได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง สำหรับผู้ที่สอบตก ก็อาจได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการในตำแหน่งรองลงไปตามลำดับ

เรื่องการแข่งขันทั่วไปที่กล่าวมานี้ เป็นเพียงแต่หลักการที่ปฏิบัติกันอยู่เท่านั้น ยังมีรายละเอียดปลีกย่อยสลับซับซ้อนไปบ้างในบางกรณี เป็นต้นว่า ผู้สอบได้คะแนนเยี่ยมในระดับปริญญาตรี อาจได้รับความกรุณาเป็นพิเศษให้เข้าสอบระดับ สูงสุดและรับราชการได้เลยก็มี โดยทั่วไปแล้วถือหลักความเสมอภาคแห่งโอกาสเป็นใหญ่ แต่มีข้อยกเว้นอยู่ประการหนึ่ง คือ กลุ่มชนที่ถูกจัดหมวดหมู่ว่าเป็น “คนทราม” (mean people) อันได้แก่ผู้ถือกำเนิดมาจากทาสคนใช้ โสเภณี ผู้ประกอบอาชีพในการให้ความบันเทิง เป็นต้นนั้น ต้องห้ามในการเข้าร่วมสอบแข่งขัน นอกจากนี้ หลักความเสมอภาคนี้ยังถูกจำกัดโดยฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในตัว เพราะผู้มั่งคั่งย่อมอยู่ในฐานะได้เปรียบ นอกจากจะได้เปรียบในโอกาสแสวงหาความรู้แล้ว ยังได้เปรียบในบางขณะที่อาจใช้เงินซื้อประกาศนียบัตร เช่น *สัจเจียนเซิง* ซึ่งเป็นประกาศนียบัตรชั้นต่ำกว่า *ชีวไฉ* ได้ด้วย ในบางกรณีการสอบในจังหวัดก็ให้เปรียบแก่ลูกและน้องของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เช่นเดียวกับสถาบันการศึกษาของไทยบางแห่งในปัจจุบันใช้ระบบทำหมาย “บุตรครู” หรือบุตร.....” ไว้หวักระตาศสมัครสอบเข้า ของจีนใช้คำ “กระตาศสอบของข้าราชการ” หมายถึงหวักระตาศ คำตอบ และให้จัดโควตาต่างหากสำหรับพวกนี้ ความจริงวิธีการนี้ได้นำไปใช้ในปี ๑๗๐๐ ด้วยความมุ่งหมายที่จะให้โอกาสผู้ยากจนมากขึ้น เพราะปรากฏว่า ผู้ที่สอบได้มักจะเป็นบุตรหรือน้องข้าราชการ แต่ในทางปฏิบัติค่อนข้างกลายเป็นการกีดกันพวกยากจนไปเสีย โดยที่การกำหนดโควตานั้น พวกรัฐมนตรีบางคนต้องการช่วยบุตรหลานของตนหรือของเพื่อนที่เป็นข้าราชการด้วยกัน จึงกำหนดโควตาจำพวกนี้ในจังหวัดต่างๆ ไว้สูง เมื่อกำหนดโควตาให้บุตรข้าราชการมาก โควตาสำหรับสามัญชนย่อมมีน้อยลง แม้ว่าวิธีการนี้จะไม่ได้นำไปใช้ในการสอบระดับสูงสุดในมหานคร แต่อิทธิพลของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ก็ยังมีเหนือผู้ตรวจข้อสอบ อย่างน้อยก็เป็น

ข้าราชการพวกเดียวกัน และในที่สุดระบบการจ่ายเงินช้อกได้ขยายเขตกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ ๓๘ การช้อประกาศนียบัตรได้ขยายไปถึงการช้อตำแหน่งข้าราชการ แต่เดิมมา คนที่ได้ปริญญาชั้นสูงสุดจะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการ แต่เมื่อมีผู้ได้ปริญญาทั้ง “ทางตรง” และ “ทางคด” มากขึ้น พวกที่เดิน “ทางคด” แม้จะได้ปริญญาระดับต่ำหรือระดับกลางแต่ก็ช้อตำแหน่งข้าราชการด้วย ทำให้ตำแหน่งไม่ค่อยว่างสำหรับผู้ที่ได้รับปริญญาระดับสูง อย่างไรก็ตาม ผู้ที่เป็นข้าราชการโดย “ทางคด” โดยวิธีการต่างๆ นั้นยังมีจำนวนน้อยกว่าผู้เดิน “ทางตรง” มากเสมอ และพวกนั้นไม่เคยได้รับการยกย่องในสังคม เท่ากับผู้ที่ผ่านการสอบแข่งขันขึ้นไปจริง ๆ^๘

การทุจริตและวิธีการแก้ไข ในขบวนการสอบแข่งขันทั่วไปนั้น ปรากฏว่ามีการทุจริตเกิดขึ้นเนื่อง ๆ ตั้งแต่เริ่มเบ็ดระบบการสอบแข่งขันโดยทั่วไป แม้ว่าจะมีมาตรการการลงโทษอย่างหนักสำหรับการทุจริตในลักษณะต่างๆ ในทางปฏิบัติในสมัยต่างๆ เช่น ในปี ๑๖๕๕, ๑๖๕๒, ๑๖๕๔, และ ๑๖๕๗ ค้นพบว่าข้าราชการเป็นจำนวนมากมีส่วนร่วมในการทุจริตในการสอบสนามพระนครและหัวเมือง แม้จะมีหลายคนถูกตัดสินประหาร และบ้างก็ถูกปลดออกจากข้าราชการก็ตาม การทุจริตก็ไม่สูญสิ้นไปได้ทั้ง ๆ ที่มีข้าราชการเช่นเซอร์คอยส์บเสาะหาความผิดเอาแก่ข้าราชการและมีมาตรการในการบ่อนักการทุจริตอยู่เสมอด้วย

มาตรการที่ใช้ประกันความยุติธรรมมีหลายวิธีด้วยกัน การไม่เขียนชื่อผู้สอบลงในสมุดคำตอบนั้น ปฏิบัติกันมานานแล้ว วิธีการนี้อาจจะมีประโยชน์อยู่บ้าง ในเมื่อผู้ตรวจข้อสอบไม่รู้จัก หรือจำลายมือชื่อผู้สอบตนจะช่วยเหลือไม่ได้ แต่ก็ปรากฏเสมอว่า ผู้ตรวจจำลายมือชื่อผู้สอบบางคนได้ ดัชนีมาจึงให้เจ้าหน้าที่ทำการคัดลอกกระดาษตอบแล้วส่งเฉพาะส่วนที่ลอกไปให้แก่ผู้ตรวจ แต่ก็ปรากฏว่า มักมีคนกลุ่มหนึ่งลงทุนจับกลุ่มผู้สมัครสอบก่อน การสอบแต่งเรียงความ เพื่อให้ “อาจารย์” ที่มีหวังว่าจะเป็นผู้ตรวจข้อสอบเป็นคนแก้และวิจารณ์ จำลายมือและสำนวนเรียงความของ “ลูกศิษย์” ได้ นอกจากนั้น เจ้าพนักงานคัดลอกยิ่งง่ายต่อการทุจริต โดยการลอกให้ผิดไปจากกระดาษสอบที่แท้จริง บางที่ก็มีการสร้างโรงสอบคล้ายตู้บัตรลงคะแนนเลือกตั้ง เพื่อ

^๘ Chang Chung—Li, “Merit and Money,” The Chinese Civil Service (ed. by Johanna M. Menzel) (Boston: D.C. Heath and Company, 1963), pp. 22—23

บ่งกั้นการถามและดูกันในเวลาสอบ แต่ก็ไม่ได้ผลเพราะเมื่อกันไว้มิดชิดแล้ว คนที่จะทุจริตมัก พกตำราเข้าไปในขณะที่ไม่มีเจ้าหน้าที่พอที่จะตรวจค้น มีวิธีการอีกอย่างหนึ่งซึ่งนำมาใช้ประกัน *ความยุติธรรม คือ การตรวจสอบโดยพระมหากษัตริย์พรดิ ในการนี้ ผู้ที่สอบผ่านจะถูกกราบทูล รายงานขึ้นไปยังพระมหากษัตริย์พรดิก่อน การประกาศผลอันดับที่ เรียกว่า การสอบในพระมหา ราชวัง (เดียนซ้อ) ในบางกรณี พระมหากษัตริย์พรดิก็ตัดสินแตกต่างไปจากที่เจ้าหน้าที่จัดการสอบ เสนอขึ้นไป อาจจะเป็นการตัดสินโดยสุจริตใจ หรืออาจจะเป็นเพราะพระมหากษัตริย์พรดิต้องการ แสดงความเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดของพระองค์ได้ บางครั้งพระมหากษัตริย์พรดิมีพระราชดำรัสไปยัง สำนักงานพิธิการและสำนักงานบรรจุแต่งตั้งข้าราชการ ให้บุคคลใดได้รับแต่งตั้งในหน้าที่ใดด้วย พระองค์เอง ดังนั้น อำนาจของสำนักงานพิธิการและสำนักงานบรรจุแต่งตั้งข้าราชการก็ลดน้อยลง *เพื่อเป็นการเอาพระทัยพระมหากษัตริย์พรดิและขุนนางภายในราชสำนัก

วิธีการเหล่านี้บ้างก็ได้นำมาใช้ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ซ่ง (ค.ศ. ๙๖๐-๑๒๗๘) แล้ว แต่ ช่องทางทุจริตก็ถูกค้นพบกันใหม่เรื่อยมา เป็นต้นว่า ไม่มีชื่อในกระตาดาคำตอบ ผู้เข้าสอบก็อาจ ทำได้คล้ายอะไรต่าง ๆ ไว้บนกระตาดาคำตอบ และเมื่อมีพนักงานลอกคำตอบ พนักงานก็มีโอกาส ทุจริตได้ไม่น้อยกว่าผู้ตรวจข้อสอบเอง ครอบงำที่ยังปล่อยให้ฝ่ายผู้สอบกับฝ่ายผู้ตรวจ ติดต่อกัน ได้ คนที่เกิดมาไม่มีมายอายุในความทุจริตของตนก็ยิ่งทุจริตอยู่เรื่อยไปในเมื่อความเสียดกับผล ประโยชน์ที่จะได้รับจากการทุจริตนั้นไม่สมดุลกัน ฝ่ายผู้เข้าสอบก็เช่นกัน ผลของการสอบเข้าได้ นั้นมีความดึงดูดใจพอที่จะให้มีการชวนชววยหาคนช่วยเหลือโดยยอมเสียเงินทองมาก ๆ ฉะนั้น มาตรการประกันความยุติธรรมนั้นบางทีก็ต้องแก้สิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งถ้ามองอย่างผิวเผิน อาจจะไม่เกี่ยวกับปัญหาเรื่องการสอบเลยก็ได้ สมัยก่อนการบ่งกั้นการทุจริตลำบากกว่าสมัยนี้ ใน ประเทศจีนสมัยนั้นวิชาการถ่ายรูปรังไม่มี การสอบแทนกันจึงปรากฏเสมอ บางทีคนสอบที่แท้ จริงอยู่ที่กรุงซ่งไห่ (เซียงไฮ้) กระตาดาคำตอบข้อสอบของเขาอยู่ที่กรุงปักกิ่ง ในขณะที่เดียวกัน การ เข้าไปนั่งสอบแทนกัน และคนสอบคนเดียวเขียนข้อสอบแทนเพื่อนก็ปล่อยให้ผ่านไปได้ก็มี

(ยังมีต่อ)

แนวการสอบวิชาบริหารรัฐกิจ

เฉลิม สิงกุล

(ต่อจากคราวก่อน)

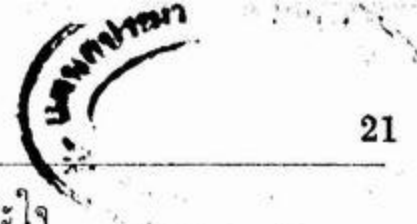
ในฉบับที่แล้วได้กล่าวถึงแนวการสอบวิชาบริหารรัฐกิจไว้
อย่างกว้างๆ และเสนอตัวอย่างข้อสอบคัดเลือกชั้นโทในวิชานี้
ของส่วนราชการต่างๆ ที่ออกมาแล้ว ๒๘ ข้อด้วยกัน ในฉบับนี้
ใคร่ขอเสนอตัวอย่างข้อสอบดังกล่าวในอีก ๑๑ กรม ต่อไปนี้

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

๒๘. ถ้ามีผู้หนึ่งผู้ใดกล่าวว่า การสร้างมนุษย์สัมพันธ์อันดีใหม่ขึ้นในวงราชการหรือองค์การ
เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบริหารงานบุคคลนั้น ท่านเห็นด้วยหรือไม่ โปรดให้เหตุผล
๓๐. ที่กล่าวว่า หลักมนุษยสัมพันธ์มีรากฐานมาจากหลักธรรมทางพุทธศาสนาอยู่มากนั้น
ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรตามคำกล่าวนี้
๓๓. ในการบริหารราชการ การใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ของผู้บังคับบัญชาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา
ก็มุ่งหมายที่จะให้เป็นประโยชน์แก่ราชการ การปกครองบังคับบัญชาชั้นนี้ ท่านเข้าใจ
อย่างไร

สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ

๓๒. เมื่อท่านผ่านการสอบคัดเลือกครั้งนี้ได้แล้ว ท่านก็จะได้รับการบรรจุเข้ารับราชการเป็น
ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นโทเทียบเท่าตำแหน่งหัวหน้าแผนก ย่อมจะนับว่าเป็น
หัวหน้างานหรือผู้บังคับบัญชาก็ได้ สมมติว่าท่านได้เป็นผู้บังคับบัญชา ปกครองลูกน้อง
และคนงานอยู่หลายคน ขอให้แสดงทัศนะของท่านว่า ผู้บังคับบัญชาที่ดีนั้นควรมีลักษณะ
อย่างไร และท่านมีหลักปฏิบัติอย่างไร จึงจะทำให้ลูกน้องเลื่อมใสในตัวท่าน
๓๓. ตามที่ทราบแล้วว่า ภัยพิบัติบางอย่างเมื่อเกิดขึ้นในสถานที่ราชการแล้วย่อมเป็นอุปสรรค
แก่การดำเนินงานหรือความก้าวหน้าของงาน ตัวอย่างเช่น มีเสมียนหญิงคนหนึ่งไม่
ใคร่เอาใจใส่ต่อการทำงาน มาทำงานสายหรือลาโดยไม่มีเหตุอันสมควรบ่อยๆ ในกรณี
เช่นนี้ ถ้าท่านเป็นผู้บังคับบัญชา ท่านมีวิธีแก้ไขอย่างไร

- ๓๔. บั๊จจัยอะไรที่คนทัวไปเรียกว่ำ ทำใ้หมั้ความสุ้ทังกายและใจ
- ๓๕. โดยปกติคนส่วนมามีสำัญสำัญ รุ้จักแนวความคิดในการสร้งความสัมพันธ์อันดีกับคนอันอยู่แล้ว ฉะนั้น ถ้าท่านเป็นนักวิทยาศาสตร์เข้าใหม่และเป็นคนหน้าใหม่ในสำัญงานปล้งงานปรมาณูเพื่อสันติ ท่านมีแนวความคิดอย่างไรบ้างในการที่จะสร้งความสัมพันธ์อันดีกับนักวิทยาศาสตร์เพื่อนร่วมงานของท่านในสำัญงานนี้
- ๓๖. โปรดอธิบายความหมายและขยายความต่อไปนี้ ในแง่มนุษยสัมพันธ์และศิลปแห่งการผูกมิตร

ชายข้าวเปลือก หญิงข้าวสาร โบราณว่า
 น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า อชฌาสัย
 เราก้จิต คิดตุเล้า เขาก้ใจ
 ปลุกอันโย ปลุกไมตรี ตักว่าพาล

สำัญงานปลัดกระทรวงคมนาคม

- ๓๗. ผู้บังคับบัญชาที่ดัดควรยึดถือคคิธรรมอะไรบ้าง
- ๓๘. การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ นั้นคืออย่างไร จำเป็นสำหรับข้าราชการอย่างไรบ้าง
- ๓๙. คำสั่งของเจ้านักงานนั้น ประชาชนต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ๔๐. ตามที่มีมติคณะรัฐมนตรีกำชับข้าราชการ ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติราชการติดต่อกับประชาชน ให้บำเพ็ญตนอยู่ในสัทธิธรรมและภราดรภาพนั้น ท่านเข้าใจอย่างไร เหตุใดจึงต้องปฏิบัติเช่นนั้น
- ๔๑. คีลกับธรรมเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร จงยกตัวอย่างให้เห็นว่า ทำอย่างไรผิดธรรมแต่ไม่ผิดคีล และกล่าวด้วยว่า คีลธรรมเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอย่างไร

กรมโรงงานอุตสาหกรรม

- ๔๒. การที่จะให้กิจการในความรับผิดชอบดำเนินไปโดยมีประสิทธิภาพ หัวหน้างานจะต้องปฏิบัติตามหลักการอย่างไรบ้าง ให้บอกมาสัก ๕ ประการ
- ๔๓. การที่ผู้บังคับบัญชาไม่กล้ารับผิดชอบในการสั่งงานซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน ชอบรายงานขอรับความเห็นของผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือก่อนสั่งงานอยู่เนือง ๆ กิด หรือผู้บังคับบัญชาที่แสดง ความกล้ารับผิดชอบ สั่งงานไป นอกเหนือ จาก ระเบียบแบบแผน กิด ท่านมีความเห็นว่าจะมีผลเสียแก่งานหรือส่วนรวมประการใดบ้าง หรือไม่

๔๔. การจัดการทั่วไปของโรงงานอุตสาหกรรมนั้น ควรจัดแบ่งหน้าที่การงานเพื่อการดำเนินงานและการประสานงานซึ่งกันและกัน ตามหลักการใหญ่ซึ่งเป็นหลักการสากลได้ประการใดบ้าง
๔๕. การวิจัยสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมนั้น มีความจำเป็นและสำคัญเพียงใดหรือไม่ และควรทำตามเป้าหมายประการใดบ้าง

คำถามประมาณ (ครั้งที่ ๓)

๔๖. ในกรณีกสิกรรมจังหวัดได้รับคำสั่งขัดแย้งกันระหว่างกรมกสิกรรม และผู้ว่าราชการจังหวัด จะมีวิธีการอย่างไร ใครเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง และใครมีอำนาจเหนือใคร ในกรณีกสิกรรมจังหวัดนี้
๔๗. อำนาจสูงสุดในการบริหารราชการแผ่นดินมาจากแหล่งใด และใครเป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดนี้ และผู้ใช้สามารถจะดำเนินงานได้ตามอำเภอใจหรือไม่ เพียงใด
๔๘. มังพัฒนาเศรษฐกิจระยะยาวของรัฐบาลไทย มีผลใช้บังคับตลอดช่วงอายุของมันหรือไม่ และหากมีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐมนตรีในช่วงอายุของมัน คณะรัฐมนตรีชุดใหม่จะมีอำนาจแก้ไขทำตามนโยบายใหม่หรือไม่ และความเสียหายของการดำเนินงานค้างตามมันนั้น จะแก้ไขได้อย่างไร
๔๙. ท่านมีความเข้าใจในเรื่องการจำแนกตำแหน่ง (Position Classification) โปรดวิจารณ์ ความเหมาะสมในแง่การนำมาใช้กับการบริหารของไทย

(ครั้งที่ ๒)

๕๐. คำว่า "Span of Control" มีความหมายต่อการบริหารงานราชการลึกซึ้งเพียงใดและหน่วยราชการต่าง ๆ ในประเทศไทยเราดำเนินงานตามหลักการนี้เสมอไปหรือไม่
๕๑. รัฐวิสาหกิจจัดตั้งขึ้นมาด้วยวัตถุประสงค์ใดบ้าง โปรดวิจารณ์สถานการณ์ของรัฐวิสาหกิจของเราว่า เข้าข่ายวัตถุประสงค์ที่เหมาะสมหรือไม่
๕๒. โปรดวิจารณ์ถึงความสำคัญของ Position Classification ว่ามีประโยชน์ในราชการไทยหรือไม่ เพียงใด
๕๓. การบังคับบัญชาข้อมเป็นไปตามกฎข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งมักจะกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุดหน่วยงานนั้นเป็นผู้รับผิดชอบโดยเด็ดขาด ดังนั้น หากมีความเสียหายใด ๆ เกิดขึ้น

หัวหน้าหน่วยงานนั้น ๆ ต้องมีส่วนรับผิดชอบด้วย จริงหรือไม่ วิจัยโดย
ละเอียด

สำนักงาน ก.ค.ภ.

๕๔. ลักษณะหัวหน้างานแบบใช้พระเดช (Legal Leaders) กับแบบใช้พระคุณ (Charismatic Leaders) ท่านเห็นว่าแบบไหนจะเป็นประโยชน์และมีผลดีในการปกครองบังคับบัญชา ลูกน้องกว่ากัน อธิบาย
๕๕. ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ควรจะมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ราชการ จึงจะดำเนินไปด้วยดี
๕๖. มีคำกล่าวว่า การบริหารงานบุคคลในปัจจุบันนอกจากจะมีการปูนบำเหน็จรางวัลแล้ว ควรจะต้องสร้างเสริมและบำรุงขวัญผู้ใต้บังคับบัญชาอีกด้วย ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อธิบาย
๕๗. สมมุติว่าท่านเป็นผู้บังคับบัญชา หากลูกน้องกระด้างกระเดื่อง จะมีวิธีแก้ไขอย่างไร ให้เขาเคารพยำเกรงและร่วมมือปฏิบัติราชการให้เป็นผลดี
๕๘. วินัยจำเป็นและสำคัญอย่างไรในการปฏิบัติราชการ คำกล่าวที่ว่า “ระเบียบวินัยที่ปราศจากเสรีภาพ คือการขดขี้” ท่านเห็นว่าจะนำมาใช้ในวงราชการได้หรือไม่ อธิบาย

กรมประมงลพบุรี

๕๙. ที่มาแห่งอำนาจในการบังคับบัญชามีอยู่อย่างใดบ้าง สิทธิในการบังคับบัญชาต่างกับ ความสามารถในการบังคับบัญชาอย่างไร
๖๐. หลักธรรมทางพุทธศาสนาซึ่งส่งเสริมค้ำจุนความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้อยู่ใต้ บังคับบัญชาเท่าที่เห็นว่าคุณมีอยู่ประการใดบ้าง

กรมการขนส่งทางบก

๖๑. ปัจจุบันคำว่า “ทำงานด้วยประสิทธิภาพ (Efficiency)” กับคำว่า “ทำงานให้ได้ผลตาม เป้าหมาย (Effectiveness)” มีความหมายแตกต่างกันอย่างไร การที่จะวัดผลของการ ทำงานว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ นั้น มีหลักการที่จะใช้เป็นเครื่องพิจารณาได้อย่างไร
๖๒. ในโอกาสที่ท่านจะได้รับแต่งตั้งจากทางราชการให้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาในกาล ต่อไป ท่านจะอาศัยหลักมนุษยสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นขบวนการจูงใจผู้อยู่ใต้บังคับ

บัญชาของท่าน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจอันจะเป็นผลนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของส่วนราชการที่ท่านเป็นผู้บังคับบัญชาอย่างไร ให้ยกหลักวิชา และเหตุผล ประกอบคำอธิบายมาให้เข้าใจตามสมควร

๖๓. ให้ยกหลักธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเครื่องแสดงว่ามีหลักธรรมอันใดบ้าง ที่เป็นเครื่องกำจุนก่อก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีอย่างไร อธิบายให้เข้าใจโดยสังเขป
๖๔. เมื่อมีราษฎรร้องเรียนว่าได้รับความเดือดร้อน อันเนื่องมาจากการปฏิบัติราชการ ของผู้ อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของท่าน อาทิเช่น ถูกเรียกจ่ายเงินเป็นค่าบ่วยการในการไปติดต่อราชการ ในฐานะผู้บังคับบัญชาท่านควรจะปฏิบัติประการใด

สำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

๖๕. จงกล่าวถึงความหมายของมนุษยสัมพันธ์และขอบเขต
๖๖. จงอธิบาย "มนุษยสัมพันธ์ส่งเสริมศรัทธาในการทำงาน"
๖๗. ผู้บังคับบัญชาที่ดีจะต้องมีหลักปฏิบัติอย่างไร
๖๘. จงอธิบายถึงหลักประชาธิปไตยในระบบข้าราชการพลเรือน
๖๙. จงกล่าวถึงลักษณะของความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

กรมการค้าต่างประเทศ

๗๐. มนุษย์สัมพันธ์คืออะไร และมีความจำเป็นอย่างไรในการปฏิบัติราชการระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา
๗๑. มีผู้กล่าวว่า พระพุทธศาสนา เป็นมนุษยสัมพันธ์ที่ดีที่สุด เป็นความจริงอย่างไร ตามความเข้าใจของท่าน
๗๒. เมื่อท่านเป็นผู้บังคับบัญชา ท่านมีหลักปฏิบัติอย่างไรบ้างในการบำรุงรักษาน้ำใจผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้ราชการดำเนินไปด้วยดี
๗๓. อุปสรรคในการบริหารงาน มีสาเหตุหลายประการด้วยกัน สาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากตัวผู้บริหารเอง สาเหตุนี้ท่านเข้าใจอย่างไร

กรรมการแพทย์

- ๗๔. ตามหลักการที่ว่า "การรู้จักเลือกคนให้เหมาะกับงานย่อมนำมาซึ่งความสำเร็จของการบริหาร" ท่านมีความเห็นพ้องด้วยหรือไม่ อย่างไร โปรดอธิบาย
- ๗๕. การเป็นผู้บังคับบัญชาหลักปฏิบัติในการบำรุงรักษาน้ำใจของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างไรบ้าง ราชการจึงจะสำเร็จด้วยดี
- ๗๖. การปลุกฝังความรับผิดชอบให้เกิดแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา จะทำได้โดยวิธีใดบ้าง
- ๗๗. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินมีสาระสำคัญอย่างไร โปรดอธิบาย

รวมทั้งหมด ๗๗ คำถาม แต่บางคำถามดูเหมือนจะซ้ำ ๆ กันก็ดี ผมหวังว่าท่านกรรมการ และท่านผู้เข้าสอบ คงจะยึดถือเป็นแนวทางสำหรับการสอบและตรวจให้คะแนนได้พอสมควร ส่วนตำรับตำราที่จะค้นคว้าเพื่อเตรียมสอบนั้น เวลานี้ดูเหมือนจะมีแพร่หลายพอสมควรแล้ว เช่น วารสารของคณะรัฐประศาสนศาสตร์ก็มีบทความเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในแง่มุมต่าง ๆ เกือบตลอดเล่ม และวารสารข้าราชการของสวัสดิการ ก.พ. ฉบับนี้ ก็มีบทความเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล นอกจากนั้นวารสารของส่วนราชการต่าง ๆ จะเป็นฝ่ายสรรพากรก็ดี ก.ต.ภ. ก็ดี ฝ่ายปกครองก็ดี ก็ได้มีบทความเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลไว้ให้อ่านให้ดูทั้งนั้น ไม่อยากเสียสตางค์ขอ จะเนื่องจากเหตุใดก็ตาม ก็อาจสอบถามบรรณารักษ์และค้นคว้าดูที่ห้องสมุดของส่วนราชการต่าง ๆ ได้ บรรณารักษ์เธอคงเกรงใจรีบหาให้แน่ ๆ เพราะหนุ่ม ๆ ประโยญาสูง ๆ เป็นชั้นโทแต่อายุยังน้อยอย่างคุณยัง.....อย่าพูดดีกว่า ขออย่างเดียวอย่าไปมัดลึงแลดวงตาอันใสแจ๋วแห้วเหมือนดอกอัญชันเพื่อนน้ำค้างของเธอนานนักก็แล้วกัน.....

โชติ โชติปราชโน
เป็นผู้มาสว่าง ไปสว่าง

พุทธศาสนสุภาษิต

ปัญหาการพัฒนาสังคมชนบท

โดย
สนิท สัมครการ

(ต่อจากฉบับก่อน)

นอกจากหลักเบื้องต้นสามประการดังกล่าวมาแล้ว นักมานุษยวิทยาทางสังคมยังได้พัฒนาทฤษฎีต่าง ๆ ขึ้นมาอีกมากอันเป็นผลเนื่องมาจากการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามการศึกษาค้นคว้าที่จะกล่าวถึงได้ ณ ที่นี้ เพราะอยากจะตัดตอนไปกล่าวถึงลักษณะของ “วัฒนธรรมชาวนา” ตามที่นักมานุษยวิทยาทางสังคมได้ศึกษาและเขียนไว้แล้วว่า “วัฒนธรรมของชาวนา” มีลักษณะสำคัญอย่างไรบ้าง

Robert Redfield นักมานุษยวิทยาทางสังคมของสหรัฐอเมริกาอีกคนหนึ่งได้ทำการศึกษาดังวิถีชีวิตของชาวนาในหลายประเทศ เช่นที่อังกฤษ และที่เม็กซิโก ได้พบว่าชาวนาของประเทศต่าง ๆ เหล่านี้แม้ว่าจะอยู่ภายใต้วัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ กัน แต่ก็ได้พัฒนาขึ้นมาซึ่งทัศนคติ (Attitude) ที่คล้ายคลึงกัน ทัศนคติที่ Redfield เห็นว่าเป็นของชาวนาได้แก่ ๑. ชาวนามักจะมองเห็นว่างานเกษตรกรรมเป็นงานที่มีคุณธรรมสูงกว่างานประเภทอื่น ๆ ๒. ชาวนาล้วนมากมักจะรักและหวงแหนที่ดินของตนเป็นชีวิตจิตใจ และ ๓. ชาวนามองเห็นบุคคลที่ประกอบอาชีพอื่น โดยเฉพาะพ่อค้าว่าเป็นผู้ไม่มีศีลสัตย์และไม่น่าไว้วางใจ นอกจากนั้นชาวนายังรู้สึกด้วยว่าพวกเขาเองเป็น “ชิปาก” และเป็นที่ดูถูกของคนชาวเมือง ทุกๆ ครั้งที่ชาวนาเข้าไปในเมืองมักจะระแวงเสมอว่าตนมักจะถูกโกงหรือถูกต้ม จึงไม่มีใครไว้วางใจชาวเมือง เห็นว่าวิถีชีวิตของชาวเมืองนั้นไม่มีแก่นสาร คนที่อยู่ในเมืองไม่มีใครได้ทำงานอะไรที่มีประโยชน์นอกจากคอยฉวยโอกาสและเอาเปรียบชาวนา.....เหล่านี้คือข้อสังเกตของนักมานุษยวิทยาผู้หนึ่ง นำมาเล่าสู่กันฟังเพื่อที่ท่านอาจจะลองเปรียบเทียบกับชาวนาไทยเราว่ามีส่วนเป็นจริงบ้างหรือเปล่า อย่างไรก็ตามนักมานุษยวิทยาหลายท่านที่ได้มาศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวนาไทยเรา ได้เขียนเป็นทำนองคล้าย ๆ กันว่า ชีวิตในสังคมชนบทหรือของชาวนาไทยเรามีลักษณะสำคัญ ๆ ดังนี้.—

๑. ชาวนาไทยและคนไทยโดยทั่ว ๆ ไปมีนิสัยชอบทำอะไรตามลำพังตนเอง (Individualistic) มากกว่าชอบตั้งกลุ่มหรือรับผิดชอบกันเป็นหมู่

๒. กลุ่มถาวร (Permanent Group) อย่างเช่นองค์การสหกรณ์เป็นของที่ชาวนาไทยไม่คุ้นเคย ชาวนาไทยเคยจับกลุ่มทำงานเหมือนกันอย่างเช่นลงแขกเกี่ยวข้าว ร่วมกันจัดงานทำบุญต่าง ๆ แต่กลุ่มเหล่านี้มีลักษณะเป็นกลุ่มชั่วคราว พอหมดธุระแล้วต่างคนต่างก็แยกย้ายกันไป ถ้ามีธุระหรือความจำเป็นอย่างใหม่เกิดขึ้นอีกก็จับกลุ่มกันใหม่อีก และการจับกลุ่มใหม่ก็ไม่จำเป็นต้องจับกลุ่มกับคนเก่า ๆ อาจจับกับคนใหม่ที่พอใจได้ ลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคมที่ติดต่อกันจึงเปลี่ยนแปลงได้ง่าย (Shifting Alliance)

๓. ความสัมพันธ์อีกอย่างหนึ่งซึ่งมีมากอยู่ในสังคมชนบทไทยได้แก่ความสัมพันธ์แบบมีอำนาจเหนือ กับมีอำนาจน้อย (Superordinate—Subordinate Relation) ผู้มีอำนาจเหนือส่วนมากมักจะเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์ ผู้มีอำนาจน้อยมักจะคอยตามแม้ว่าไม่พอใจหรือใจจริงไม่เห็นด้วยก็ไม่ใคร่ขัดแย้งเปิดเผย ความสัมพันธ์แบบนี้มีอยู่ตั้งแต่ในระดับครอบครัวออกมาถึงระดับองค์การต่าง ๆ ในสังคม

๔. ลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคมของไทยอีกอย่างหนึ่งก็คือชาวนาไทยชอบทำงานร่วมกับคนที่ตนชอบพอเป็นส่วนตัว (Particularistic) มากกว่าชอบจะทำงานตามระเบียบข้อบังคับซึ่งเป็นของกลางโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง (Universalistic)

๕. ชาวนาไทยไม่ชอบระเบียบข้อบังคับมากมาย การอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นของที่น่าอึดอัดอย่างยิ่ง ชาวนาไทยจึงมองเห็นการเป็นทหารเป็นของที่น่าหลีกเลี่ยง เพราะไม่ชอบอยู่ในกรอบระเบียบวินัย

๖. สังคมในชนบทของไทยเป็นสังคมแบบกระจายเป็นรายหัว (Atomized Society) ที่ไม่มีกลุ่มทางสังคมที่ถาวรอันใด นอกจากครอบครัวแบบเนือแท้ (Nuclear Family) อันประกอบไปด้วยพ่อแม่และลูกเป็นส่วนสำคัญ สังคมแบบนี้ขาดผู้นำในท้องถิ่น ผู้นำในท้องถิ่นเท่าที่พอมียุ่บ้างตามทางการ ก็ได้แก่ ครูประชาบาล พระภิกษุสงฆ์ และผู้ใหญ่บ้าน แต่ดูเหมือนว่าในจำนวนนี้พระสงฆ์จะเป็นผู้ที่ชาวนาเชื่อถือมากที่สุด

เหล่านี้คือลักษณะสำคัญ ๆ ของสังคมชนบทไทยตามที่นักมานุษยวิทยาทางสังคมได้ขีดเขียนไว้ นำมาเล่าสู่กันฟัง ณ ที่นี้ เผื่อว่าจะสะกิดใจพวกเรบ้าง อย่างน้อยก็ทำให้เราได้ทราบว่านักมานุษยวิทยาเขามองเห็นสังคมชนบทของเราในสภาพเช่นไร ถ้าเรายอมรับว่าข้อสังเกตของเขาถูกต้องเราก็อาจจะพิจารณาหาสาเหตุทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาชนบทของเราไป

ตามแนวโน้ม ถ้าเราไม่เห็นด้วย เราก็ต้องทำการศึกษาค้นคว้าเอาเอง และวางวิธีการพัฒนากันขึ้นมาใหม่

ในการพัฒนาชนบทนั้นปัญหาที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ซึ่งนักมานุษยวิทยาทางสังคมได้ประสบมา และได้วางเป็นหัวข้อใหญ่แห่งการเปลี่ยนแปลงในทางวัฒนธรรมไว้ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับ “คุณค่าทางสังคม” (Social Value) คุณค่าทางสังคมเกิดขึ้นจากขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนาของแต่ละสังคม ซึ่งบรรพบุรุษได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดให้แก่อนุชนรุ่นหลังสืบต่อกันมา “คุณค่าทางสังคม” เป็นสิ่งสำคัญที่มีส่วนช่วยให้คนตัดสินใจยอมรับความเปลี่ยนแปลงซึ่งถูกนำเข้ามาสู่ท้องถิ่นชนบทนั้น ถ้าชาวชนบทเห็นว่าเป็นของที่มีคุณค่าทางสังคมสูงกว่าแนวทางปฏิบัติที่เขาเคยมีอยู่หรือเป็นสิ่งทดลวยคลึงกับแนวทางดำเนินชีวิตที่เขาเคยรู้เห็นอยู่บ้างก็เป็นการง่ายที่จะโน้มน้าวชาวชนบทให้ยอมรับแนวทางปฏิบัติใหม่ๆ นั้น ในทางตรงกันข้าม หากผู้ประสงค์ที่จะทำความเปลี่ยนแปลงในชนบท นำเอาแนวความคิดหรือแนวทางปฏิบัติที่แปลกแตกต่างอย่างกลับหน้ามือเป็นหลังมือกับสิ่งที่ชาวชนบทเคยชินเข้าไปสู่วิถีชีวิตชนบท ก็เป็นการยากที่จะหวังให้เขาเปลี่ยนแปลงยอมรับแนวทางปฏิบัติหรือแนวความคิดแบบใหม่นั้นโดยง่าย สิ่งต่างๆ ที่คนชาวเมืองเห็นว่าเป็นของดีของวิเศษ หรือสิ่งที่คนทางประเทศตะวันตกปฏิบัติได้ผลดีมาแล้ว มิใช่ว่าจะจะเป็นสิ่งที่ชาวนาไทยจำเป็นจะต้องเห็นดีเห็นชอบไปด้วยเสมอ ยิ่งกว่านั้นศาสนาหรือจารีตประเพณีบางท้องถิ่นก็มีข้อบัญญัติชัดเจนต่อความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าตามแนวทางสมัยใหม่อยู่หลายประการ ยกตัวอย่างง่ายๆ ชาวอินเดียส่วนมากซึ่งนับถือศาสนาฮินดูถือว่าวัวเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ ผู้ใดจะไปแตะต้องทำอันตรายไม่ได้ ในกรณีนี้ การที่จะพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวกับการบริโภคเนื้อวัวก็เป็นของยากยิ่ง เช่นเดียวกับศาสนาอิสลามที่มีข้อห้ามเกี่ยวกับการบริโภคเนื้อหมู เป็นต้น ตัวอย่างที่ยกมาเป็นเรื่องใหญ่ที่มองเห็นได้ง่าย แต่ในทางปฏิบัติจริงๆ นั้น ปัญหาเรื่อง “คุณค่าทางสังคม” มีอยู่มากมายและจะต้องพิจารณาให้ละเอียดถี่ถ้วนก่อนที่จะทำการเปลี่ยนแปลงเขา เพราะหัดอยู่หน่อยหนึ่งในสังคมชนบทของไทยเราไม่มีข้อห้ามอันเป็นการขัดขวางต่อความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าแบบสมัยใหม่อยู่อย่างหนักแน่นตามตัวอย่างที่ยกมาแล้ว (เว้นแต่ในกลุ่มผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามซึ่งถือเป็นเพียงชนส่วนน้อย) อย่างไรก็ตาม เชื่อว่าสังคมชนบทของไทยจะปราศจากแนวความคิดซึ่งขัดขวางต่อการพัฒนาตามทางสมัยใหม่เสียเลยทีเดียวก็หาไม่ แนวปฏิบัติบางประการของกลุ่มชาวพุทธในชนบท เช่น การที่เห็นว่าการใช้จ่ายเพื่อการทำบุญและการบริจาคทานเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสูงและเป็นสิ่งที่ควรกระทำ คนที่ใจบุญสุนทานแม้ว่าจะยากจนก็

เป็นคนที่เขาบ้านรักใคร่นับถือ สิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้ มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relations) ทางด้านอื่น ๆ ได้มาก และการที่จะมองว่า การกระทำอย่างนี้เป็นของโง่เขลาก็ไม่ถูก เพราะเบื้องหลังพฤติกรรมเหล่านี้ มีคุณค่าทางสังคมของเขาสนับสนุนอยู่ตรงที่เขายังเห็นว่าพฤติกรรมนั้น ๆ มีคุณค่าต่อเขา จะเป็นทางด้านจิตใจหรือทางใด ๆ ก็ตาม ก็เป็นการยากที่จะเปลี่ยนแปลงเขาได้ พุดอย่างง่าย ๆ ก็คือว่า ปัญหาในการพัฒนาชนบทของเราอีกประการหนึ่งก็คือ เรื่องการผสมผสานระหว่างสิ่งที่ถือว่าเป็นสุขทางใจ (Psychological Satisfaction) กับสิ่งที่อำนวยความสะดวกทางกาย (Material Advancement) นอกจากนั้นชาวชนบทส่วนใหญ่ของไทยเรายังนิยมการแก้ปัญหาความขาดแคลนทางด้านวัตถุด้วยวิธีการแบบดั้งเดิมคือวิงวอนขอ กล่าวคือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเชื่อว่ามีอยู่ในโลกนี้เป็นอันมาก เช่น เจ้าทรง บนบานต่อเจ้าที่เจ้าทาง และโบ้หอย เป็นต้น ทำอย่างไรจึงจะนำเอาวิธีการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) ซึ่งพิสูจน์ได้ผลแล้ว ในสังคมตะวันตกเข้ามาสู่การปฏิบัติของชาวนาไทยได้มากขึ้น นี่เป็นหัวใจของปัญหา ในการพัฒนาสังคมชนบท ซึ่งเกิดขึ้นแก่นักพัฒนาของทุกประเทศไม่เฉพาะแต่ของไทยเรา การที่คนยังเชื่อต่อวิธีการแบบดั้งเดิม ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตว่าเป็นของดีของถูกต้องนั้น อย่างน้อยวิธีการนั้นจะต้องพิสูจน์ให้เขาเห็นมาแล้วเป็นครั้งเป็นคราวว่าเป็นวิธีการที่ได้ผลอยู่บ้าง เพราะหาไม่แล้วจะได้รับการยอมรับนับถือปฏิบัติต่อ ๆ กันมาไม่ได้ ถ้าเราอยากจะทำให้เขาเลิกเชื่อถือแบบเก่า ๆ แล้วหันมายอมรับวิธีการแบบใหม่ตามแนววิทยาศาสตร์ ก็เป็นหน้าที่ของผู้กระทำการเปลี่ยนแปลง (Change Agents) ซึ่งได้แก่นักพัฒนาทั้งหลายที่จะต้องพิสูจน์ให้เขาเห็นว่าวิธีการตามหลักวิทยาศาสตร์เป็นวิธีการที่มีคุณค่าสูงกว่า ได้ผลแน่นอนกว่าวิธีการดั้งเดิม ในการนี้จำเป็นต้องระลึกไว้เสมอว่า—

๓. จะต้องทำให้เขาเข้าใจเสียก่อนว่ากรรมวิธีทางวิทยาศาสตร์นั้นเป็นอย่างไร (คำว่า "วิทยาศาสตร์" ในที่นี้ใช้ตามความหมายอย่างกว้าง คือ กรรมวิธีใดที่มีเหตุ (Cause) และผล (Result) เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวซึ่งกันและกัน ตามที่มองเห็นได้ แม้จะใช้เพียงสามัญสำนึก เช่น กระสุนปืนตกชวหัวใจคน ตามธรรมดาคนจะต้องตายเพราะได้พิสูจน์แล้วในอดีต เมื่อมีเหตุเช่นนั้น ก็เกิดผลตามมาก็คือคนตาย ทั้งนี้ต้องการที่จะหมายถึงเห็นตรงข้ามกับอำนาจลึกลับ (Supernatural Power) ต่าง ๆ เช่นเรื่องคนที่อำนาจคงทนต่อกระสุนปืน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในการนี้มิได้หมายความว่าอำนาจลึกลับต่าง ๆ เป็นของที่ไร้สาระหรือไม่จริง แต่เป็นเรื่องที่อยู่นอกเหนือเหตุและผลตามธรรมดา ข้อสำคัญที่สุดก็คืออำนาจลึกลับเหล่านั้นแม้จะมีอยู่จริงหรือไม่ก็

ตาม ไม่สามารถจะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าตามแนวทางที่นักพัฒนาการทั้งหลายประสงค์จะให้เป็นไปได้) ในการนี้ การติดต่อสื่อสาร (Communication) หรือการกระจายซึ่งข่าวสาร (Information Flow) จึงเป็นของสำคัญในเมืองต้น เป็นหน้าที่ของนักพัฒนาทั้งหลายที่จะทำให้ชาวบ้านเขาเข้าใจโดยถ่องแท้ว่า คนกำลังพูดเรื่องอะไรกับเขาอยู่ การพยายามนำเอาแนวความคิดแบบใหม่มาสู่ชาวชนบทด้วยภาษาที่ชาวชนบทเข้าใจ จึงเป็นเทคนิคอันสำคัญยิ่ง การพูดจาด้วยภาษาสูง ๆ ทางวิชาการ หรือภาษาชาวนครหลวงอันเต็มไปด้วยศัพท์แสง เป็นสิ่งที่ไม่ได้ผล เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาก็คือได้แก่ความไม่เข้าใจ หรือเข้าใจสับสน ในเรื่องการติดต่อสื่อสารที่ไม่ได้ผลหรือข่าวสารที่กระจายไปไม่เต็มพื้นที่ อุทาหรณ์เรื่อง "เพลงผู้ใหญ่ลี" คงจะทำให้มองเห็นภาพได้ดียิ่งกว่าคำอธิบายใด ๆ

๒. การที่จะเข้าใจชาวชนบทได้นั้น นักพัฒนาทั้งหลายจำต้องเรียนรู้ถึงภาวะแวดล้อมภายในสังคมของเขา ในการนี้กรรมวิธีที่นักมานุษยวิทยาใช้อยู่ จึงเป็นอุทาหรณ์ที่ดี งานพัฒนาชนบทไม่ว่าจะโดยวิธีสหกรณ์ ประชาสงเคราะห์หรือทิว ๆ ไป แบบที่เรียกว่าพัฒนาชุมชน (Community Development) ก็ตาม เป็นงานที่ยากลำบากอย่างยิ่งถ้าจะทำให้ได้ผล แต่ถ้าจะทำแบบสักเอาเผากินและไม่คำนึงถึงผลที่ได้แล้วก็ง่ายมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทยเราซึ่งชาวชนบทมีขนบธรรมเนียมที่ให้ความนับถือและเกรงกลัวข้าราชการอยู่แล้ว การออกคำสั่งต่าง ๆ จึงเป็นของที่ง่ายยิ่งกว่าอย่างอื่นใดทั้งหมด "ชาวบ้าน" อาจจะยอมรับคำสั่งต่าง ๆ ของทางการโดยไม่ขัดแย้งเพราะเคยชินต่อวิธีปฏิบัติแบบนี้มานาน แต่การที่จะให้เขาให้ความร่วมมือร่วมใจยอมรับความเปลี่ยนแปลงโดยแท้จริงนั้นเป็นอีกคนละเรื่อง ในกรณีนี้นักพัฒนาทั้งหลายจะต้องทำตัวให้ประชาชนเลื่อมใสนิยมในความเป็นผู้นำและเคารพนับถือในการวางตัว ถ้าเราต้องการจะพัฒนาเขาให้ไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย เราก็จะต้องปฏิบัติตัวให้เป็นผู้นำที่มีลักษณะและจิตใจกว้างขวางยอมรับฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน มิฉะนั้นแล้วการพัฒนาของเราที่จะมุ่งไปสู่ทิศทางอื่น

๓. การที่จะเลือกพัฒนาสิ่งใดก่อนหลังอันเป็นนโยบายพัฒนาการของแต่ละหน่วยงานนั้นจะต้องระลึกถึงหลักสำคัญที่ว่าสิ่งทีคล้ายคลึงกับสิ่งที่มี อยู่ก่อน แล้วย่อมนำมาเอามาดัดแปลงผสมผสานต่อเนื่องกันได้ง่ายกว่าเอาสิ่งที่ขัดแย้งหรือมีลักษณะตรงข้ามกันมาผสมกันเข้า เพราะไม่ว่าจะเข้ากันได้อย่างไร ถึงจะเข้ากันได้ก็คงติดกันไว้เฉย ๆ ไม่มีลักษณะผสมผสานกันที่ถาวร คงแสดงให้เห็นในตัวเองถึงลักษณะของสิ่งที่แตกต่างกันสองสิ่งมาติดต่อกันตามธรรมดา ทั้งสองฝ่ายยังคง

รักษาสภาพเดิมของตัวเองไว้หาได้กลายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เปลี่ยนรูปโฉมไปในตัว คือไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบพอกพูน เมื่อรับเอาสิ่งใหม่ๆ เข้ามา สิ่งเก่า ๆ ก็จะค่อยสลายตัวไป เช่น เมื่อมีความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relation) แบบเสมอภาค (Equalitarianism) มากขึ้นซึ่งเป็นลักษณะของความสัมพันธ์แบบประชาธิปไตย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์กัน ทั้งสองฝ่ายมีส่วนร่วมริเริ่มความสัมพันธ์พอ ๆ กัน และลักษณะความสัมพันธ์ต่อกันก็เป็นแบบกันเอง (Informal) มากขึ้น แนวความสัมพันธ์ทางสังคมแบบผู้มั่งคั่งเหนือผู้ยากจน (Superordinate—Subordinate) ก็จะค่อย ๆ สลายตัวไปเป็นต้น การเลือกพัฒนาในทางที่เป็นไปได้ง่ายก่อนย่อมเป็นการประหยัดเวลาค่าใช้จ่าย และมีทางที่จะให้ไปสู่จุดหมายปลายทางแห่งการพัฒนาได้เร็วขึ้น

๔. โดยที่ทราบว่สังคมชนบทไทยเราเป็นสังคมแบบกระจายเห็นรายหัว (Atomized Society) คือไม่มีลักษณะของกลุ่มถาวร (Permanent Groups) อยู่เลยก็ว่าได้ นอกจากครอบครัวแบบเนื้อแท้ (Nuclear Family) อันประกอบด้วยพ่อแม่และลูก ๆ เป็นสาระสำคัญเท่านั้น สังคมแบบนี้มีลักษณะของการรวมกันแบบหลวม ๆ และไม่มีเส้นขีดชั้นตายตัวอันยากแก่การเคลื่อนไหวขึ้นลงลำดับชั้นของสังคม (Social Strata) แบบที่มีอยู่ในสังคมอีกอย่างหนึ่งซึ่งส่วนมากมักจะมีการจำกัดเสรีภาพแห่งการเคลื่อนไหวได้แต่ลำดับชั้นของสังคมไว้ตายตัว อันได้แก่สังคมแบบที่มี Caste System เช่น ระบบวรรณะของอินเดีย หรือการแบ่งผิวระหว่างคนผิวขาวกับคนผิวดำทางตอนใต้ของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น สังคมที่กระจายเห็นรายหัว (Atomized Society) และรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ (Loosely Organized) แบบสังคมชนบทของไทยเรามีส่วนดีในการพัฒนาอยู่มากกว่าส่วนเสีย เพราะอย่างน้อยการที่คนจะได้เข้าขึ้นไปสู่ลำดับชั้นสูงของสังคม ในทางทฤษฎีก็ยังพอเป็นไปได้ และมีตัวอย่างให้เห็นมาแล้วไม่น้อย ในสังคมแบบนี้สิ่งที่จะพัฒนาการทั้งหลายจะมุ่งพัฒนาจึงหาใช้กลุ่มบุคคล หากแต่เป็นเอกชนเป็นราย ๆ ไป ในการนี้การเพาะผู้นำขึ้นในท้องถิ่น หรือการใช้ประโยชน์จากผู้นำในท้องถิ่นที่มีอยู่แล้ว ให้ได้เต็มที่จะเป็นของจำเป็นและสำคัญ เพราะบรรดาผู้นำในท้องถิ่นเหล่านี้ในอนาคตจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อการนำความเปลี่ยนแปลงแบบใหม่มาสู่ท้องถิ่นของเขาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

หัวข้อต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเพียงข้อสังเกตการณ์บางส่วนจากหลักวิชาทางมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา ซึ่งเห็นว่าพอจะนำมาใช้ได้กับการพัฒนาชนบท (Rural Development) ของประเทศไทยได้บ้างตามสมควร

สิทธิในการรับเงินสงเคราะห์ผู้ประสพภัย ฯ

เรียบเรียงโดย

วิเชียร ไม้เรียง

ผู้อำนวยการกองบำเหน็จบำนาญ กรมบัญชีกลาง

(ต่อจากฉบับที่ ๔)

๓. สิทธิ

ผู้ซึ่งจะมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือราชการจะต้องด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

๑. ช่วยเหลือราชการ
๒. ปฏิบัติงานของชาติตามที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการ
๓. ช่วยเหลือบุคคลอื่นตามหน้าที่ ที่กฎหมายกำหนด หรือ
๔. ปฏิบัติการตามหน้าที่มนุษยธรรม ในเมื่อการปฏิบัติการนั้นไม่ขัดกับคำสั่ง

โดยชอบของเจ้าพนักงาน

การปฏิบัติการดังกล่าวข้อใดข้อหนึ่งเป็นผลให้ผู้นั้นได้รับอันตราย จนพิการเสียแขนหรือขา หูหนวกทั้งสองข้าง ตาบอด หรือได้รับการบ่มวยเจ็บซึ่งแพทย์ทางราชการรับรองได้ตรวจแล้ว และแสดงว่าถึงทุพพลภาพ ไม่สามารถจะใช้กำลังกายหรือความคิด ประกอบอาชีพได้ตามปกติ หรือถูกประทุษร้ายจนพิการหรือทุพพลภาพ

ให้ผู้นั้นได้รับเงินสงเคราะห์เป็นรายเดือน เว้นแต่การได้รับอันตราย หรือได้รับการบ่มวยเจ็บ หรือการถูกประทุษร้ายนั้นเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือจากความผิดของตนเอง

ในกรณีที่ผู้ได้รับการอันตรายหรือได้รับการบ่มวยเจ็บ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุดังกล่าว ถึงแก่ความตายเพราะเหตุนั้น ให้จ่ายเงินสงเคราะห์ให้แก่ทายาทของผู้นั้นโดยลักษณะหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขเช่นเดียวกับบำนาญพิเศษที่จ่ายให้แก่ทายาทของข้าราชการผู้ซึ่งถึงแก่ความตายที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่ในเวลานั้น

เพื่อความเข้าใจง่ายเข้า ขอยกตัวอย่างพอสังเขป. —

๑. นาย ก. เห็นเจ้าพนักงานตำรวจวิ่งไล่จับคนร้ายอยู่ จึงได้เข้าช่วยเหลือเจ้าพนักงานตำรวจจับคนร้าย และถูกคนร้ายทำร้ายเอาจนบาดเจ็บสาหัสหรือพิการทุพพลภาพหรือถึงตาย เช่นนี้ ถือว่านาย ก. ได้รับอันตรายหรือตายเพราะเหตุช่วยเหลือราชการ นาย ก. หรือทายาทของนาย ก. มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือราชการตามกฎหมาย

๒. ราษฎรในตำบลหนึ่งได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ร่วมมือในการพัฒนาการท้องถิ่นสร้างสะพานข้ามลำน้ำ ขณะกำลังก่อสร้าง ราษฎรคนหนึ่งถูกน้ำซึ่งไหลเชี่ยวพัดจมน้ำตาย ดังนี้ ถือว่าผู้นั้นได้รับอันตรายเพราะเหตุปฏิบัติงานของชาติตามที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการ ซึ่งทายาทของผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือราชการตามกฎหมาย

๓. ลูกเสือ ก. ช่วยดับเพลิงถูกบ้านพังยุบลงมาทับลูกเสือ ก. จนได้รับอันตราย หรือพิการทุพพลภาพ หรือถึงตาย ลูกเสือ ก. หรือทายาทของลูกเสือ ก. มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือราชการเพราะเหตุได้ช่วยเหลือบุคคลอื่นตามหน้าที่กฎหมายกำหนด

๔. นาย ก. ราษฎร เห็นเด็กตกน้ำและกำลังจะจมน้ำตาย จึงกระโดดลงไปช่วย จากกรณีช่วยเหลือเด็กจมน้ำนั้น ทำให้นาย ก. ได้รับบาดเจ็บถึงพิการทุพพลภาพ หรือถึงตาย เช่นนี้ นาย ก. หรือทายาทของนาย ก. มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ เพราะเหตุปฏิบัติหน้าที่มนุษยธรรม

๔. ประโยชน์ตอบแทน

ผลตอบแทนที่ประชาชนจะได้รับตามกฎหมายฉบับนี้ ในกรณีที่บวญเจ็บ ต้องรักษาพยาบาลโดยได้รับเงินค่ารักษาพยาบาลตามจำนวนที่จ่ายจริง ถ้าทุพพลภาพก็จ่ายเงินสงเคราะห์เป็นรายเดือน ถ้าถึงตายก็จ่ายเงินสงเคราะห์ให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิเป็นรายเดือน ในลักษณะเช่นเดียวกับบำนาญพิเศษที่จ่ายให้แก่ราชการ เมื่อก่อนนี้ผู้มีสิทธิได้รับบำนาญจะได้รับเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือน ผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ที่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนเช่นเดียวกับเงินบำนาญเหมือนกัน ต่อมานับแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๒ เป็นต้นมา ได้มีการแก้ไขกฎหมายบำนาญ โดยให้รวมบำนาญกับเงินเพิ่มพิเศษเข้าเป็นจำนวนเดียวกัน ก็มีผลให้เงินสงเคราะห์รวมกับเงินเพิ่มเป็นจำนวนเดียวกันด้วย นอกจากนี้ยังมีการแก้ไขพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์เป็นจำนวนเดียวโดยไม่มีเงินเพิ่มตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๒ เป็นต้นมาอีกด้วย

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจ่ายเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือราชการให้แก่ผู้ประสพภัย ได้มีระเบียบว่าด้วยการกำหนดอัตราเงินสงเคราะห์ผู้ประสพภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ การปฏิบัติงานของชาติ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. ๒๕๐๓ การพิจารณาจ่ายเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือราชการให้ตามสมควรแก่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยกำหนดอัตราเงินที่จะจ่ายไว้เป็น ๒ ระยะ คือ ประสพภัยก่อนวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๒ ได้กำหนดให้รับเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนชั่วคราว และถ้าประสพภัยตั้งแต่วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๒ เป็นต้นมา ผู้ประสพภัยจะได้รับเงินสงเคราะห์อีกอัตราหนึ่งเป็นเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือราชการ โดยไม่มีเงินเพิ่ม ดังได้กล่าวแล้ว ส่วนจำนวนเงินจะได้รับมากน้อยเพียงใด ก็พิจารณาให้ตามสมควรแก่เหตุการณ์ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการสงเคราะห์ผู้ประสพภัย ซึ่งตั้งขึ้นโดยกฎหมายอันประกอบด้วย

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	เป็นประธาน
๒. ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
๓. ปลัดกระทรวงกลาโหม	"
๔. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	"
๕. เลขาธิการทำเนียบนายกรัฐมนตรี	"
๖. อธิบดีกรมบัญชีกลาง	"
๗. ผู้อำนวยการกองบำนาญ	เป็นกรรมการและเลขานุการ

สำหรับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า ผู้ใดควรจะได้รับเงินสงเคราะห์ในอัตราใดนั้น ตามระเบียบได้แยกเป็น

๑. ปฏิบัติการที่ฝ่าอันตราย
๒. ปฏิบัติการที่ไม่ฝ่าอันตราย

และในทั้ง ๒ กรณีนี้ยังจำแนกลงไปอีกว่า แต่ละกรณีเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงตายหรือไม่ หรือเพียงแต่พิการหรือทุพพลภาพ ซึ่งจะต้องพิจารณาดังรายละเอียดประกอบด้วย โดยจ่ายเงินลดหลั่นกันลงไปตามสมควรแก่เหตุการณ์ สำหรับการส่งจ่ายก็ส่งจ่ายตั้งแต่วันที่ผู้นั้นได้รับอันตราย หรือได้รับการป่วยเจ็บ หรือถูกประทุษร้าย เป็นต้นไป

ในกรณีที่ผู้ประสพอันตรายถึงตาย ทางราชการก็จ่ายเงินสงเคราะห์ให้แก่ทายาทของผู้นั้น โดยลักษณะ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขเช่นเดียวกับบำนาญพิเศษที่จ่ายให้แก่ทายาทของข้าราชการผู้ถึงแก่ความตาย ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยบำนาญที่ใช้อยู่ในขณะนั้น

๕. การยื่นขอรับเงินสงเคราะห์

การยื่นเรื่องราวและเอกสารหลักฐานประกอบเรื่องราวนั้นมี ๒ อย่าง คือ

๑. ขอรับเงินค่ารักษาพยาบาลในกรณีป่วยเจ็บหรือถูกประทุษร้าย
๒. ได้รับการป่วยเจ็บหรือถูกประทุษร้ายถึงตาย

๑. ในกรณีขอรับเงินค่ารักษาพยาบาล เพราะต้องเข้ารับการตรวจ หรือรับการ รักษาพยาบาลนั้น ผู้ขอจะต้องยื่นเรื่องราวต่อนายอำเภอ หรือหัวหน้าสถานีตำรวจในท้องที่ ที่เกิดเหตุ สำหรับหลักฐานเอกสารประกอบเรื่อง ผู้ร้องจะต้องมีใบรับรองของแพทย์ที่ทางราชการ รับรอง ได้ตรวจและให้ความเห็นว่า การบาดเจ็บหรือป่วยเจ็บนั้น ๆ มีลักษณะอย่างไร ควรจะ ต้องรับการรักษาพยาบาลอย่างไร เป็นเวลานานเท่าใด พร้อมทั้งแสดงรายละเอียดค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น พร้อมด้วยหลักฐานเรื่องราวต่าง ๆ ที่แสดงถึงเหตุที่ทำให้ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บนั้น นายอำเภอหรือหัวหน้าสถานีตำรวจที่ได้รับคำร้องจะได้ทำการสอบสวน ถ้าเห็นว่าเข้าเกณฑ์ที่จะได้รับเงินค่ารักษาพยาบาล ก็จะได้เสนอคำร้องนั้นพร้อมด้วยความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตาม ลำดับ จนถึงผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขอให้คณะกรรมการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยฯ วินิจฉัยว่า ควรจะจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลให้แก่ผู้ได้รับอันตราย ป่วยเจ็บ หรือถูกประทุษร้ายนั้นเพียงใด หรือไม่ ถ้าเป็นในกรณีผู้ได้รับการป่วยเจ็บ หรือถูกประทุษร้ายนั้น ได้ปฏิบัติงานช่วยเหลือหรือ ปฏิบัติงานในส่วนราชการใด ซึ่งส่วนราชการนั้น ๆ ไม่อยู่ในบังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการนั้น ๆ ก็มีหน้าที่รับคำร้องและสอบสวนเรื่องราวเสนอขึ้นไปตามลำดับชั้นจนถึงอธิบดี หรือหัวหน้ากรม หรือผู้บังคับบัญชาการทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ แล้วแต่ กรณี เพื่อทำหน้าที่เสนอเรื่องราวต่อคณะกรรมการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยฯ แทนผู้ว่าราชการ จังหวัดตามนัยดังกล่าวแล้วข้างต้น

๒. ในกรณีที่ได้รับป่วยเจ็บหรือถูกประทุษร้ายถึงตาย การยื่นเรื่องราวก็คงดำเนิน วิชาเดียวกันกับที่กล่าวมาแล้ว แต่สำหรับเอกสารหลักฐานจำเป็นจะต้องใช้เอกสารหลักฐานอีก หลายอย่างประกอบการพิจารณา กล่าวคือ หากกรณีเกิดเป็น คดีถึงศาล จะต้องส่งสำเนา ค่า พิพากษาถึงที่สุดของศาลไป เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย ทั้งนี้ เพื่อจะช่วยให้การพิจารณา

ได้หลักฐานข้อเท็จจริงของกรณีที่เกิดขึ้นแน่นอนแพ้นักกฎหมาย ยกตัวอย่าง เช่น นาย ก. ท่านนั้นได้รับคำสั่งจากนายอำเภอให้สืบสวนจับกุมคนร้ายและถูกคนร้ายยิงตาย ถ้าจับคนร้ายได้ ก็ต้องพิจารณาตามรายงานการสอบสวนของเจ้าพนักงาน และพิจารณาจากคำพิพากษาของศาล เมื่อคดีถึงที่สุดว่า นาย ก. ถูกคนร้ายยิงตายเพราะสาเหตุอะไร เพราะสาเหตุที่คนร้ายยิงต่อสู้ หรือเพราะมีสาเหตุบาดหมางในเรื่องส่วนตัวมาก่อน หรือความจริงนาย ก. ไม่ได้ทำตามหน้าที่แต่ไปขโมยโคเขา เจ้าของเขาจับได้จึงยิงเอา ดังนั้น ย่อมไม่เข้าเกณฑ์ที่จะได้รับเงินสงเคราะห์ ฯ เพราะเป็นความผิดของนาย ก. เอง จึงถูกยิงตาย ฉะนั้น จึงต้องอาศัยคำพิพากษาของศาลเป็นหลักในการพิจารณาด้วย

นอกจากนี้ในกรณีที่ผู้ประสบภัยถึงตายนั้น จะต้องจ่ายเงินสงเคราะห์ให้แก่ทายาทของผู้ตาย จึงจำเป็นต้องมีหลักฐานประกอบอีก เป็นต้นว่า มรณบัตรของผู้ตาย หลักฐานการสมรสของผู้ตาย สำเนาทะเบียนบ้าน สติบัตรหรือหลักฐานแสดง วัน เดือน ปีเกิด ของบุตรผู้ตาย ทุกคน ที่ยังมีอายุไม่ครบยี่สิบปีบริบูรณ์ในขณะบิดาหรือมารดาตาย นอกจากนี้จะต้องสอบสวนรับรองไปด้วยว่าบิดามารดาของผู้ตายยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ ทายาทที่ขอรับเงินสงเคราะห์มีใครบ้าง และทายาทคนใดขอรับเงินสงเคราะห์ทางจังหวัดใด เหล่านี้เป็นเรื่องที่เจ้าพนักงานสอบสวนชั้นต้นจะต้องสอบสวน

ในการยื่นขอรับเงินสงเคราะห์นั้น ผู้มีสิทธิจะต้องยื่นเรื่องราวขอรับเงินสงเคราะห์เสียภายในกำหนด ๒ ปี นับแต่วันที่ผู้ร้องขอได้ทราบถึงสิทธิของตน ถ้าผู้มีสิทธิไม่ยื่นขอเสียภายในกำหนด ๒ ปี นับแต่วันที่ได้ทราบถึงสิทธิของตน ก็ต้องถือว่าผู้นั้นหมดสิทธิที่จะได้รับเงินสงเคราะห์ตามกฎหมาย

ยังมีผู้ที่จะได้รับเงินเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องในการรบ ซึ่งเป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง กรณีท่านเองเดียวกันนี้ ถ้าผู้มีสิทธิได้ร้องขอรับเงินสงเคราะห์ตามกฎหมายสงเคราะห์ ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ ฯลฯ แล้วก็เป็นอันหมดสิทธิที่จะได้รับเงินเลี้ยงชีพ ตามกฎหมายว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องในการรบ กล่าวคือเมื่อใช้สิทธิตามกฎหมายฉบับหนึ่งแล้ว ก็จะใช้สิทธิตามกฎหมายอีกฉบับหนึ่งซ้อนกันไม่ได้ในเหตุการณ์อันเดียวกัน

และอีกประการหนึ่งในกรณีที่เกิดขึ้น ถ้าทำให้บุคคลนั้นมีสิทธิที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญ พิเศษตามกฎหมายบำเหน็จบำนาญแล้ว ก็เป็นอันว่าจะร้องขอรับเงินสงเคราะห์ตามพระราช บัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ฯลฯ นั้นอีกไม่ได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ สงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ การปฏิบัติงานของชาติ หรือการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. ๒๔๘๗ ซึ่งบัญญัติว่า

มาตรา ๓ "พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่กรณีที่เกิดขึ้นอันทำให้บุคคลมีสิทธิได้รับ บำเหน็จบำนาญพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ"

๖. การหมดสิทธิ

๑. หมดสิทธิไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญบัญญัติไว้ เช่น ผู้ได้รับอันตรายได้รับเงินสงเคราะห์อยู่แล้วถึงแก่กรรมลง สิทธิก็หมดไปด้วย กล่าวคือจ่ายให้จน ถึงวันที่ผู้นั้นถึงแก่กรรม หรือในกรณีที่ภริยาได้รับเงินสงเคราะห์ในฐานะทายาทก็มีสิทธิรับจน ตลอดชีวิต เว้นแต่ทำการสมรสใหม่ สำหรับบุตรก็มีสิทธิได้รับในฐานะทายาทเพียงอายุครบ ยี่สิบปีบริบูรณ์เท่านั้น เว้นแต่ขณะที่มีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์นั้น บุตรคนนั้นกำลังศึกษาอยู่ใน ชั้นเตรียมอุดมศึกษาหรือชั้นอุดมศึกษา หรือชั้นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้เทียบเท่า ก็ ให้มีสิทธิรับเงินสงเคราะห์ตลอดเวลาที่ยังทำการศึกษายังอยู่ แต่ไม่เกินอายุยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

๒. หมดสิทธิโดยตัวเองกระทำความผิด เช่น ต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของ ศาล เว้นแต่ความผิดในลักษณะฐานลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือเป็น บุคคลล้มละลายทุจริตตามกฎหมายล้มละลาย ผู้นั้นหมดสิทธิรับเงินสงเคราะห์ตั้งแต่วันมีคำ พิพากษา ถึงที่สุด □

ความรู้คู่เปรียบด้วย	กำลัง ภายแสร
สุจริตคือเกราะบัง	ศาสตร์พ้อง
ปัญญาประคองตั้ง	อาวุธ
สติต่างโล่ห์หีบ้อง	อาจแกล้ว กลางสนาม

พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๕

การบริหารงานแบบประชาธิปไตย

บัญชา ตันตินันท์

“คุณนิตย์ครับ —ตามความเข้าใจของผม ในฐานะที่ผมเป็นนายตำรวจ ผมเข้าใจว่าการบริหารงานแบบประชาธิปไตยนั้น จะกระทำได้เฉพาะการบริหารงานของข้าราชการพลเรือนเท่านั้น ส่วนการบริหารงานของทหาร ตำรวจ นั้น ไม่อาจบริหารงานแบบประชาธิปไตยได้” เทพประทีปพูดขึ้นด้วยท่าทางจริงจัง แต่ดิฉันกลับมองตอบด้วยอาการยิ้ม ๆ อย่างยั่วเย้า

“ทำไมคะ? การบริหารงานของตำรวจ ทหาร จึงเป็นแบบประชาธิปไตยไม่ได้”

“เพราะทหาร ตำรวจมีการปกครองบังคับบัญชากันอย่างเข้มแข็งเด็ดขาด เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดก็มีการสั่งขังเป็นการลงโทษได้ทันที การปกครองบังคับบัญชาบริหารงานจึงเป็นแบบประชาธิปไตยไม่ได้”

“นิตย์ไม่เห็นด้วย” ดิฉันแย้ง “นิตย์เห็นว่าตำรวจไทยในปัจจุบันก็มีการปกครองบังคับบัญชาบริหารงานกันแบบประชาธิปไตยอยู่แล้ว”

“ผมไม่เข้าใจว่า ตำรวจ ทหารไทยปกครองบังคับบัญชาและบริหารงานแบบประชาธิปไตยอย่างไร?” เทพประทีปพึมพำขึ้นอย่างประหลาดใจ

“ตามที่เราได้ศึกษามาแล้วว่า—” ดิฉันเริ่มอธิบาย “การบริหารงานนั้น อาจแบ่งออกได้เป็น ๓ ลักษณะ คือ การบริหารงานแบบประชาธิปไตย แบบเผด็จการ และแบบปล่อยตามเรื่องตามราว”

“ผมเข้าใจ—”

“การบริหารงานแบบประชาธิปไตยนั้น ถือหลักว่า ข้าราชการทุกคนไม่ว่าจะมีตำแหน่งหน้าที่อะไร สูงหรือต่ำ ต่างก็เป็นสมาชิกของหน่วยงานของตน มีคุณค่าต่อสังคม ต่อหน่วยงาน และมีศักดิ์ศรี มีสิทธิและหน้าที่เท่าเทียมกันทุกประการ เช่นเดียวกับในสังคม ซึ่งถือว่าประชาชนแต่ละคนเป็นสมาชิกของสังคม มีคุณค่าศักดิ์ศรี สิทธิและหน้าที่เท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงว่าจะมีฐานะ หน้าที่ อาชีพอะไร ส่วนการบริหารงานแบบเผด็จการนั้น กลับถือว่า ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานมีความสำคัญ มีสิทธิและหน้าที่สูงกว่าผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องเคารพยำเกรง และให้เกียรติผู้บังคับบัญชาทุกโอกาส ส่วนผู้บังคับบัญชาไม่จำเป็นจะ

ต้องเคารพให้เกิดริ้วรอยได้บังคับบัญชาแต่อย่างใด เพราะเป็นผู้ที่ต่ำต้อยกว่า และไม่มีความสำคัญ เป็นบุคคลคนละชั้น ทั้งผู้บังคับบัญชาก็มีอำนาจอันศักดิ์สิทธิ์อยู่ในมือแล้ว”

“อ้อ—”

“การบริหารงานแบบประชาธิปไตยนั้น ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน ถือว่าตนได้อำนาจหน้าที่ต่าง ๆ มาโดยความยินยอมของสมาชิกของสังคม สมาชิกของหน่วยงาน หรือประชาชน จึงต้องเคารพให้เกิดริ้วรอยได้บังคับบัญชาซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมและหน่วยงาน และตนจะต้องใช้อำนาจหน้าที่ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม หน่วยงาน และประชาชนดังกล่าวให้สัมพันธ์ที่ได้อบรมหมายอำนาจหน้าที่ให้กับตน แตกต่างจากการบริหารงานแบบเผด็จการ ซึ่งผู้บังคับบัญชามักถือว่า อำนาจหน้าที่ของตนได้มานั้นเป็นอำนาจอันศักดิ์สิทธิ์เป็นอำนาจที่ได้มาจากสวรรค์ จึงมักใช้อำนาจหน้าที่อย่างเด็ดขาดไม่คำนึงถึงประชาชน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาแต่อย่างใด”

“อ้อ—”

“เมื่อผู้บังคับบัญชาเคารพให้เกิดริ้วรอยได้บังคับบัญชาในฐานะที่แต่ละคนเป็นสมาชิกของสังคมและหน่วยงานเท่าเทียมกัน ที่มีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันก็เพราะตนได้รับมอบหมายจากสมาชิก ผู้บังคับบัญชาในแบบประชาธิปไตยจึงต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาในการพิจารณาสั่งการ และเมื่อสั่งการไปแล้ว หากผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่ดีไม่เหมาะสม ก็อาจเสนอความคิดเห็นขึ้นมาให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาหาทางแก้ไขให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงานต่อไปได้ แตกต่างจากผู้บังคับบัญชาแบบเผด็จการ ซึ่งถือว่าอำนาจของตนเป็นอำนาจศักดิ์สิทธิ์ เมื่อสั่งการไปแล้วทุกคนจะต้องปฏิบัติตามโดยไม่มีเงื่อนไข จะขัดขืนโต้แย้งหรืออุทธรณ์ฎีกาไม่ได้”

“อ้อ—”

“ในการบริหารงานแบบประชาธิปไตย ผู้บังคับบัญชาจึงส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้กว้างขวาง เข้าใจนโยบาย โครงการ วิธีการในการปฏิบัติงานอย่างดี สนับสนุนให้แสดงความคิดเห็น เพื่อพัฒนาปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ทั้งสนใจถึงจิตใจความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ในฐานะที่เป็นสมาชิกของหน่วยงานเท่าเทียมกันอีกด้วย แต่การบริหารงานแบบเผด็จการ ผู้บังคับบัญชาถือว่าตนสูงกว่า รู้ดีกว่าผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชานั้นมีหน้าที่คอยรับฟังคำสั่งไปปฏิบัติก็เพียงพอแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องรู้นโยบาย โครงการ วิธีการอะไรมากนัก ทั้งไม่สนใจในเรื่องจิตใจความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วย เพราะเป็นคนต่ำต้อย สั่งให้ปฏิบัติอะไรก็ต้องเกรงกลัวอำนาจบาปมืออยู่แล้ว”

“ — — — ”

“ในการบริหารงานของทหารตำรวจไทยในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า ผู้บังคับบัญชาถือว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นบุคคลที่มีสิทธิและหน้าที่ต่อสังคมเท่าเทียมกัน ทั้งอำนาจหน้าที่ก็ยอมรับกันทั่วไปว่า ได้มาจากการยินยอมมอบหมายจากประชาชนหรือสมาชิกจากสังคม มิใช่อำนาจศักดิ์สิทธิ์ได้มาจากสวรรค์แต่อย่างใด คำสั่งปฏิบัติก็มีได้ถือว่าเด็ดขาด หากไม่อาจปฏิบัติได้ ผู้ใต้บังคับบัญชาก็สามารถชี้แจงแสดงเหตุผลให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมเสมอ ในการลงโทษก็เช่นเดียวกัน ผู้ใต้บังคับบัญชาย่อมอุทธรณ์ได้ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายและข้อบังคับวางไว้ มิใช่เมื่อสั่งการไปแล้วก็แก้ไขมิได้ ดังนั้นอำนาจเด็ดขาดและศักดิ์สิทธิ์จากสวรรค์ การบริหารงานของทหารตำรวจในปัจจุบัน จึงเป็นการบริหารงานแบบประชาธิปไตยอยู่แล้ว เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาบางคนซึ่งอาจนึกคิดเข้าใจเป็นอย่างอื่น ซึ่งก็อาจเป็นเพียงส่วนน้อยบางคนเท่านั้น”

“_____”

“นิตยทราบว่าได้มีชาวอเมริกันคนหนึ่งทำการวิจัยทดลองเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานระหว่างการบริหารงานแบบประชาธิปไตย แบบเผด็จการ และแบบปล่อยปละละเลยตามเรื่องตามราว โดยเลือกคนกลุ่มหนึ่งไปทำงานภายใต้หัวหน้างานแบบประชาธิปไตย แบบเผด็จการ และแบบปล่อยตามเรื่องตามราวเปรียบเทียบกันดู ปรากฏว่า การบริหารงานแบบประชาธิปไตยได้ผลงานมากที่สุด แต่เมื่อทดลองกับเด็กเล็กๆ แล้ว กลับปรากฏว่า การบริหารงานกับเด็กเล็กๆ นั้น แบบเผด็จการกลับได้ผลดีกว่าแบบประชาธิปไตย”

“เอ-แปลก”

“ทั้งนี้ ก็เนื่องจากเด็กเล็กๆ นั้น มักขาดความรู้สึกรับผิดชอบ ไม่เข้าใจหน้าที่ของตนในหน่วยงานดีพอ จึงขาดความเอาใจใส่และความร่วมมือในงาน ไม่เหมาะสมกับการบริหารแบบประชาธิปไตย แต่ถ้าเป็นบุคคลที่รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบต่อหน่วยงานแล้ว การบริหารงานแบบประชาธิปไตย จะทำให้ทุกคนรู้สึกรักผู้บังคับบัญชา ทำให้ตนมีสิทธิมีเสียงแสดงความคิดเห็นในงานร่วมกันอย่างเท่าเทียมกัน และรู้สึกว่างานที่ตนทำนั้นมันคงถาวร ตนมีส่วนรับผิดชอบร่วมด้วยในฐานะสมาชิกของหน่วยงานนั้นอย่างแท้จริง ทั้งยังรู้สึกภาคภูมิใจในความสำเร็จของงานซึ่งเกิดขึ้น ในฐานะที่ตนเป็นสมาชิกของหน่วยงานและได้ร่วมมือมาโดยตลอด ทุกคนจึงทำงานด้วยความเต็มใจและทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ทำให้งานมีประสิทธิภาพสูง”

“_____”

กฎหมาย

พระราชกฤษฎีกา

แบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
และสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. ๒๕๐๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๘

เป็นปีที่ ๒๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เสียใหม่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๘๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๐๘”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๐๖

มาตรา ๔ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- (๑) แผนกการเมือง
- (๒) แผนกตรวจสอบเรื่องราวและความเห็น

มาตรา ๕ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

๑. กองกลาง แบ่งเป็น ๕ แผนก คือ

- (๑) แผนกโต้ตอบ
- (๒) แผนกรับส่ง
- (๓) แผนกเก็บ
- (๔) แผนกศึกษาธิการ
- (๕) แผนกวินัย

๒. กองคลัง แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ
- (๑) แผนกบัญชี
  - (๒) แผนกเงิน
  - (๓) แผนกพัสดุ
๓. กองการสัมพันธ์ต่างประเทศ แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ
- (๑) แผนกข่าวสาร
  - (๒) แผนกองค์การต่างประเทศ
  - (๓) แผนกการศึกษาต่างประเทศ
๔. กองเผยแพร่การศึกษา
๕. กองวัฒนธรรม แบ่งเป็น ๖ แผนก คือ
- (๑) แผนกธุรการ
  - (๒) แผนกวัฒนธรรมวิทยา
  - (๓) แผนกวัฒนธรรมทางจิตใจ
  - (๔) แผนกวัฒนธรรมทางระเบียบประเพณี
  - (๕) แผนกวัฒนธรรมทางวรรณกรรม
  - (๖) แผนกวัฒนธรรมทางวัตถุธรรมและศิลปกรรม
๖. กองวางแผนการศึกษา

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

๑. ที่ทำการศึกษานิเทศก์จังหวัด
๒. ที่ทำการศึกษานิเทศก์อำเภอ

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษานิเทศก์รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ พ.ร.ฎ. นี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๔๕ วันที่ ๒๔ พ.ค. ๒๕๐๕

กฎสำนักนายกรัฐมนตรี

ฉบับที่ ๖๐ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน

พุทธศักราช ๒๕๐๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๐๘ นายกรัฐมนตรีออกกฎสำนักนายกรัฐมนตรีไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของ ก. (๔) ของ ๑. ในข้อ ๒ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ออกตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๐๘ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๕๘ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้าราชการหญิง ให้ใช้กระโปรงสีขาวยาวปิดเข่า ปลายบานเล็กน้อย”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความใน ข. ของ ๑. ในข้อ ๒ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ออกตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๐๘ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๕๘ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข. เครื่องแบบปกติกาก็คือตั้ง ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่สีของหมวก ผ้าพันหมวก หมอนสักหลาดสำหรับบักครุฑพ่าห์ เสื้อ และกางเกงหรือกระโปรง เป็นสีกาก็หรือสีกาก็ขาว”

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของ ก. ของ ๑. ในข้อ ๒ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ออกตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๐๘ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๕๘ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) อินทราชนู ให้ใช้อินทราชนูอ่อน มีเครื่องหมายชั้นบนอินทราชนู ดังต่อไปนี้

รัฐมนตรี มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร คีตทางตันอินทราชนู ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร คีตเรียงต่อไปอีก ๒ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร เฉพาะนายกรัฐมนตรี มีตราครุฑพ่าห์โลหะสีทองติดทับบนอินทราชนู

ข้าราชการชั้นพิเศษ มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร คีตทางตันอินทราชนู ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร คีตเรียงต่อไปอีก ๑ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการชั้นเอก มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๓ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

(๔)

ปีที่ 11 ฉบับที่ 7 วารสารข้าราชการ

ข้าราชการชั้นโท มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๒ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการชั้นตรี มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการชั้นจัตวาที่ได้รับเงินเดือนตั้งแต่หกหรือห้าสิบบาทขึ้นไป มีแถบกว้าง ๕ มิลลิเมตร ๒ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๕ มิลลิเมตร

ข้าราชการชั้นจัตวาที่ได้รับเงินเดือนต่ำกว่าหกหรือห้าสิบบาท มีแถบกว้าง ๕ มิลลิเมตร ๑ แถบ ขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๕ มิลลิเมตร

สำหรับข้าราชการวิสามัญ เฉพาะแถบที่ขมวดเป็นวงกลมนั้น ให้ขมวดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจตุรัส แถบดังกล่าวให้ใช้สีเหลืองหรือสีทอง การติดแถบให้ติดตามขวางที่คั่นอินทรรู แถบแรกให้ห่างจากคั่นอินทรรู ๕ มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของ ค. (๔) ของ ๑. ในข้อ ๒ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ออกตามความในมาตรา ๑ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๕๘ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้าราชการหญิง ให้ใช้กางเกงแบบข้าราชการชาย หรือกระโปรงสีทึบ หรือสีทึบกันวลขาวปักเข้าปลายบานเล็กน้อย”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๘

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๔๖ วันที่ ๓๑ พ.ค. ๒๕๐๘

ระเบียบ

ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๔๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๕

เรื่อง การสะสางการจ่ายเงินผิดระเบียบของส่วนราชการต่าง ๆ

เวียน (เวียนกระทรวงทบวงกรม)

อ้างถึง หนังสือที่ น.ว. ๘๔/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๐๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกเกี่ยวกับเรื่องนี้

ตามที่ได้ยื่นขออนุมัติคณะรัฐมนตรีให้ส่วนราชการต่าง ๆ สะสางการจ่ายเงินผิดระเบียบ ตามหนังสือ น.ว. ที่อ้างถึง นั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังรายงานว่า ได้ติดตามเร่งรัดการส่งใช้เงินยืมราชการของส่วนราชการต่าง ๆ แล้วปรากฏว่ายังได้ผลน้อยเนื่องจากสาเหตุหลายประการ สมควรที่จะกำชับให้ส่วนราชการต่าง ๆ เร่งรัดดำเนินการเรียกคืนเงินยืมให้ได้ผลอย่างจริงจัง และสมควรวางหลักเกณฑ์ในทางปฏิบัติเพิ่มเติมอีก ๓ ประการ และได้เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียดปรากฏตามบันทึกที่ได้แนบมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๐๕ ลงมติเห็นชอบด้วย และให้ถือปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

จึงขอขึ้นยืมมา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

มณูญ บริสุทธี

(นายมณูญ บริสุทธี)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

บันทึก

เรื่อง รายงานผลการสะสางการจ่ายเงินผิดระเบียบของส่วนราชการต่าง ๆ

กระทรวงการคลังเสนอว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๐๕ ลงมติให้ใช้ระเบียบการสะสางการจ่ายเงินผิดระเบียบของส่วนราชการต่าง ๆ มีข้อความในสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑. ให้ส่วนราชการทุกแห่งที่ราชอาณาจักรสำรวจการให้ยืมเงินราชการ ทั้งที่เป็นเงินในงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณว่า มีการค้างชำระ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๐๕ โดยผู้ยืมมิได้ส่งใบสำคัญหรือส่งเงินคืนภายในกำหนดเป็นจำนวนที่รายงาน แต่รายงานเป็นจำนวนเงินเท่าใด รวมเป็นเงินทั้งสิ้นเท่าใด แล้วแจ้งให้กระทรวงการคลังทราบภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๕

๒. การขัมเงินราชการที่ล่วงมาแล้ว รายได้ค้างชำระเกินกำหนด ให้หัวหน้าส่วนราชการสั่งเรียกคืนเงินขัมทันที ถ้ารายใดไม่สามารถส่งเงินคืนได้ทันที ก็ให้ผู้ขัมทำหนังสือสัญญาปรับสภาพหนี้และยินยอมให้หักเงินเดือนหรือค่าจ้างผ่อนชำระเป็นรายเดือนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือนหรือค่าจ้าง และอย่างช้าต้องชำระให้เสร็จสิ้นภายใน ๑ ปี รายใดไม่สามารถผ่อนชำระได้ภายใน ๑ ปี ให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นโดยละเอียดไปยังกระทรวงการคลังเพื่อขอทำความตกลงเบี่ยงเบนไป ผู้ขัมรายใดไม่ยอมชำระหรือปรับสภาพหนี้ก็ให้ดำเนินคดี รายใดไม่ยอมชำระหรือปรับสภาพหนี้หรือไม่ผ่อนชำระตามสัญญาปรับสภาพหนี้ ให้งดการพิจารณาความดีความชอบประจำปี

๓. ตั้งแต่วันลงมติเป็นต้นไป การจ่ายหรือให้ขัมเงินราชการไม่ว่าจะเป็นเงินในงบประมาณหรือเงินนอกงบประมาณเพื่อการใด ๆ ก็ตาม อันไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ ห้ามมิให้กระทำเป็นอันขาด สำหรับกรณีล่วงมาแล้วให้หัวหน้าส่วนราชการดำเนินการเรียกคืนโดยปฏิบัติตามวิธีการดังกล่าวในข้อ ๒ โดยอนุโลม

บัดนี้ กระทรวงการคลังได้ดำเนินการติดตามเร่งรัดการส่งเงินขัมราชการของส่วนราชการ ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๖ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ แล้ว ปรากฏผลดังนี้ คือ

๑. ส่วนราชการต่าง ๆ แจ้งยอดเงินขัมราชการค้างชำระเพียงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๐๕ รวมเป็นเงิน ๒๓๕.๔ ล้านบาท ซึ่งเป็นเงินขัมในงบประมาณ ๑๗.๘ ล้านบาท และเป็นเงินขัมจากเงินนอกงบประมาณ ๒๑๗.๖ ล้านบาท

๒. ได้เรียกคืนเงินขัมจากผู้ค้างชำระและผู้รับผิดชอบชำระแล้วเพียงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ เป็นเงิน ๔๖.๗ ล้านบาท หรือร้อยละ ๑๘ ของยอดเงินขัมตาม ๑. ซึ่งเป็นเงินขัมในงบประมาณ ๕.๘ ล้านบาท และเป็นเงินขัมจากเงินนอกงบประมาณ ๔๐.๙ ล้านบาท

๓. ดังนั้น ยอดเงินขัมที่ส่วนราชการต่าง ๆ ยังค้างชำระ และกระทรวงการคลังจะต้องติดตามให้มีการเร่งรัดเรียกคืนต่อไปอีกเพียงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ เป็นเงิน ๑๘๘.๗ ล้านบาท หรือร้อยละ ๘๑ ของยอดเงินขัมตาม ๑. ซึ่งเป็นเงินขัมในงบประมาณ ๑๒.๐ ล้านบาท และเป็นเงินนอกงบประมาณ ๑๗๖.๗ ล้านบาท

กระทรวงการคลังพิจารณาเห็นว่าเงินขัมที่ยังค้างชำระอยู่อีก ๑๘๘.๗ ล้านบาทนั้น ส่วนมากเป็นเงินขัมที่ค้างมาช้านาน และการเร่งรัดเรียกคืนของส่วนราชการยังได้ผลน้อย เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น ผู้ขัมถึงแก่กรรมบ้าง ไม่ทราบที่อยู่ของผู้ขัมบ้าง ผู้ขัมไม่ผ่อนชำระให้เป็นไปตามสัญญาปรับสภาพหนี้บ้าง ผู้ขัมไม่ยอมชำระและไม่ยอมปรับสภาพหนี้บ้าง และเงินขัมที่ขาดอายุความเพราะค้างนานเกิน ๑๐ ปี ซึ่งส่วนราชการไม่อาจดำเนินคดีได้ ดังนี้ เป็นต้น

เรื่องนี้ หากปล่อยให้การเร่งรัดเรียกคืนเงินขัมราชการล่าช้าต่อไป อาจเป็นผลเสียหายแก่การเงินของทางราชการได้ กระทรวงการคลังจึงเห็นเป็นการสมควรที่จะกำชับให้ส่วนราชการต่าง ๆ เร่งรัดดำเนินการเรียกคืนเงินขัมให้ได้ผลอย่างจริงจัง ตามนัยมติคณะรัฐมนตรี (นว. ๘๔/๐๕ ล.ว. ๒๖ ก.ข. ๐๕) และสมควรวางหลักเกณฑ์ในทางปฏิบัติเพิ่มเติมสำหรับบางกรณีอีกดังนี้ คือ

๑. เงินขัมราชการรายใดที่ผู้ขัมถึงแก่กรรมก็ดี ไม่ทราบที่อยู่ของผู้ขัมก็ดี และไม่ปรากฏตัวผู้ขัมหรือผู้รับผิดชอบเพื่อชำระเงินขัมให้เป็นการเสร็จสิ้นด้วยเหตุใด ๆ ก็ดี ให้ส่วนราชการดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งโดยเคร่งครัด

๒. เงินขัมราชการที่ขาดอายุความเพราะต้องค้างนานเกิน ๑๐ ปี และส่วนราชการไม่อาจเร่งรัดคืนจากผู้ขัมหรือดำเนินคดีได้ ก็ให้กระทรวงการคลังหรือกรมเจ้าสังกัด หรือจังหวัด แล้วแต่กรณี รับผิดชอบการขึ้นดำเนินการสอบสวนเพื่อพิจารณาหาตัวผู้รับผิดชอบชำระแทน และให้ส่งผลการพิจารณาสอบสวนพร้อมด้วยความเห็นของคณะกรรมการไปให้กระทรวงการคลังเพื่อกระทรวงการคลังจะได้พิจารณาสั่งการเป็นราย ๆ ไป

๓. เงินขึ้นราชการรายที่ผู้ขึ้นส่งใบสำคัญแล้วแต่ไม่มีเงินงบประมาณเบิกใช้ได้ก็ให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดรีบตั้งงบประมาณหรือจัดหาเงินอื่นใดมาเบิกใช้ได้เป็นการเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว และขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

ฯ พล.ฯ นายกรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้ว มีบัญชาให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

จึงขอเสนอมา หากไม่มีข้อทักท้วงประการใด จักถือว่าคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบด้วย และอนุมัติให้ดำเนินการตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๕๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๘ มิถุนายน ๒๕๐๘

เรื่อง การจ่ายค่าจ้างลูกจ้างปฏิบัติงานเสี่ยงอันตราย

เรียน เวียงกระทรวงมหาดไทย

ด้วยกระทรวงการคลังได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างปฏิบัติงานเสี่ยงอันตราย มาเพื่อขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาว่า การกำหนดอัตราค่าจ้างตามตำแหน่งหน้าที่งาน (Position Classification) ตามระเบียบลูกจ้างของส่วนราชการที่คณะกรรมการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีกำลังร่างอยู่ ได้กำหนดการปฏิบัติงานเสี่ยงอันตรายเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งในการกำหนดอัตราค่าจ้างแต่ละตำแหน่ง เพื่อให้อัตราค่าจ้างของตำแหน่งหน้าที่งานเสี่ยงอันตรายสูงกว่าอัตราค่าจ้างของตำแหน่งหน้าที่งานที่ไม่เสี่ยงอันตรายอยู่แล้ว เมื่อระเบียบนี้ประกาศใช้เมื่อใด ปัญหาที่เกี่ยวกับค่าจ้างของลูกจ้างที่ปฏิบัติงานเสี่ยงอันตรายก็ย่อมหมดสิ้นไป เพราะได้มีการกำหนดประโยชน์ตอบแทนในเรื่องเสี่ยงอันตรายไว้ให้อัตราค่าจ้างของตำแหน่งที่ปฏิบัติงานเสี่ยงอันตรายแล้ว เนื่องจากเหตุดังกล่าว จึงเห็นว่าในชั้นนี้สมควรที่จะขยับยั้งการปฏิบัติการของกระทรวงมหาดไทยต่าง ๆ นอกจากกระทรวงกลาโหมที่เกี่ยวกับอัตราค่าจ้างปฏิบัติงานเสี่ยงอันตรายไว้ก่อน จนกว่าจะได้ประกาศใช้ระเบียบลูกจ้างตามนัยดังกล่าว มิฉะนั้น จะเกิดกรณีจ่ายค่าจ้างปฏิบัติงานเสี่ยงอันตรายซ้ำหลายทางในเมื่อประกาศใช้ระเบียบลูกจ้างของส่วนราชการ

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๐๘ ลงมติเห็นชอบด้วยตามที่กระทรวงการคลัง

เสนอ

จึงขอขึ้นชั้นมา เพื่อดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) มนูญ บริสุทธ์

(นายมนูญ บริสุทธ์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

ควน

ที่ สร. ๐๔๐๑/ว. ๕๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๕

เรื่อง โควตาคารลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ โดยได้รับเงินเดือนเต็มของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ
เวียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม)

อ้างอิง หนังสือที่ น.ว. ๖๒/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๐๕

ตามที่ได้อพยพมติคณะรัฐมนตรีให้เลิกระบบโควตาคารลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ โดยได้รับเงินเดือนเต็มของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ ที่จะใช้บังคับแก่ทุนซึ่งได้รับจากองค์การหรือมูลนิธิต่างประเทศ ได้ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ แต่จะสมควรอนุมัติให้ผู้ใดลาไปศึกษาได้หรือไม่ ให้ผู้บังคับบัญชาของแต่ละหน่วยงานเป็นผู้พิจารณาอย่าให้เสียหายแก่ราชการ แล้วเสนอรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่ออนุมัติต่อไป นั้น

บัดนี้ สำนักนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า ในกรณีที่โรงพยาบาลหรือมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ให้ทุนแก่ข้าราชการพลเรือนและตุลาการ เพื่อไปศึกษาต่อ และได้กำหนดเวลาการให้ทุนภายในระยะเวลาอันจำกัด ซึ่งหากประเทศผู้รับทุนไม่แสดงความประสงค์จะส่งข้าราชการไปศึกษาในสาขาวิชาที่ได้กำหนดไว้ ก็จะต้องการให้ทุนนั้นเสีย ถ้าหากทางฝ่ายเราจะขอรับทุนที่มีผู้เสนอให้ดังกล่าวก็ขัดข้องในเรื่องโควตาคารลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ ทำให้ข้าราชการผู้ได้รับทุนเหล่านั้นไม่อาจเดินทางไปศึกษาต่อได้ ทำให้เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่ต้องสละทุนเหล่านั้นไป ทั้ง ๆ ที่ทางราชการไม่ต้องออกค่าใช้จ่ายแต่อย่างใดเลย จึงเห็นควรผ่อนผันไม่ใช้ระบบโควตาแก่ทุนดังกล่าวเช่นเดียวกับทุนซึ่งได้รับจากองค์การหรือมูลนิธิต่างประเทศดังกล่าวข้างต้นนั้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๕ ลงมติเห็นชอบด้วย และต่อไปผู้ที่ได้รับทุนของโรงพยาบาลหรือมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ให้ได้รับยกเว้นมิต้องอยู่ในระบบโควตา โดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้ได้รับทุนขององค์การหรือมูลนิธิต่างประเทศด้วย

จึงขออภัยมาเพื่อถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) มนูญ บริสุทธิ์
(นายมนูญ บริสุทธิ์)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองกลาง

ผู้ | อรุณรักษ์ | นำ |

นำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตของมนุษย์ พืช และสัตว์ เราทุกคนจึงควรช่วยกันประหยัดน้ำและใช้น้ำให้ได้ประโยชน์ให้มากที่สุด และวิธีสงวนน้ำ ก็คือ การรู้จักเก็บกักน้ำไว้ เพื่อใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุดนั่นเอง

เมื่อกล่าวถึงการสงวนน้ำ กอดที่จะกล่าวถึง ผู้อนุรักษ์น้ำ คนสำคัญคนหนึ่งของเมืองไทย เลียมได้ ผู้อนุรักษ์น้ำ คนนี้ เกิดเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๔๔๘ ณ ตำบลประดู่สามยอด อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร บิดา คือ นายพลตรีพระยาสุรเสนา มารดา คือ คุณหญิงสุรเสนา (ผอบ)

การศึกษาชั้นต้นของ ผู้อนุรักษ์น้ำ เริ่มที่.....กุมารสถานศึกษา ณ เทพศิรินทร์ ระเบียบมือ.....ภายในรั้วเขียว-เหลือง ในอ้อมอก แม่รำแพน แม่ลูกมาก และอบรมสั่งสอนลูกดีแห่งหนึ่งของเมืองไทย ผู้อนุรักษ์น้ำ อยู่กับแม่รำแพนนานถึง ๘ ปี กล่าวคือตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๗ ถึง ๒๔๖๕ ผู้อนุรักษ์น้ำ เรียนสำเร็จ ได้รับประกาศนียบัตรมัธยมบริบูรณ์ (ม. ๘) และได้รับทุนเล่าเรียนหลวง (King's Scholarship) ไปศึกษาต่อ ณ สหราชอาณาจักร ผู้อนุรักษ์น้ำ เป็นลูกแม่รำแพนอีกคนหนึ่ง ที่ยึดมั่นในคำสั่งสอนอันเป็นพุทธภาษิตคติพจน์ประจำโรงเรียนที่ว่า "น สียา โลกวทุณโน ไม่ควรเป็นคนรกโลก" และผลงานที่ท่านผู้นี้ได้กระทำ จะเป็นเครื่องยืนยันอย่างดีว่า ท่านเป็นคนมีประโยชน์ต่อโลกอย่างแท้จริง

St. Peter's School, York, England เป็นสถานศึกษาต่างแดนแห่งแรกที่ต้อนรับ ลูกแม่รำแพน อย่างภาคภูมิใจ และชั่วระยะเวลา ๒ ปี กล่าวคือตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๖-๒๔๖๗ ลูกแม่รำแพน ก็คว้า School Certificate, Northern University Matriculation, London Matriculation ได้

City and Guild's College, London University เป็นสถานศึกษาแห่งที่สองที่ ลูกแม่รำแพน ได้ศึกษาอยู่อีก ๕ ปี กล่าวคือ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๘-๒๔๗๓ และสำเร็จได้รับ A.C.G.I. และ B. Sc. ในทางวิศวกรรมโยธา ได้รับ D.I.C. (Advanced Diploma of Imperial College) ในทาง Concrete และได้รับ M. Sc. ในทาง Hydraulics อีกด้วย

นอกจากนี้ มหาบัณฑิตหนุ่มลูกแม่รำเพย ยังได้ไปฝึกหัดงานหาความชำนาญใน กรมโยธาธิการ (Office of Work) ของอังกฤษ ในปี ๒๔๗๒ ด้วย และได้นำความรู้ความ ชำนาญกลับมาสร้างความสำเร็จให้แก่ประเทศไทย เมื่อมีตุลาการเป็นเอกประการ

ประจักษ์พยานในเรื่องความรู้ความสามารถของท่านผู้นี้ก็คือ ปรากฏต่อมาว่า สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ลงมติมอบปริญญาช่างชลประทานดุสิตบัณฑิตกิตติม- สักดิ์ให้ และสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ลงมติมอบปริญญาวิศวกรรมศาสตร์ดุสิต บัณฑิตกิตติมศักดิ์ให้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ท่านผู้นี้ยังได้รับเชิญให้เป็นผู้บรรยายในวิชา การชลประทานในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยการทัพบก โรงเรียนเสนาธิการ ทหารอากาศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภามหา วิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีกด้วย

ชีวิตรับราชการของวิศวกรหนุ่มจากลอนดอน เริ่มต้นเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๔๗๓ ในตำแหน่งนายช่างผู้ช่วยประจำกองการที่ปรึกษา กรมชลประทาน สังกัด กระทรวงเศรษฐการในสมัยนั้น ต่อมาปี ๒๔๗๕ ได้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการกอง แบบแผน และได้รับพระราชทานยศเป็น รองอำมาตย์เอก ปี ๒๔๗๖ เป็น นายช่างภาค นครนายก วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๐ เป็น นายช่างอำนาจการแบบแผน วันที่ ๕ เมษายน ๒๔๘๕ เป็น นายช่างอำนาจการ กองแผนผัง วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๐ เป็นนายช่างใหญ่ กรมชลประทาน วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๔๙๒ ดำรงตำแหน่ง อธิบดีกรมชลประทาน และวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๔๙๕ ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วย ว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ด้วย

สำหรับด้านผลงานของท่านผู้นี้มเอนกประการ ซึ่งจะขอนำมากล่าวแต่เพียงว่าการที่ กรมชลประทานได้ทำการก่อสร้าง เขื่อนภูมิพล เสร็จแล้วตามแผนการ และ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดในวัน อาทิตย์ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๐๗ นั้น การก่อสร้างเขื่อนภูมิพลนี้ถือได้ว่า เป็นโครงการเอนก ประสงค์โครงการแรกของประเทศไทย ซึ่งเป็นประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก อาทิ

ก. ด้านพลังงาน เมื่อการติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าให้ครบตามโครงการ (๘ เครื่อง) จะผลิตไฟฟ้าได้ ๕ แสน ๖ หมื่น กิโลวัตต์ หรือจะได้พลังงานทั้งหมดประมาณ ๒,๒๓๐ ล้านกิโลวัตต์ ชั่วโมงต่อปี สามารถจำหน่ายไฟฟ้าราคาถูกในบริเวณจังหวัดต่าง ๆ ได้ถึง ๓๖ จังหวัด ค่าไฟฟ้าในตอนต้นประมาณหน่วยละ ๓๕ สตางค์ และจะลดลงเหลือในอัตราหน่วยละ ๒๐ สตางค์ ภายหลังที่ได้ชำระเงินกู้หมดแล้ว

ข. ด้านการชลประทาน จะทำให้พื้นที่บนลุ่มน้ำบึงจากเขื่อนลงมาสามารถทำนาได้ประมาณ ๓ ล้าน ๕ แสนไร่ ในฤดูฝน และปลูกพืชไร่ได้อีก ๕ แสนไร่ ในฤดูแล้ง และจะช่วยให้พื้นที่ในเขต โครงการเจ้าพระยา บางส่วนผลิตพืชไร่ในฤดูแล้งได้อีก ๒ ล้านไร่

นอกจากนี้แล้ว ยังช่วยป้องกันน้ำเค็ม ซึ่งเคยทำอันตรายแก่ต้นผลไม้ในเขตจังหวัด พระนคร ชนบุรี นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร ให้เบาบางลงด้วย

ค. ด้านบรรเทาอุทกภัย เขื่อนภูมิพล นี้ เก็บกักน้ำไว้เหนือเขื่อนได้ถึง ๓๒,๒๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร จึงเป็นการช่วยบรรเทาอุทกภัยในภาคกลาง ซึ่งมีปรากฏเสมอใน ๒-๓ ปี ต่อครั้ง ได้เป็นอย่างดี

ง. ด้านการคมนาคม ซึ่งเป็นหัวใจของการขนส่งในภาคกลาง เรือขนาดกินน้ำลึก ๒ เมตร จะขนส่งจาก เขื่อนเจ้าพระยา จังหวัดชัยนาท คืออำเภอชออด จังหวัดเชียงใหม่ ได้เพิ่มขึ้นเป็นระยะทาง ๔๐๐ กิโลเมตร กระทำให้การคมนาคมทางน้ำ ตั้งแต่จังหวัดเชียงใหม่ลงมาถึงปากแม่น้ำเจ้าพระยา และสมุทรสาคร เป็นไปโดยสะดวก

จ. ด้านการสงวนเงินตราต่างประเทศ และรายได้

ค่าน้ำมันและถ่านหิน เพื่อผลิตไฟฟ้าให้มีปริมาณเท่ากับ โครงการยันฮี ในระยะเวลา ๓๐ ปี รวมทั้งด้านทุนด้วย จะมีมูลค่าประมาณ ๓,๕๐๐ ล้านบาท ซึ่งเกือบเท่าเงินทุนต่างประเทศทั้งหมดที่ใช้ในการก่อสร้างโครงการนี้

ถ้าจะพูดถึงรายได้จากโครงการนี้แล้ว ก็ประมาณมิได้ เพียงแค่บริเวณพื้นที่ดินประมาณ ๓ ล้าน ๕ แสนไร่ บนลุ่มแม่น้ำบึงจากเขื่อนลงมา เมื่อได้รับการชลประทานแล้ว ก็จะได้ผลผลิตเป็นประโยชน์ปีละประมาณ ๓๗๐ ล้านบาท และจะปลูกพืชไร่ในฤดูแล้งได้อีกประมาณปีละ ๒๔๐ ล้านบาท ในพื้นที่ โครงการเจ้าพระยา บางส่วนดังได้กล่าวมาแล้ว

การก่อสร้างโครงการไฟฟ้าอันธิ เขื่อนภูมิพล อันถือว่าเป็นโครงการเอนกประสงค์ (Multi-purpose Project) แห่งแรกของประเทศไทย ได้สำเร็จลุล่วงมาด้วยดี นับว่า ม.ล. ชูชาติ กำภู อธิบดีกรมชลประทาน เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญ ในการวางโครงการการก่อสร้าง การริเริ่ม ตลอดจนเป็นระยะๆ นับตั้งแต่การก่อสร้างเขื่อนเจ้าพระยามาเป็นอันดับแรก และเขื่อนภูมิพลเป็นอันดับที่สอง สำหรับเขื่อนภูมิพลนี้ ก็นับได้ว่า เป็นเขื่อนรูปโค้งที่ใหญ่เป็นอันดับ ๑ ของโลก และเป็นเขื่อนใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ตัวเขื่อนเป็นคอนกรีตยาวตามโค้ง ๕๘๖ เมตร สูงจากรากฐาน ๓๕๕ เมตร สันเขื่อนกว้าง ๖ เมตร ฐานเขื่อนกว้าง ๕๒.๒ เมตร เก็บกักน้ำได้ ๓๒,๒๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร มีอุโมงค์ระบายน้ำสั้น ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๓.๓ เมตร ๒ อุโมงค์ ระบายน้ำได้ ๖,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ต่อวินาที ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนาด ๗ หมันกิโลวัตต์ ได้ ๘ เครื่อง รวม ๕ แสน ๖ หมื่น กิโลวัตต์ ในระยะแรกนี้ติดตั้งเพียง ๒ เครื่อง ๓ แสน ๕ หมื่น กิโลวัตต์ มีสายส่งกำลังขนาด ๒ แสน โวลต์ ๓ ชุด ซึ่งขนานจากตัวเขื่อนถึงกรุงเทพฯ เป็นสายเอก ยาวสายละ ๕๘๕ กิโลเมตร และมีสายส่งกำลังรองขนาด ๑๑๕,๐๐๐ โวลต์ และ ๖๘,๐๐๐ โวลต์ อีก ๓๓ สาย รวมยาวทั้งสิ้น ประมาณ ๒,๘๐๐ กิโลเมตร เพื่อส่งกระแสไฟฟ้าจากสายเอกไปส่งให้ถึงที่ตั้งสถานีลดแรงไฟฟ้าของจังหวัดต่างๆ ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก รวม ๓๖ จังหวัด

ม.ล. ชูชาติ กำภู ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ ทุ่มเทกำลังสติปัญญา และความสามารถ ควบคุมงานโดยใกล้ชิด และกล้ารับผิดชอบในงานใหญ่ ซึ่งมีเป็นครั้งแรกในประเทศไทย นับตั้งแต่ตั้งโครงการ ติดต่อขอเงินจากต่างประเทศมาดำเนินการก่อสร้าง จนเป็นผลสำเร็จลงด้วยดี อันเป็นผลงานที่มีคุณค่าแก่ประเทศไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งผู้ที่ปฏิบัติงานเช่นนั้น จะต้องเป็นผู้ที่สามารถทั้งในด้านวิชาการและการจัดดำเนินงานเป็นอย่างสูง และการปฏิบัติงานโดยมีประสิทธิภาพของ ม.ล. ชูชาติ กำภู นี้ เป็นที่ยกย่องเชื่อถือจากชาวต่างประเทศเป็นอย่างมาก

นอกจากงานสร้าง เขื่อนภูมิพล ดังกล่าวแล้ว ม.ล. ชูชาติ กำภู ยังได้เคยดำเนินการก่อสร้าง เขื่อนเจ้าพระยา จังหวัดชัยนาท เขื่อนเพชร จังหวัดเพชรบุรี และเขื่อนนายก จังหวัดนครนายก ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดใหญ่ๆ ทั้งสิ้น

มิใช่เพียงแต่ทางด้านชลประทานเท่านั้น ม.ล. ชูชาติ กำภู ยังได้เป็นผู้ริเริ่มตั้งบริษัท ชลประทานซีเมนต์ และการลิกไนต์ ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจที่ประกอบอุตสาหกรรม โดยใช้วัตถุดิบ ที่มีในประเทศไทย ซึ่งเป็นการส่งเสริมกิจการในด้านอุตสาหกรรมของประเทศ และทางเศรษฐกิจ เป็นอย่างมากอีกด้วย

จึงเป็นการเหมาะสมแล้วว่า ม.ล. ชูชาติ กำภู ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มหาวชิรมงกุฏ มหาปรมาภรณ์ ทูตียจุลจอมเกล้าวิเศษ แล้วได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา เพิ่มขึ้น เป็นการตอบแทนความรู้ความสามารถ และคุณงามความดีที่ได้ทำไว้ อันเป็นการส่งเสริมกำลังใจ และเป็นเกียรติแก่ ม.ล. ชูชาติ กำภู และวงศ์สกุลสืบไป ในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในศิลปวิทยา ด้านการก่อสร้าง และได้ใช้ความรู้ความสามารถของตน ในการริเริ่มก่อสร้าง 'เขื่อนภูมิพล' จนปรากฏผลเป็นประโยชน์อันใหญ่ยิ่งแก่ประเทศชาติ ดังข้อเสนอของกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

ผลงานที่ ม.ล. ชูชาติ กำภู เป็นผู้รับผิดชอบ มิได้สิ้นสุดลงเพียงนี้ แต่ยังมีงานชลประทานด้านอื่นๆ อีก อาทิ เช่น

โครงการเขื่อนผาช่อม อันถือว่าเป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่ บียดกันแม่น้ำน่าน ที่จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นโครงการเอนกประสงค์อีกโครงการหนึ่ง ซึ่งเมื่อก่อสร้างเสร็จแล้ว จะสามารถป้องกันอุทกภัยในทุ่งอุตรดิตถ์ พิษณุโลก พิจิตร และนครสวรรค์ ได้ และจะเก็บกักน้ำไว้เพื่อการเพาะปลูกสำหรับพื้นที่ดังกล่าวได้ประมาณ ๓ ล้านไร่ นอกจากนี้ยังจะสามารถติดตั้งกำลังผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังน้ำได้ ๒ แสน ๕ หมื่นกิโลวัตต์

โครงการแม่กลองใหญ่ ในจังหวัดกาญจนบุรี ก็เป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่ อีกโครงการหนึ่ง เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๕ จะสร้างเสร็จตามแผนงานใน พ.ศ. ๒๕๓๒ โครงการนี้ครอบคลุมพื้นที่บริเวณจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี นครปฐม สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร เมื่อก่อสร้างเสร็จแล้วจะสามารถส่งน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกในเขตจังหวัดดังกล่าวได้ประมาณ ๑ ล้านไร่

นอกจากนี้ยังมีโครงการก่อสร้างเขื่อนขนาดกลางที่กำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการอีกหลายแห่ง อาทิ

ในภาคเหนือ ได้แก่ โครงการแม่ยม จังหวัดแพร่ โครงการแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โครงการกัวลม จังหวัดลำปาง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีโครงการลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ โครงการลำพระเพลิง และ โครงการลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา และ โครงการหนองหวาย จังหวัดขอนแก่น

ภาคกลาง มีโครงการแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี สำหรับโครงการนี้ ได้ก่อสร้างเขื่อนเก็บกักเสร็จแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิด เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๐๗ นี้แล้ว

ในภาคใต้ มีโครงการท่าเขียด จังหวัดพัทลุง

โครงการเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเสร็จสิ้นลงประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๒ และจะสามารถอำนวยประโยชน์ทางเศรษฐกิจในด้านเพาะปลูกอีกหลายล้านไร่

อนึ่ง มีโครงการก่อสร้างเขื่อนที่ได้สำเร็จลุล่วงไปแล้ว ๒ โครงการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ โครงการก่อสร้างเขื่อนแม่น้ำพุง ที่จังหวัดสกลนคร และ เขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเขื่อนทั้งสองแห่งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิด เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๐๘ และเดือนมีนาคม ๒๕๐๘ ตามลำดับ

เขื่อนน้ำพุง สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ ๖,๓๐๐ กิโลวัตต์ เพื่อส่งไปจำหน่ายยังอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร อำเภอเมือง, นาแก, ขาดพนม และมุกดาหาร จังหวัดนครพนม ในด้านการเพาะปลูก ทั้งที่เก็บไว้เหนือเขื่อนน้ำพุง จะช่วยพื้นที่เพาะปลูกได้ประมาณ ๓ แสนไร่ และสามารถลดอุทกภัยในฤดูฝนได้อีกด้วย

เขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำได้ ๒๕,๐๐๐ กิโลวัตต์ เพื่อส่งไปจำหน่ายในบริเวณ ๘ จังหวัด คือ ขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ และนครราชสีมา โครงการนี้จะส่งน้ำช่วยพื้นที่เพาะปลูกได้ประมาณ ๓ แสนไร่ อ่างเก็บน้ำเหนือ เขื่อนอุบลรัตน์ สามารถเก็บกักน้ำได้ ๒,๕๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร อาณาบริเวณพื้นที่ผืนน้ำ ๕๓๐ ตารางกิโลเมตร นับเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า การเก็บกักน้ำเป็นวิธีสงวนน้ำที่ดี และอำนวยความสะดวกได้เอนกประสงค์ เพราะการสงวนน้ำ ย่อมหมายความถึง การสงวนดิน และสงวนป่าไม้มิให้แห้งแล้งด้วยฉันท ในทำนองเดียวกัน การที่ทางราชการให้ประโยชน์ตอบแทนคุณงามความดีของข้าราชการตามสมควรแก่กรณี ดังเช่นที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติปฏิบัติต่อ ม.ล. ชูชาติ กำภู ผู้อนุรักษ์น้ำ คนสำคัญของเมืองไทยเป็นตัวอย่างเช่นนี้ ย่อมเป็นนิมิตหมายอันดีว่า ข้าราชการไทยจะมีแต่ความสดชื่นชุ่มฉ่ำ และอำนวยความสะดวกให้แก่ประเทศชาติได้เอนกประการ ฉะนั้น

นอกจากนี้ จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๐๗ ต่อข้อถามของผู้แทนหนังสือพิมพ์ว่า ม.ล. ชูชาติ กำภู อธิบดีกรมชลประทาน จะครบเกษียณอายุแล้ว ทราบว่า ทางธนาคารโลกได้ติดต่อให้ไปเป็นที่ปรึกษา ในฐานะที่อธิบดีกรมชลประทานก็เป็นรัฐมนตรีร่วมรัฐบาลอยู่ จะขัดข้องอย่างไรหรือไม่ ซึ่งนายกรัฐมนตรีตอบว่า เรื่องนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ได้เคยพูดคุยกับนายกรัฐมนตรีอยู่บ้างเหมือนกัน อาจจะให้เป็นได้ เพราะที่ที่ปรึกษาไม่จำเป็นต้องไปประจำอยู่ที่สหประชาชาติ แต่ไปเป็นครั้งคราวเท่านั้น และรู้สึกเป็นเกียรติแก่ประเทศไทยที่เป็นคนแรกซึ่งได้เป็นที่ปรึกษาในทางนี้ แสดงว่าเขาเชื่อความรู้ความสามารถของคนไทยเรา

“อม” ผู้รวบรวม

อะไรหรือคือสิ่งเสริมอำนาจ
 ความเกรี้ยวกราดดุคั้นหรือไฉน
 หรือกำแหงแข็งกล้าไม่ว่าใคร
 หากพบพานแล้วไซ้ให้พรั่นกลัว
 นั้นไม่ใช่ความดีมีอำนาจ
 คนขยาดเพราะเกลียดในความชั่ว
 ความอดทนและสุภาพคนเกรงกลัว
 จากในชั่วหัวใจไม่จิตจาง.

ศึกษาภามิต

คำคู่ (HOMOPHONES)

ลิมทรง ลิมทรง

B.A., M. Litt., M. Ed. (Pittsburgh)

คำที่จัดเป็นคู่ ๆ ต่อไปนี้ เป็นคำที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า "Homophones" คือ เป็นคำ ๒ คำที่มีความหมายต่างกัน แต่การออกเสียงของ ๒ คำนั้นเหมือนกันไม่มีผิด (Words with identical sounds) คำเหล่านี้ก็มีในภาษาไทย อาทิเช่น รัต-รัตน์ ซึ่งอ่านออกเสียงเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน

วิธีอ่านนั้นจะอยู่ในวงเล็บ โปรดสังเกตว่า สำหรับคำที่มีมากกว่า ๑ พยางค์ขึ้นไป เวลาอ่านต้องเน้นเสียงหนักที่สุดตรงพยางค์ที่ขีดเส้นใต้

(ต่อจากฉบับก่อน)

Groan — Grown (โกรน)

Groan (v.i.) ครวญครางด้วยความเจ็บปวด หรือด้วยความเศร้า

He has been groaning since this morning.

เขาร้องครวญครางมาตั้งแต่เช้าแล้ว

Grown เป็น past participle ของ Grow --- Grow, Grew, Grown ถ้าเป็น Intransitive verb แปลว่า เจริญเติบโต ถ้าเป็น Transitive verb แปลว่า ปลูก เช่น

Your nephew is growing fast.

หลานชายของเขโตเร็วเหลือเกิน

Hair — Hare (แฮร์)

Hair (noun) แปลว่า ผม

I usually have my hair done at the beauty-salon.

โดยมากดิฉันไปทำผมที่ร้านเสริมสวย

Hare (noun) แปลว่า กระต่าย

One of the main characteristics of a hare is its divided upper lip.

ลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของกระต่าย คือ ริมฝีปากบนแยกออกจากกัน

Haul — Hall (ฮอลล์)

Haul (เป็น v.t., v.i., noun) แปลว่า ดึง, ลาก, พ่วง

My car broke down in Lumpini Park. It's being hauled to the garage right now.

รถดิฉันเสียในสวนลุมพินี แต่กำลังลากมาที่อู่เดี๋ยวนี้แล้ว

Hall (noun) แปลว่า ตึกเรียน เช่น Mellon Hall คือ ตึกเม็ลล่อน (ช็อคคน) หรือ Science Hall คือ ตึกวิทยาศาสตร์ ความหมายอีกอย่างหนึ่ง แปลว่า ห้องโถง ห้องแรกเวลาเข้าไปในตึก หรือแปลว่า เฉลียงหรือทางเดินในตัวตึก เช่น

Smoking is allowed only in the hall.

อนุญาตให้สูบบุหรี่ในห้องโถงเท่านั้น

Hear — Here (เฮียร์)

Hear (v.t.) แปลว่า ได้ยิน

He is hard of hearing.

เขาหูตึง

Here (adverb) แปลว่า ที่นี่

The lady here will show you around.

สุภาพสตรีที่นี่จะพาคุณเดินชมให้ทั่ว

Heard — herd (เฮิร์ด)

Heard (v.t.) เป็น past tense และ past participle ของ verb 'to hear' — hear,

heard, heard แปลว่า ได้ยิน

I heard a noise downstairs.

ฉันได้ยินเสียงอะไรดังข้างล่าง

Herd (noun) แปลว่า ฝูงสัตว์ เช่น ฝูงวัว, ควาย หรือ ฝูงม้า เช่น

I saw a herd of wild horses over that hill.

ผมเห็นฝูงม้าป่าบนเขาลูกนั้น

Hole — Whole (โฮล)

Whole (adjective) แปลว่า ทั้งหมด, ทุกอัน

He fought through the whole series of battles.

เขาได้ผ่านการต่อสู้ในสนามรบทุกครั้งมาแล้ว

Hole (noun) แปลว่า รู ช่องโหว่ รอยขาด

There is a hole in your bucket.

ถังน้ำของเขมรั่ว

Holy — Wholly (โฮ-ลี่)

Wholly (adverb) แปลว่า ทั้งหมด

It is a wholly bad example.

เป็นตัวอย่างที่เลวมากทีเดียว

Holy (adjective) แปลว่า ศักดิ์สิทธิ์, ควรสักการะ

You can ask the monk for some holy water.

คุณจะสามารถขอมนต์จากพระภิกษุของคณันได้

Hour -- Our (เออร์)

Hour (noun) แปลว่า ชั่วโมง หรือ เวลา

You are to complete this work within 2 hours.

เธอจะต้องทำงานชิ้นนี้ให้เสร็จภายใน ๒ ชั่วโมง

Our (adjective) แปลว่า ของเรา เช่น

We have done our share.

เราได้ทำส่วนของเราแล้ว

Knew -- New (นยู)

Knew (v.t.) เป็น past tense ของ verb 'to know' ---- know, knew, known แปลว่า
ได้รู้

He told me he knew nothing about that lady.

เขาบอกฉันว่าเขาไม่ทราบอะไรเกี่ยวกับสุภาพสตรีคนนั้นเลย

New (adjective) แปลว่า ใหม่ เช่น New Year's day แปลว่า วันปีใหม่ เช่น

That's a new word to me.

นั่นเป็นคำใหม่สำหรับผม (ผมไม่เคยได้ยินคำนั้นมาก่อนเลย)

Knot -- Not (น็อท)

Knot เป็น noun แปลว่า ปม, เงื่อน ถ้าเป็น verb แปลว่า ผูกเงื่อน, ผูกปม

Would you make a knot in the thread for me, please?

คุณช่วยทำปมด้ายให้ดิฉันหน่อยได้ไหมคะ?

Not (adverb) แปลว่า ไม่

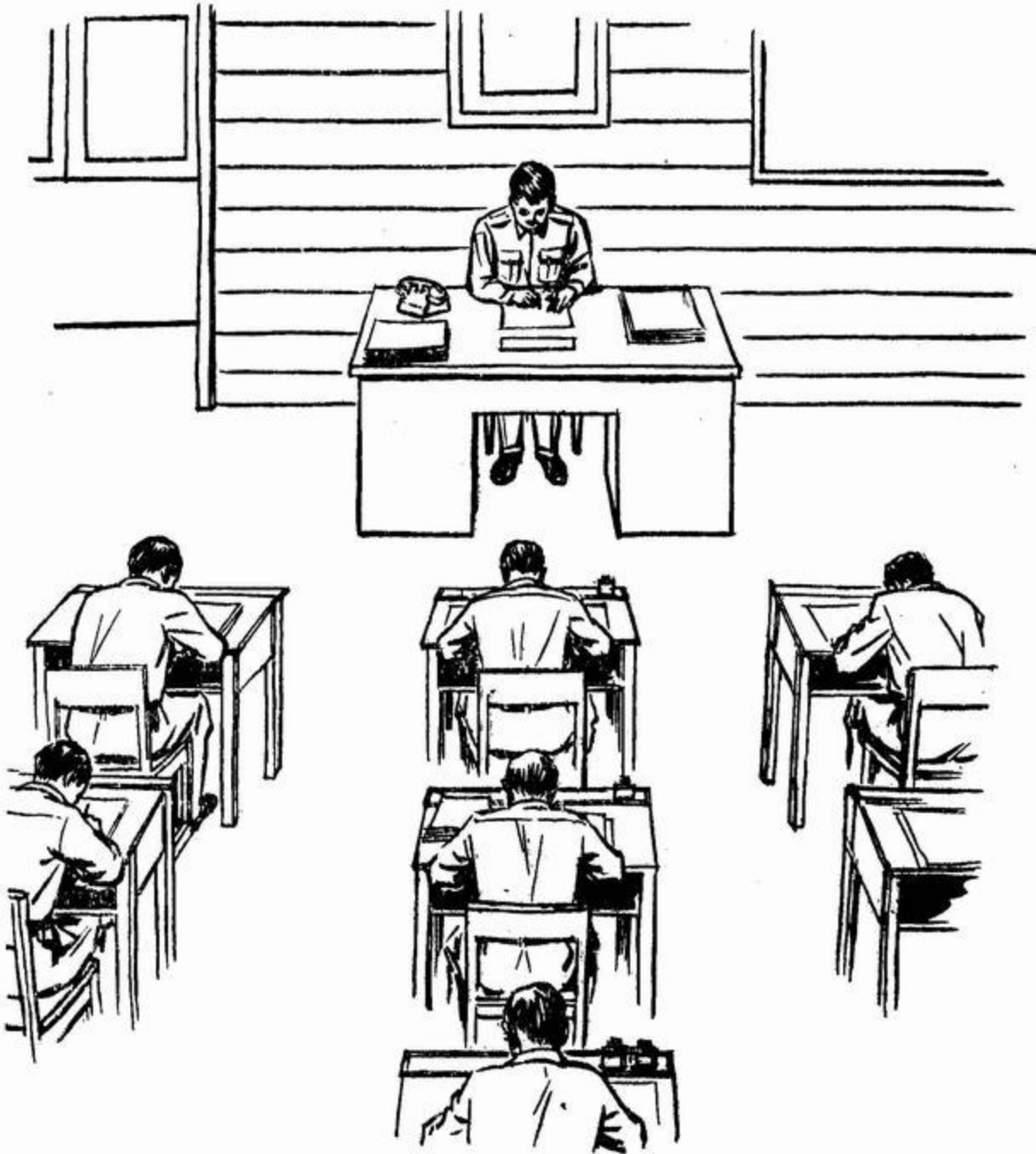
I told the watchman not to leave this building.

ผมบอกคนยามไม่ให้ทิ้งตึกนี้ไป

(ยังมีต่อ)

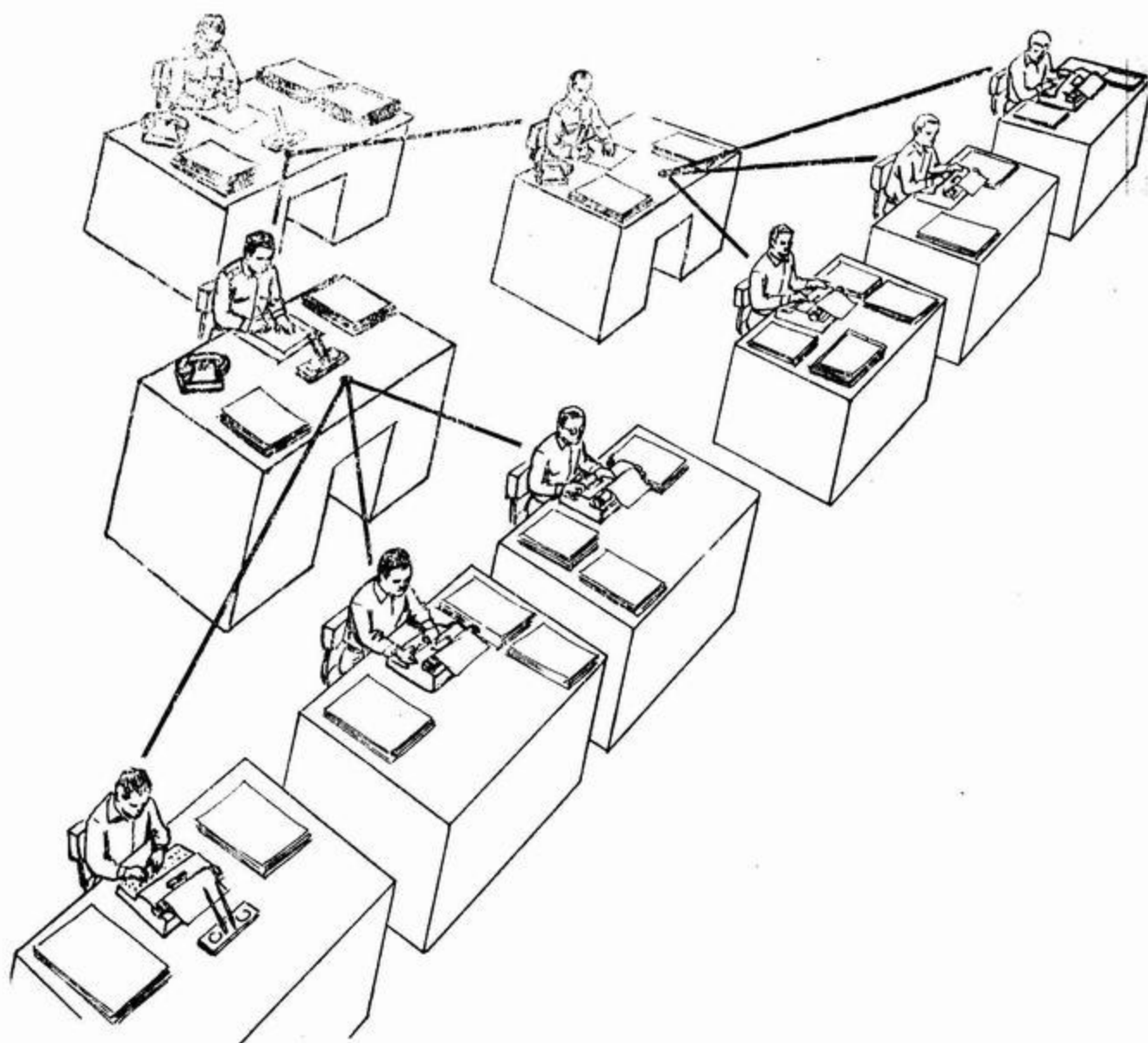
การจำแนกตำแหน่ง (ต่อ)

ประโยชน์อื่น ๆ
สหราชอาณาจักร

การสอบ

การจัดระบบงานที่ดี

กระทรวงทบวงกรมทราบความต้องการในการจัดฝึกอบรม
ข้าราชการได้เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบสำหรับ
ตำแหน่งต่าง ๆ

การฝึกอบรม

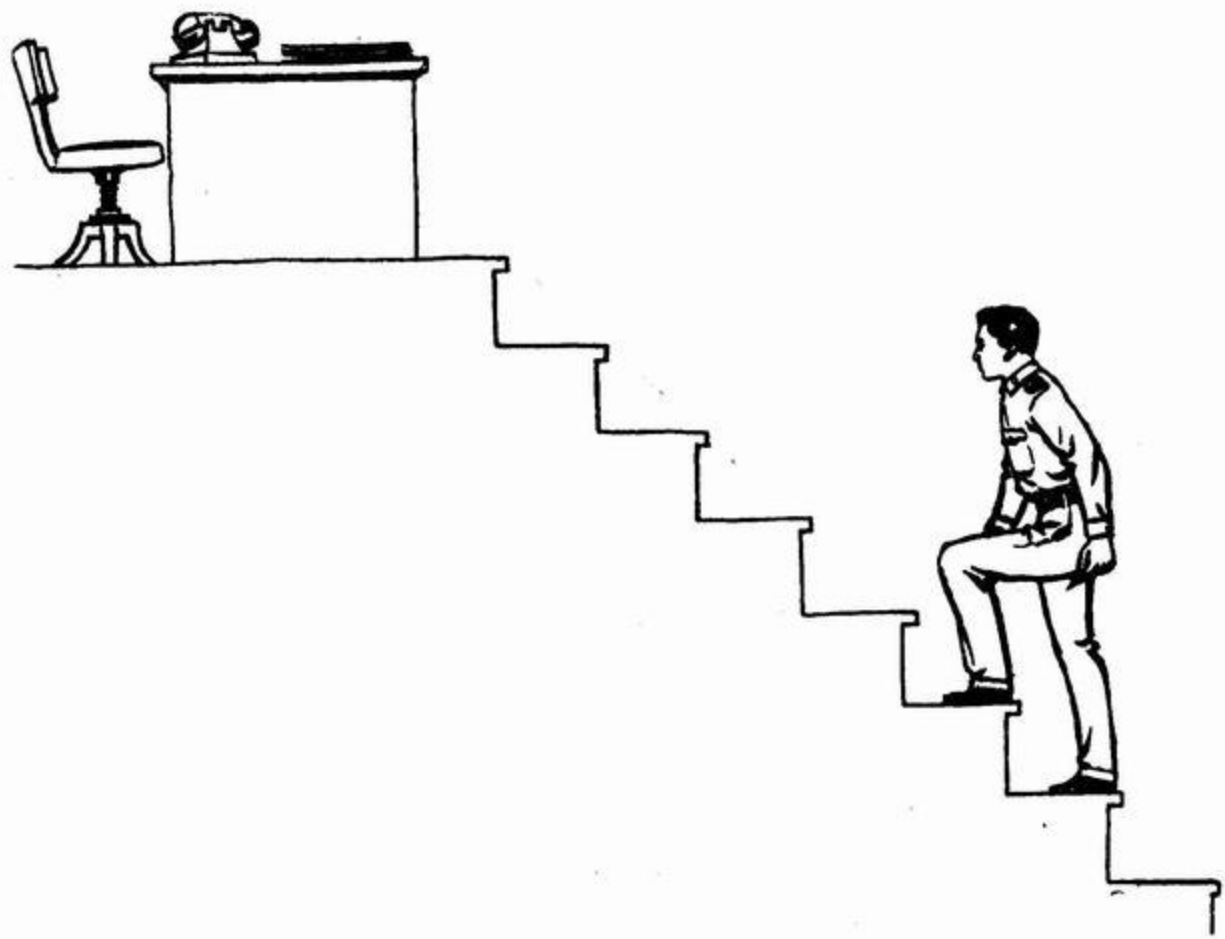

กระทรวงทบวงกรมทราบแนวทางของการฝึกงานเพื่อเพิ่ม
คุณสมบัติของข้าราชการ

การฝึกงาน

มองเห็นทางแห่งความก้าวหน้า

เงินเดือน งานเดิน ราชการเจริญ

งานเท่ากัน เงินเท่ากัน

ข้าราชการมีขวัญดี

ทุกคนตั้งใจ
ร่วมกันทำงานดีจริง

การจำแนกตำแหน่งมีการดำเนินงานเป็นขั้น ๆ ดังนี้

ขั้นที่ ๑ สำรวจหน้าที่และความรับผิดชอบ ของตำแหน่งต่าง ๆ โดยวิธี

- ส่งแบบสอบถามให้ผู้ดำรงตำแหน่งกรอก
- สัมภาษณ์ผู้ดำรงตำแหน่งเพื่อหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม
- สังเกตการปฏิบัติงานของบางตำแหน่ง

ขั้นที่ ๒ รวมตำแหน่งที่มีลักษณะงาน

เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน
ไว้เป็นพวกเดียวกัน

ขั้นที่ ๓ วิเคราะห์และเปรียบเทียบหน้าที่

และความรับผิดชอบของ
ตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อจัดขั้น
ตามระดับความยากง่ายของงาน

เมื่อดำเนินการขั้นที่ ๓ แล้ว ก็จัดทำ

“มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง”

เพื่อแสดง

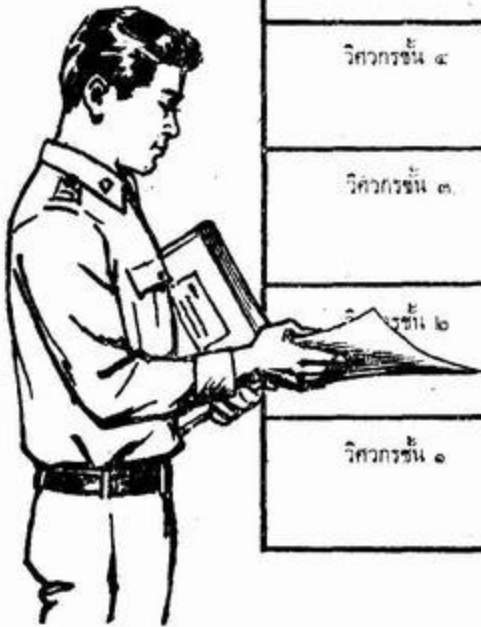
- ชื่อตำแหน่ง
- หน้าที่และความรับผิดชอบ
- คุณสมบัติขั้นต่ำ และคุณสมบัติอื่น ๆ
- อัตราเงินเดือน

สำหรับตำแหน่งต่าง ๆ ไว้เป็นมาตรฐาน

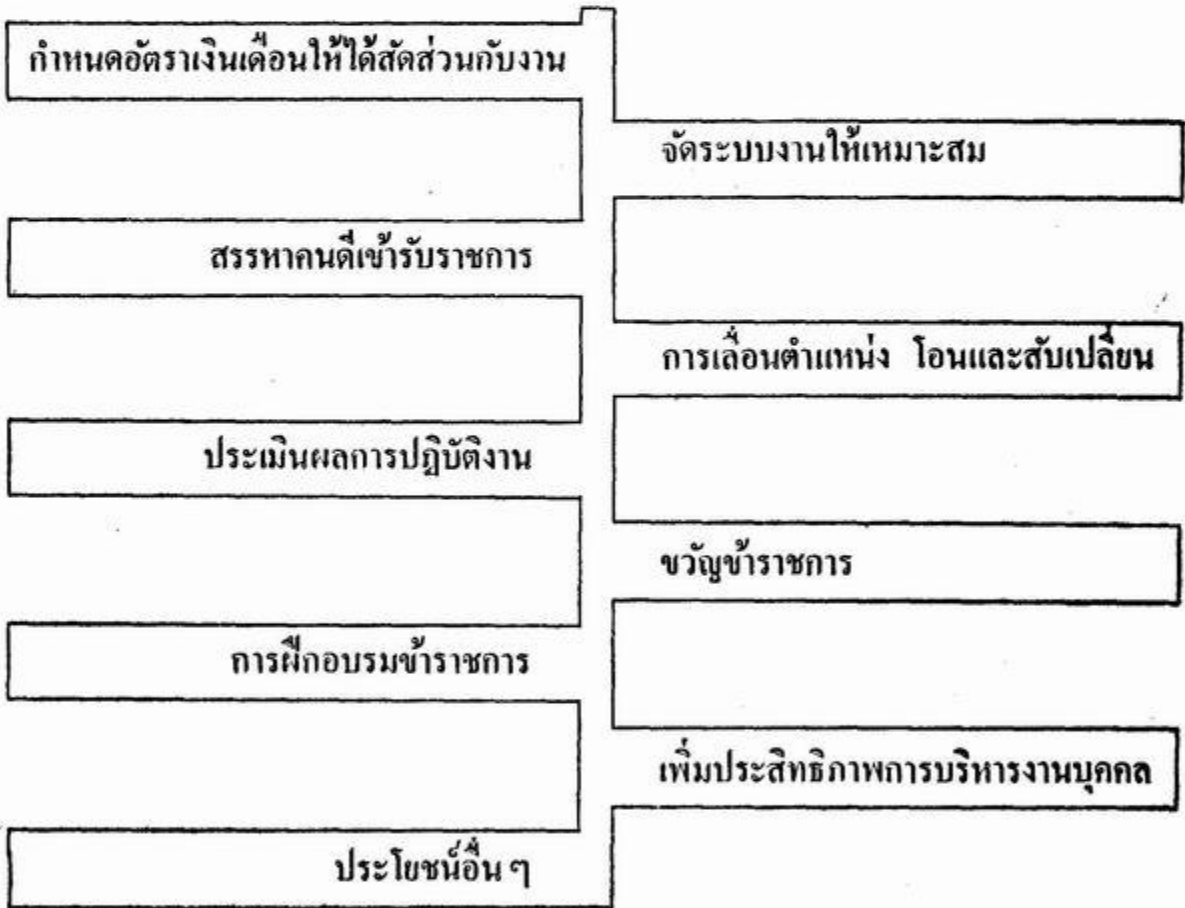
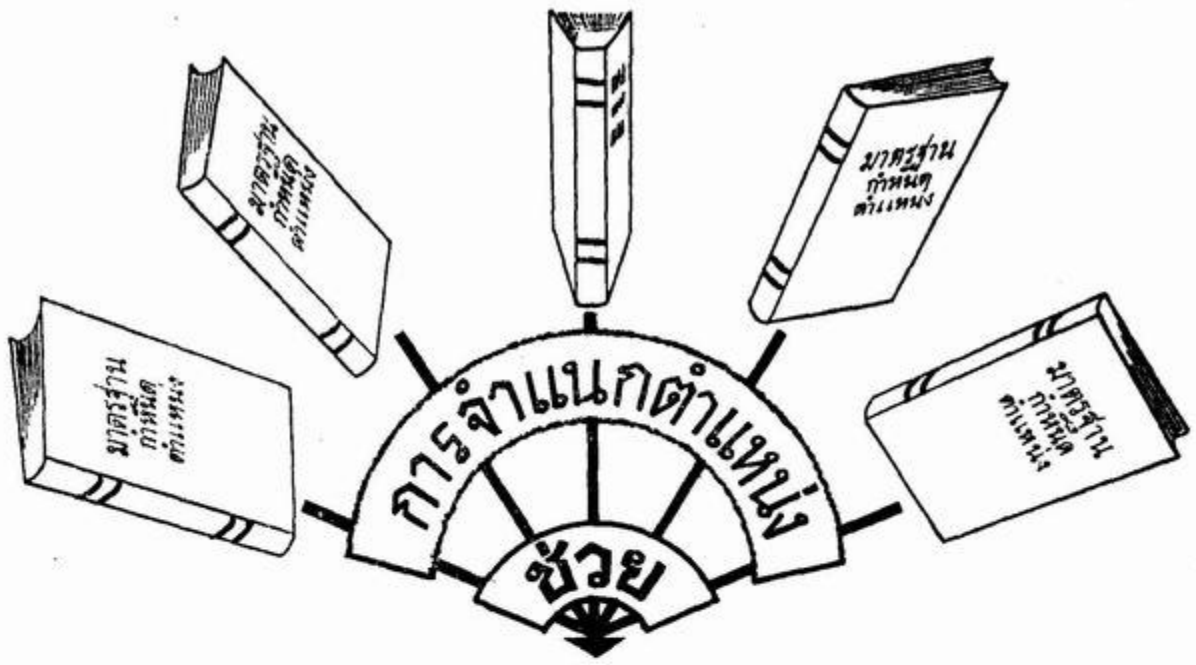

มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง

วิศวกรชั้น ๕	นายแพทย์ชั้น ๕	นักบัญชีชั้น ๕
วิศวกรชั้น ๔	นายแพทย์ชั้น ๔	นักบัญชีชั้น ๔
วิศวกรชั้น ๓	นายแพทย์ชั้น ๓	นักบัญชีชั้น ๓
วิศวกรชั้น ๒	นายแพทย์ชั้น ๒	นักบัญชีชั้น ๒
วิศวกรชั้น ๑	นายแพทย์ชั้น ๑	นักบัญชีชั้น ๑

เมื่อนำคำขอมารเปรียบเทียบกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่งก็จะทราบได้ทันทีว่าตำแหน่งที่ขอไปนั้น ควรจะอยู่ในระดับใด ๆ ล ฯ

การจำแนกตำแหน่ง

- เป็นรากฐานของการบริหารงานบุคคลที่ดี
- ถ้าปราศจากการจำแนกตำแหน่งแล้ว การบริหารงานบุคคลที่ดีก็จะเป็นไปไม่ได้

โครงการจำแนกตำแหน่ง สำนักงาน ก.พ.

มกราคม ๒๕๐๕

“คน คือปัจจัยอันสำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์งานทุกประการให้เจริญก้าวหน้า
ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของผลงาน ย่อมขึ้นอยู่กับความคิดเลือกและการจัดบุคคล
เข้าทำงาน

งานของทางราชการนั้น เป็นงานที่ดำเนินการโดยเงินภาษีอากรของราษฎรเป็น
ส่วนรวม มิใช่เงินของเอกชนคนหนึ่งคนใดโดยเฉพาะ ฉะนั้น การคัดเลือกเข้าทำ
ราชการตลอดจนการบริหารงานบุคคลในหน่วยราชการ จึงสมควรจะได้กระทำไปเพื่อ
ประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง โดยผู้เป็นเจ้าของที่
จักต้องกวัดขันให้ได้คนดีและมีความสามารถมาปฏิบัติราชการกันให้มากที่สุด มิใช่จะ
กระทำไปโดยเห็นแก่ประโยชน์ของผู้หนึ่งผู้ใดเป็นการเฉพาะ เพราะการปฏิบัติเช่นนั้น
ก็เท่ากับเป็นการนำเอาทรัพย์สินของประชาชนมาเป็นประโยชน์ของตนกับพวกพ้อง และ
เป็นการทุจริตต่อภาษีอากรของราษฎรเป็นส่วนรวมเท่านั้นเอง.....”

จากคำขวัญ ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรี และประธาน ก.พ.
แต่ วารสารข้าราชการ ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม 2509

(ปกหลังนอก)

ปัญหา: เบี้ยบหักกรมพลเรือน

ตอบโดย

สมดี เจริญกุล บุคลากรเอก กองระเบียนข้าราชการ
 สายบัว พุ่มแดง เลขานุการ สำนักงาน ก.พ.
 ธงชัย วาณิชกะ หัวหน้าแผนก ๔ กองทะเบียนประวัติ
 ฤทัย รักราชการ หัวหน้าแผนกระเบียน กองระเบียนข้าราชการ

สำนักงาน ก.พ.

ปัญหาพิเศษ

๕๑๕. ถาม ประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (ม.ศ. ๖) มีกำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ฉบับใด ให้บรรจุได้เท่าใด และประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นตอนกลางสายอาชีพ กำหนดไว้ให้บรรจุได้เท่าใด หรือไม่

ตอบ ประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ เป็นประกาศนียบัตรที่เปลี่ยนแปลงใหม่ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ เดิมเรียก "ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง" ผู้ได้รับประกาศนียบัตรดังกล่าวนี้จะบรรจุเข้ารับราชการได้ ตามข้อ ๓ (๘) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๘ (พ.ศ. ๒๔๘๘) แก้ไขอัตราเงินเดือนใหม่โดย กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๓ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ซึ่งภายในบังคับประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๘ จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา อันดับ ๒ ชั้น ๖๒๕ บาท และตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๐๘ เป็นต้นไป จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา อันดับ ๓ ชั้น ๖๕๐ บาท และประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นสายอาชีพ เป็นประกาศนียบัตรที่ผลิตขึ้นใหม่ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ ผู้ได้รับประกาศนียบัตรดังกล่าวนี้จะบรรจุเข้ารับราชการได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญ ชั้นจัตวา อันดับ ๓ ชั้น ๕๐๐ บาท ส่วนหลักเกณฑ์การบรรจุกำลังดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๘ (พ.ศ. ๒๔๘๘) อยู่

สำหรับ ประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนกลางสายอาชีพ ปรากฏว่า ยังไม่มีการศึกษาในระดับนี้ (หนังสือสำนักงาน ก.พ. ตอบกรมทางหลวง ที่ สร ๐๘๐๓/๒๗๕๒๘ จ.ว. ๒๐ พ.ค. ๐๘)

๕๑๖. ถาม ข้าราชการผู้หนึ่งกระทำผิดวินัย / ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นควรลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๒ ขั้น ซึ่งเกินอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด จังหวัดจึงได้เสนอเรื่องไปขอให้กรมเจ้าสังกัดพิจารณาสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๒ ขั้น แต่กรมเจ้าสังกัดเห็นว่า ข้อเท็จจริงยังฟังไม่ได้ว่า ผู้กระทำผิด จึงได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ สั่งยกคำร้องของผู้กล่าวหา และขอให้จังหวัดระงับเรื่อง ดังนั้น จะเป็นการถูกต้องหรือไม่

ตอบ ตามมาตรา ๘๕ วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ นั้น เป็นบทบัญญัติสำหรับกรณีที่มีผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจได้สั่งลงโทษไปแล้ว ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกลงโทษ ซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้สั่งลงโทษ ไม่เห็นชอบด้วยกับคำสั่งลงโทษ ก็ให้มีอำนาจที่จะสั่งเพิ่มโทษ ลดโทษ หรือยกโทษ ได้ ส่วนกรณีดังกล่าวนี้ ในเมื่อจังหวัด เพียงแต่ได้ส่งเรื่องไปขอให้กรมเจ้าสังกัดพิจารณาสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๒ ขั้น โดยยังมีได้มีการสั่งลงโทษ กรมเจ้าสังกัดได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ ขึ้นมาสั่งยกคำร้องของผู้กล่าวหา จึงเป็นการนำมาตราดังกล่าวขึ้นมามีอำนาจไม่ตรงกับกรณี ทำให้เข้าใจไปว่า กรมเจ้าสังกัดสั่งยกโทษทั้ง ๆ ที่ผู้นั้นยังไม่ได้ถูกสั่งลงโทษ แต่อย่างไรก็ดี การที่จังหวัดเสนอให้กรมเจ้าสังกัดพิจารณาดำเนินการสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๒ ขั้นนั้น ในเมื่อกรมเจ้าสังกัดได้ใช้ดุลพินิจพิจารณาเห็นว่า ผู้นั้นมิได้กระทำผิด กรมเจ้าสังกัดก็ย่อมจะไม่สั่งลงโทษได้ (มติ ก.พ. ตอบข้อหารือของจังหวัดพิษณุโลก ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๘๐๕/๓๐๒๒๘ จ.ว. ๓๓ พ.ค. ๐๘)

๕๑๗. ถาม ข้าราชการพลเรือนวิสามัญเทียบชั้นจัตวา มีกรณีต้องหาว่าเสพสุรามันเมาตำแม่ครูและก่อการวิวาทชกต่อย ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งตั้งกรรมการขึ้นทำการสอบสวนแล้ว สั่งลงโทษตัดเงินเดือน ผู้นั้นได้ยื่นใบลาออกจากราชการ และจังหวัดได้อนุญาตให้ผู้นั้นออกจากราชการไปในขณะที่เรื่องอยู่ในระหว่างกรมเจ้าสังกัดพิจารณารายงานการลงโทษ ต่อมากรมเจ้าสังกัดพิจารณาเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้นั้นเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานประพฤติก

ข้ออย่างร้ายแรง ตามมติคณะรัฐมนตรี ตามนัยหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.อ. ๒๐๘/๒๕๘๖ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๘๖ ระดับโทษควรไล่ออกจากราชการ และเห็นว่ากรณีที่จังหวัดอนุญาตให้ผู้ยื่นลาออกจากราชการนั้น ขัดกับความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๘๗ จึงได้ขอให้จังหวัดถอนคำสั่งอนุญาตการลาออกดังกล่าว ซึ่งจังหวัดก็ได้ถอนคำสั่งอนุญาตการลาออกนั้นแล้ว กรมเจ้าสังกัดจึงเสนอกกระทรวงพิจารณาสั่งเพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการ ดังนี้ จะเป็นการถูกต้องหรือไม่

ตอบ การลาออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนวิสามัญนั้น ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๘๗ (พ.ศ. ๒๕๘๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๘๗ ว่าด้วย การบรรจุ การเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้ง การสละส่วน การรักษาวินัย และการออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนวิสามัญ ข้อ ๓๕ (๒) บัญญัติให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งตามมาตรา ๓๕ วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๘๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๘๘ ได้บัญญัติห้ามมิให้ผู้มีอำนาจสั่งอนุญาต อนุญาตการลาออกไว้ เฉพาะแต่ในกรณีที่ผู้ขอลาออกมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดคดีอาญา ซึ่งมี ๓ ฐานความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่มีกำหนดโทษชั้นลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือมีกรณีต้องหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เท่านั้น แต่ในกรณีที่ผู้ขอลาออกถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไม่ร้ายแรง บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดไว้เพียงว่า ผู้มีอำนาจสั่งอนุญาตการลาออกจะยับยั้งการอนุญาตให้ลาออกไว้เพื่อรอฟังผลของเรื่องที่ถูกล่าม اتهامวินัยก็ได้ โดยให้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจสั่งอนุญาตการลาออกที่จะยับยั้งการอนุญาตให้ลาออกไว้ก่อน หรือจะสั่งอนุญาตการลาออกไปเลยก็ได้ และตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๘๗ (พ.ศ. ๒๕๘๗) ข้อ ๓๓ ก็ได้บัญญัติว่าการรักษาวินัยของข้าราชการพลเรือนวิสามัญ นอกจากที่มีบัญญัติไว้แล้วในกฎ ก.พ. นี้ให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๔ และมาตรา ๓๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ดังนั้น จึงต้องนำความในมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๘๗ ในส่วนที่กำหนดลักษณะการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงมาใช้บังคับสำหรับข้าราชการพลเรือนวิสามัญด้วย สำหรับเรื่องนี้ ปรากฏว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเพียงแต่สั่งตั้งกรรมการขึ้นทำการสอบสวนในข้อหาว่ากระทำความผิดวินัย ฐานไม่สามัคคีซึ่งกันและกัน ตามมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๘๗ มิได้ระบุว่าผู้นั้นมีกรณีต้องหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติ

ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ แต่อย่างใด และเมื่อสอบแล้ว คณะกรรมการ
 สอบคัดเลือก ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ ต่างก็เห็นว่า การกระทำของผู้ไม่เป็นการกระทำผิดวินัยอย่าง
 ร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ ฉะนั้น
 กรณีดังกล่าวนี้ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้มีอำนาจตามกฎหมายได้ใช้ดุลพินิจสั่งอนุญาตให้ลาออก
 ได้ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
 โดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๘ ไปแล้ว
 ย่อมมีผลทำให้ผู้พ้นสภาพความเป็นข้าราชการไปตามกฎหมายแล้ว ผู้บังคับบัญชาไม่อาจที่จะ
 สั่งลงโทษอย่างใดได้อีก (มติ ก.พ. ตอบข้อหารือของกระทรวงศึกษาธิการ ตามหนังสือสำนักงาน
 ก.พ. ที่ สร ๐๘๐๕/๓๐๓๕๕ ล.ว. ๓ มิถุนายน ๒๕๐๘)

๕๑๘. ถาม ผู้สอบไล่ได้ครบทุกลักษณะวิชาตามหลักสูตรชั้นปริญญาตรี และได้ผ่านการสอบ
 ปากเปล่าเรียบร้อยแล้ว กำลังรอมติจากสภามหาวิทยาลัย เพื่ออนุมัติให้เป็นบัณฑิต จะสมัคร
 สอบคัดเลือกเพื่อเข้ารับราชการได้หรือไม่

ตอบ ผู้ที่มีสิทธิสมัครเข้าสอบคัดเลือกจะต้องเป็นผู้ที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติ และออก
 หนังสือรับรองให้แล้ว กรณีดังกล่าว เมื่อปรากฏว่าสภามหาวิทยาลัยยังไม่อนุมัติให้เป็นบัณฑิต
 จึงยังไม่มีสิทธิสมัครสอบคัดเลือกเข้ารับราชการได้ (มติ ก.พ. ตอบข้อหารือของกรมประชาสง-
 เคราะห์ ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๓๐๐๓/๓๗๓๓๔ ล.ว. ๓๒ เม.ย. ๒๕๐๘)

ปัญหาสมาชิก

ตอบคุณสมบูรณ์ บุณโยดม

ถาม ตามประกาศของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เรื่อง หลักสูตรและวิธีการ
 สอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนชั้นจตุตถฯและชั้นตรี ซึ่งประกาศ ณ วันที่ ๓๓ พฤษภาคม ๒๔๘๗
 ข้อ ๓๒ โดยย่อว่า “เมื่อการสอบแข่งขันได้สิ้นสุดลง เมื่อ อ.ก.พ. ต่าง ๆ ได้บรรจุผู้ใดเข้ารับ
 ราชการในตำแหน่งใด แจ้งให้ ก.พ. ทราบ พร้อมทั้งส่ง ก.พ. ๗ ซึ่งกรอกรายการที่ตรวจถูกต้อง
 แล้วกับรูปถ่าย ๒ " x ๒ ๑/๒" ไปด้วย (มิได้กำหนดว่ากรุป แต่ตามมติ ก.พ. ที่ นว. ๘/๒๕๐๒ ลง
 วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๐๒ กำหนดให้ส่งรูปถ่ายจำนวน ๒ รูป พร้อมกับคำสั่งไปยังสำนักงาน ก.พ.)

แต่ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ น.ว. ๓/๒๕๐๖ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๐๖ เรื่อง ก.พ. ๗ แบบใหม่ ซ้อมความเข้าใจในการกรอกแบบ ก.พ. ๗ ใหม่ ใน ก. ๖ กล่าวโดยย่อ “ก.พ. ๗ ที่ส่งไปเก็บ ณ สำนักงาน ก.พ. นั้น ไม่ต้องส่งรูปถ่ายของเจ้าของประวัติด้วย” ดังนี้

ประกาศของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและคำสั่งของเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ข้าพเจ้าเข้าใจว่าขัดกัน จึงสงสัยว่าควรจะมีข้อปฏิบัติอย่างไรจึงจะเป็นการสมควร แต่ขณะนี้เกือบทุกหน่วยงานทำแบบ ก.พ. ๗ แบบใหม่โดยไม่ส่งรูปถ่าย

ตอบ ก.พ. ๗ แบบเก่า ก.พ. กำหนดให้ใช้รูปถ่ายด้วย แต่ ก.พ. ๗ แบบใหม่ ซึ่ง ก.พ. กำหนดขึ้นตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ น.ว. ๘/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๕ มิได้กำหนดให้ใช้รูปถ่ายแต่ประการใด ฉะนั้น หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ น.ว. ๓/๒๕๐๖ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๐๖ จึงไม่ขัดกับประกาศคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ดังกล่าว เพราะเป็นการซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับ ก.พ. ๗ แบบใหม่

ตอบคุณส่งเสริม นิยมศิลป์

ถาม คำว่า “ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง” ซึ่งกำหนดให้ใช้อยู่ในระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๐๖ นั้น ผมเข้าใจว่าต้องเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กล่าวคือ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๖ นั้น ได้แบ่งส่วนราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ออกเป็น ๒ ส่วน คือ ก. ราชการบริหารส่วนกลาง ฯลฯ และ ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค มี ๓. ที่ทำการสหกรณ์จังหวัด ๒. ที่ทำการสหกรณ์อำเภอ ดังนี้

ฉะนั้น หนังสือราชการ (ภายนอก) ของแผนกสหกรณ์ตามส่วนภูมิภาค โดยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอลงนาม คำว่า “ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง” ซึ่งต้องพิมพ์ได้ไว้ตามระเบียบในริมกระดาษด้านซ้าย ให้ระดับต่ำลงมาอีก ๓ บรรทัด จากบรรทัดสุดท้ายของหนังสือ นั้น ๆ ผมมีความเห็นต้องใช้คำว่า “ที่ทำการสหกรณ์จังหวัด” หรือ “ที่ทำการสหกรณ์อำเภอ” ตั้งแต่กรณีตาม พ.ร.ฎ. แบ่งส่วนราชการ เป็น “ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง” มิใช่ใช้คำว่า “สหกรณ์” ดังที่เคยปฏิบัติกันมาดังนี้ จะถูกต้องหรือไม่

ตอบ ถูกต้อง

ตอบสมาชิกเลขที่ ๓๔๗๒

ถาม ผมเกิดวันที่ ๓๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ จะครบกำหนดปลดเกษียณอายุราชการในวัน เดือน ปีใด

ตอบ ครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ๓๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ พ้นจากราชการเนื่องจากครบเกษียณอายุ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ (๓ ต.ค. ๒๕๖๓)

ตอบคุณประทีป สิริคุปต์

ถาม ข้าราชการฝ่ายปกครอง เช่น สรรพสามิตอำเภอชั้นตรี เงินเดือนเต็มขั้น (๓,๒๐๐ บาท) ไปตรวจจับผู้กระทำผิดตามหน้าที่ ถูกผู้กระทำผิดต่อสู้ ถ้าได้รับอันตรายถึงตาย ได้เลื่อนเงินเดือน ๕-๖ ขั้น ตามมติคณะรัฐมนตรี แต่ถ้าไม่ตายเป็นอันว่าเจ็บฟรีใช่ไหมครับ สำหรับผู้เงินเดือนยังไม่เต็มขั้น หากมีกรณีเช่นนี้เกิดขึ้นบ้าง ก็จะได้รับพิจารณาเลื่อนเงินเดือนอย่างน้อย ๓ ขั้น ตมันไม่เป็นขรรมเลย หรือทางราชการมีระเบียบการในเรื่องนี้ไว้อย่างไรบ้าง ก็ขอได้กรุณาตอบให้ทราบด้วย

ตอบ ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือบ่่วยเจ็บเนื่องจากปฏิบัติราชการตามหน้าที่แต่ไม่ถึงแก่ความตาย จะได้รับสงเคราะห์และตอบแทนคุณความดีจากทางราชการ ดังนี้

(๓) ได้รับสงเคราะห์เกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลทั้งหมด และได้รับสิทธิพิเศษตาม พ.ร.บ. สงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการบ่่วยเจ็บ เพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๕๑๓ อาทิเช่น ได้สิทธิลาราชการเพื่อรักษาตัวโดยได้รับเงินเดือนเต็มเกินกว่าเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการลาราชการ เป็นต้น

(๒) ได้รับพิจารณาความดีความชอบเลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษไม่เกินกว่า ๒ ขั้น หรือเกินกว่า ๒ ขั้น ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๘ (พ.ศ. ๒๕๐๕)

สำหรับข้าราชการที่ได้รับเงินเดือนในอันดับสูงเต็มขั้นของขั้นแล้ว ก็คงจะได้รับการสงเคราะห์ตาม ๓ แต่ประการเดียว

ตอบสมาชิกเลขที่ ๓๒๒

นาย ก. เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี อันดับ ๓ ขั้น ๗๕๐ บาท รับราชการอยู่ในท้องที่อำเภอ ข. เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ ถูกลดขั้นเงินเดือน ๓ ขั้น จาก ๗๕๐ บาท คงเหลือ ๗๒๕ บาท ตามคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัด ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๐๘ เพราะทำความชอบ ผู้ว่าราชการ

จังหวัดคนเดิมจึงเลื่อนเงินเดือนขึ้นให้อีก ๓ ชั้น เป็น ๑๕๐ บาทตามเดิม แต่สำนวนการสอบสวน และคำสั่งลงโทษ จังหวัดได้เสนอเข้ามายัง อ.ก.พ. กรมเพื่อพิจารณาอีกครั้ง ตั้งแต่ปีที่ถูกสั่งลงโทษ นั้นแล้ว จนบัดนี้ อ.ก.พ. กรมยังไม่ได้พิจารณา จะเป็นเพราะเหตุใดไม่ทราบ ในระหว่างที่กำลัง รอคอยอยู่นี้ ขอถามว่า

๑. ถาม นาย ก. มีสิทธิ์ได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนหรือไม่?

ตอบ ได้ ถ้าหากว่าได้ถูกลงโทษลดเงินเดือนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

๒. ถาม นาย ก. จะขอโอนไปรับราชการทางสังกัดกรม กอง อื่น จะได้หรือไม่ และ

ตอบ อยู่ในดุลพินิจของอธิบดีที่ข้าราชการผู้นั้นสังกัดอยู่

๓. ถาม ถ้าหาก นาย ก. โอนไปรับราชการทางสังกัดกรมอื่นได้แล้ว ทางต้นสังกัดเดิม คือทางกรมเดิม จะหยิบยกเอาเรื่องเดิมนั้นขึ้นมาพิจารณาอีกอย่างไรหรือไม่?

ตอบ การลงโทษลดเงินเดือนข้าราชการของผู้ว่าราชการจังหวัด: กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมิได้กำหนดให้เสนอ อ.ก.พ. กรมพิจารณา แต่กำหนดไว้ว่าเมื่อได้สั่งลงโทษข้าราชการแล้ว ให้รายงานการลงโทษนั้น เสนอตามลำดับชั้น จนถึงเจ้ากระทรวงที่ผู้ถูกลงโทษสังกัด และให้กระทรวงหรือกรมที่ข้าราชการผู้นั้นสังกัดรายงานไปยัง ก.พ. เพื่อพิจารณาระดับโทษ ถ้าหาก ก.พ. ยังมิได้เห็นชอบด้วยคำสั่งลงโทษนั้น ก็ถือว่ากรณียังไม่สิ้นสุด

ไทยวิจิตร

เลขที่ ๒๖๔/๑ ถนนเพชรบุรี พระนคร

สถานทศตเสื่อ—กางเกง ชุคส์สากลสุภาพบุรุษ

แบบทรงนำสมัย เค้นในสังคม

โดยช่างผู้ชำนาญ สีม่อประณีต ราคาเยา

ปัญหาคลัง

ตอบโตย

วิเชียร ไม้เรียง ผู้อำนวยการกองบำเหน็จบำนาญ
สนิท เกษะศิริ เลขานุการกรม
เฉลิมชัย วสันนท์ นิตกรเอก
วินัย บุญโสภณ หัวหน้าแผนก ๗ กองเงินเดือน

กรมบัญชีกลาง

ปัญหาสมาชิก

ตอบสมาชิกเลขที่ ๓๐๘

ปัจจุบันผมรับราชการในกรมพลเรือน สมมุติว่าเป็นกรม ก. มีประวัติรับราชการทหาร และพลเรือนติดต่อกันดังนี้

- (๑) พลทหารกองประจำการ ๘ เมษายน ๒๔๘๘ ตาม พ.ร.บ.
- (๒) นักเรียนนายสิบทหารบก ๓ มิถุนายน ๒๕๐๐
- (๓) สิบตรีประจำการ ๓ มิถุนายน ๒๕๐๓
- (๔) คำสั่งของทางราชการทหารให้ออกจากราชการได้ตามที่ขอลาตั้งแต่ ๓ ธันวาคม ๒๕๐๗

เป็นนายสิบกองหนุนมีเบี้ยหวัดรับที่จังหวัดทหารบกชลบุรี ยศครั้งสุดท้ายเป็นสิบเอกเงินเดือน ๗๐๐.- บาท (ข้อ (๑) อยู่ลพบุรี ข้อ (๒)-(๔) อยู่จังหวัดพระนคร)

(๕) รับปริญญานิติศาสตร์บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประจำปี ๒๕๐๗ สอบคัดเลือกเข้ารับราชการในกรม ก. ได้ และบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญชั่วคราว ชั้นตรี อันดับ ๒ ชั้น ๓,๐๐๐.- บาท เพื่อทดลองปฏิบัติราชการตั้งแต่ ๓ ธันวาคม ๒๕๐๗

๑. ถาม ถ้าผมได้บรรจุข้าราชการพลเรือนสามัญแล้ว อายุราชการตั้งแต่ ๘ เมษายน ๒๔๘๘ จนถึงเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ จะนับติดต่อกันและนำมารวมกันได้เพื่อก็คำนวณบำเหน็จบำนาญเมื่อลาออกจากราชการในกรม ก. หรือไม่

ตอบ นับติดต่อกันได้

๒. ถาม ถ้าหากนับติดต่อกันได้แล้ว จะได้เวลาเท่าใด รวมทั้งวันที่คุณด้วย และโปรด
แนะนำแนวทางในทางปฏิบัติที่จะให้ได้มาซึ่งเวลาราชการทางทหารด้วยว่าจะปฏิบัติอย่างไร

ตอบ คำนวณโดยประมาณปี เวลาทางทหารปกติ ๘ ปี ๗ เดือน ๒๓ วัน
ทว่าคุณ ๗ ปี ๘ วัน (ยังไม่ได้หักวันลา)

สำหรับเวลาราชการนั้น ต้องให้กระทรวงกลาโหมตรวจสอบรับรอง

๓. ถาม เบี้ยหวัดยังไม่เคยไปรับเลย ถ้าจะรับคงจะรับไม่ได้ตามหนังสือกระทรวงกลาโหม
ที่ กท. ๐๒๐๓ (๐๕)/๒๓๐๗ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๐๘ พิมพ์ไว้ในวารสารข้าราชการฉบับที่ ๓
มีนาคม ๒๕๐๘ ใช่หรือไม่

ตอบ ไม่ได้

ตอบคุณเฉลิม กัณหารี

ข้าราชการพลเรือนวิสามัญคนหนึ่งเข้ารับราชการเมื่อวันที่ ๓๗ เม.ย. ๐๗ ต่อมาสอบได้
และบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ เมื่อวันที่ ๓๗ ก.พ. ๐๘

๑. ถาม จะมีสิทธิรับเงินทดแทนในระหว่างที่เป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญได้หรือไม่

ตอบ มีสิทธิรับเงินทดแทนได้

๒. ถาม การนับเวลาที่ว่าคุณจะได้กี่เดือน

ตอบ นับว่าคุณเริ่มแต่ ๓๗ เม.ย. ๐๗-๒๗ ต.ค. ๐๘

๓. ถาม ในระหว่างที่ทดลอง ๖ เดือนจะเรียกว่าเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญหรือไม่

ตอบ เป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญชั่วคราวเพื่อทดลองปฏิบัติราชการ

ตอบคุณพันธ์ พลไชสง

๑. ถาม ผมรับราชการเป็นข้าราชการสามัญชั้นจตุรา อันดับ ๒ ชั้น ๖๐๐ บาท เมื่อ
วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๐๒ ขณะนั้นเป็นข้าราชการสามัญชั้นตรี อันดับ ๓ ชั้น ๘๕๐ บาท ถ้าผม
ลาออกในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๐๘ ผมจะมีสิทธิได้รับบำเหน็จหรือไม่ ถ้าได้รับจะได้รับเท่าไร
(ทั้งนี้ เพราะผมรับราชการยังไม่ครบ ๓๐ ปี)

ตอบ มีสิทธิได้รับบำเหน็จตามมาตรา ๑๗ เพราะมีเวลาราชการรวมทั้งทศวรรษด้วย ๓๓ ปี ๓ เดือนเศษ จะได้รับเป็นเงิน ๑๓,๐๕๐ บาท

๒. ถาม ผู้รับราชการโดยมีอายุราชการจริง ๆ (คือไม่นับทศวรรษ) ไม่ถึง ๓๐ ปี ไม่มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญ เมื่อจะรับบำเหน็จก็ได้ ใช่หรือไม่

ตอบ ถ้าเข้าเกณฑ์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๘ แล้ว ก็มีสิทธิได้รับบำเหน็จ

๓. ถาม แต่มีบางคนพูดว่าอายุราชการไม่ถึง ๓๐ ปี มีสิทธิได้รับบำเหน็จ แต่ไม่ได้รับบำนาญ จริงหรือไม่ ที่อำเภอผมกำลังถกเถียงกันกรณี นาย ก. ลาออกเพื่อรับบำเหน็จ นาย ก. มีอายุราชการไม่ครบ ๓๐ ปี ทำเรื่องราวไปยังจังหวัดเพื่อขอรับบำเหน็จ แต่ทางจังหวัดบอกบัต่ว่าไม่มีสิทธิ ฉะนั้น ผมจึงเรียนถามว่า นาย ก. มีสิทธิได้รับเงินตอบแทนบางอย่างหรือไม่ ในเมื่อไม่ได้รับบำเหน็จ

ตอบ ถูกต้องแล้ว เงินตอบแทนอย่างอื่นไม่มี

๔. ถาม ขณะนี้ผมสังกัดกรมสามัญศึกษา ถ้าหากผมสอบประจำแผนกที่กรมอื่นได้ เช่น กองกลางสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาฯ อย่างนี้ และทางการก็ส่งบรรจุตั้งตัวผมแล้ว ในกรณีเช่นนี้ผมจะขอโอนไปเลย เพื่อจะได้นับเวลาราชการติดต่อกัน จะมีทางหรือไม่ ถ้ามีทางที่จะทำเช่นนั้นจะต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง

ตอบ ขอโอนเพื่อนับเวลาติดต่อกันได้ โดยทำเป็นหลักฐานทางราชการที่ขอโอนตัวกัน

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๘๓

ถาม ข้าพเจ้าเรียนถามมาเกี่ยวกับการปลดเกษียณอายุ และได้ตอบไปแล้ว ข้าพเจ้าทราบกำหนดเวลาที่ครบเกษียณด้วยความขอบคุณยิ่ง แต่การเรียนถามมาคราวนี้ลืมบอกเวลาเริ่มรับราชการและวันลาป่วย ลาหยุดราชการในระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึกมาให้ละเอียด จึงทำให้ต้องเสียเวลา แต่ก็อดที่ไม่รบกวนอีกไม่ได้ คือ ข้าพเจ้าเริ่มรับราชการมาแต่วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๔๗๓ ตลอดมาจนบัดนี้ และในระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึก มีวันลาป่วย ๒๐ วัน ลาหยุดราชการ ๓๓ วัน รวม ๕๓ วัน จึงใคร่ขอทราบว่ ข้าพเจ้าจะมีเวลาราชการปกติเท่าใด

เวลาราชการเป็นทวิคูณ รวมเวลาราชการทั้งหมดนับ เป็นเงินบำนาญที่จะได้รับเดือนละเท่าใด ขอตอบให้ทราบอีกครั้ง จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

$$\begin{array}{l}
 \text{ตอบ เวลาปกติ (๓ มิ.ย. ๒๓-๓๐ มิ.ย. ๐๘)} = ๓๖ \text{ ปี } ๓ \text{ เดือน} \\
 \text{ทวิคูณ (หักวันลาออกแล้ว)} = ๖ \text{ ปี } ๓๓ \text{ เดือน } ๒๓ \text{ วัน} \\
 \text{รวมมีเวลาราชการทั้งสิ้น} = ๔๓ \text{ ปีเศษ} \\
 \text{บำนาญ} = \frac{\text{เงินเดือน } \times \text{ สิ้นท้าย} \times ๔๓}{๕๐}
 \end{array}$$

ตอบคุณนิยม นุกุลรักษ์

๑. ถาม นาย ก. ข้าราชการแผนกมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย เข้ารับราชการเมื่อ ๓/๓/๒๒ และลาออกโดยป่วยเมื่อ ๓/๓/๒๕ โดยไม่มีความผิดในหน้าที่ราชการและการออกก็มีได้รับบำเหน็จบำนาญแต่ประการใด ต่อมาได้ขอกลับเข้ารับราชการอีกทางกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง เมื่อ ๓/๔/๒๓ ติดต่อกันเรื่อยมาจนถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๐๘ และเวลารับราชการทั้งสองตอนได้ลงสมุดประวัติและมีผู้บังคับบัญชาเซ็นนามรับรองไว้ถูกต้องแล้ว อยากทราบว่าเวลาราชการทั้งสองระยะนี้จะคิดติดต่อกันในการรับบำเหน็จบำนาญครั้งสุดท้ายได้หรือไม่ ถ้าได้ จะเป็นเวลาราชการเท่าใด รวมทั้งทวิคูณด้วย โดยคิดในอัตราเงินเดือน ๘๐๐ บาท (คิดเต็มโดยไม่คิดหักวันลาป่วยขาด)

ตอบ นับเวลาติดต่อกันไม่ได้ เพราะต้องห้ามตามมาตรา ๓๐ (๓) คงมีเวลาราชการตอนหลัง รวมทวิคูณประมาณ ๓๓ ปีเศษ จะได้บำนาญเดือน ๕๘๔ บาท

๒. ถาม นาย ก. เกิด ๒ ตุลาคม ๒๔๔๘ จะต้องถูกปลดเกษียณในเดือน และ พ.ศ. ไດถ้าจะปลดใน ๓ กันยายน ๒๕๐๘ จะเป็นการถูกต้องหรือไม่

ตอบ จะต้องปลดเกษียณในวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๓๐

ตอบสมาชิกเลขที่ ๒๔๑๖

ผมรับราชการเป็นครูประจำโรงเรียน เมื่อ ๓๖ พ.ย. ๒๔๘๐ มีอายุ ๓๘ ปีเศษ โดยการคัดเลือก ความรู้สามัญ ม. ๓ ก่อนวันยกฐานะเป็นข้าราชการพลเรือน ๕ พ.ค. ๒๔๘๓ ได้รับเงินเดือน ๓๔ บาท และสอบได้วุฒิครูพิเศษมูล (พ.) เมื่อ ๒๔๘๖ เป็นข้าราชการสามัญตั้งแต่ ๓ มกราคม ๒๔๘๗ ถูกต้องหรือไม่และสงสัยว่า

๑. ถาม การนับเวลาสำหรับคิดคำนวณบำเหน็จบำนาญจะนับตั้งแต่

- ก. วันเริ่มเข้า ๓๖ พ.ย. ๒๔๘๐
- ข. วันยกฐานะเป็นข้าราชการ ฯ ๕ พ.ค. ๒๔๘๓
- ค. วันเป็นสามัญ ๓ ม.ค. ๒๔๘๗

ตามข้อไหนที่ถูกต้อง หรือเริ่มคิดให้ตั้งเมื่อใดแน่

ตอบ นับเวลาราชการให้ตั้งแต่ ๕ พ.ค. ๘๓

๒. ถาม ถ้าไม่นับเวลาตามข้อ ๑ (ก. และ ข.) ระหว่างที่เป็นวิสามัญ จนถึงเปลี่ยนสภาพเป็นสามัญ สิทธิในการเงินรางวัลหรือเงินทดแทน จะมีสิทธิได้หรือไม่ มีหลักการคิดอย่างไร ได้ประมาณเท่าไร ปัจจุบันยังมีสิทธิขอได้หรือเปล่า

ตอบ เวลาตั้งแต่เริ่มเข้าจนถึงวันยกฐานะ โปรดติดต่อขอทราบได้ที่กรมสามัญศึกษา

๓. ถาม ปัจจุบันผมมีเงินเดือนเดือนละ ๘๐๐ บาท ลาออกอย่างไรจึงจะมีสิทธิขอเงินบำเหน็จบำนาญ และถ้าขอรับบำเหน็จจะได้ประมาณเท่าไร หรือคิดบำนาญจะได้ประมาณเดือนละเท่าไร (นับเวลาปกติและเวลาที่วิคุณด้วยทุกครั้ง)

๔. ถาม ถ้าจะขอลาออกโดยเหตุรับราชการนาน และจะรับบำนาญ โดยเอาเงินเดือนสุดท้าย $\times$ เวลารับราชการ $\div$ ๕๐ จะลาออกได้ตั้งแต่ พ.ศ. เท่าไร ปัจจุบันอายุ ๓๖ ปีบริบูรณ์

ตอบ ๓., ๔. ออกขณะนี้ มีสิทธิได้รับบำเหน็จตามมาตรา ๓๗ เป็นเงินประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท สำหรับบำนาญจะออกเหตุรับราชการนานได้ในเดือนตุลาคม ๒๕๐๘ ได้บำนาญประมาณเดือนละ ๕๐๐ บาท

ตอบคุณพูล เงินดี

ถาม ข้าพเจ้าเวลานี้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอโท อำเภอชนบุรี จังหวัดชนบุรี โดยยื่นเรื่องราวขอพระราชทานเหรียญชัยสมรภูมิ และขอให้รับรองวันปฏิบัติราชการครั้งมหาสงครามโลกครั้งที่ ๓ เป็นเวลาที่วิคุณ

ในระหว่างมหาสงครามโลกครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้ารับราชการในตำแหน่งปลัดอำเภอประจำตำบลบึงลือก อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ได้รับคำสั่งจากนายอำเภอทองผาภูมิในขณะนั้น

ให้ข้าพเจ้าไปร่วมกับตำรวจตระเวนชายแดน (ตำรวจสนาม) อยู่เฝ้าเขตแดนพระเจดีย์สามองค์ กิ่งอำเภอสังขบุรี (เมื่อยังไม่ยกฐานะเป็นอำเภอ) และไปเฝ้าเขตแดนด้านตำบลบึงลึก อำเภอทองผาภูมิ เป็นเวลาแรมเดือน นอกจากนั้น ได้ใช้ให้ข้าพเจ้าไปขอที่ราษฎร บ้านบึงลึก ตำบลบึงลึก ให้บริจาคที่ดินให้ เพื่อสร้างทางรถไฟสายพม่า ราษฎรก็บริจาคให้ และนอกจากนั้น ได้ใช้ให้ข้าพเจ้าติดต่อกับกองทหารญี่ปุ่นที่ตั้งค่ายที่อำเภอทองผาภูมิทุกค่าย เพื่อติดต่อประสานงานเป็นผู้ไปตรวจค่ายญี่ปุ่นที่ถูกถูกระเบิดจากทหารสหประชาชาติ และรายงานจังหวัดทางวิทยุ โทรศัพท เป็นการเสี่ยงอันตรายต่อชีวิต ข้าพเจ้าก็ได้ตั้งใจปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ซื่อหน้าซื่อใจ คณเมือญี่ปุ่นยอมแพ้ ข้าพเจ้าก็ได้รับคำสั่งจากนายอำเภอให้ติดต่อประสานงานกับทหารสหประชาชาติอีกจนสงครามสงบ

ข้าพเจ้าได้ยื่นรายงานไปจังหวัดชลบุรีเมื่อ ๒๘ มีนาคม ๒๕๐๘ ทางจังหวัดบอกว่า คำสั่งของนายอำเภอไม่มี แต่นายอำเภอที่เคยเป็นนายอำเภอในขณะนั้นรับรองในหนังสือไม่ถูกต้องนัก ข้าพเจ้าขอเรียนว่าอำเภอทองผาภูมิและกิ่งอำเภอสังขบุรี ในขณะนั้น เป็นอำเภอที่สร้างชั่วคราว ไม่แน่นอนหนัก หนังสือราชการและสมุดคำสั่ง ปลดวกกตเสียหายหมด และย้ายเคลื่อนที่หลายครั้ง ค้นหลักฐานไม่ได้ ข้าพเจ้าได้ไปค้นหาสมุดคำสั่งด้วยตนเองก็ไม่พบ ขอถามว่า ข้าพเจ้ามีสิทธิขอเวลาที่ปฏิบัติราชการเป็นเวลาที่คุณ และจะขอพระราชทานขอเหรียญชัยสมรภูมิได้ไหม

ตอบ ผู้ที่จะได้นับเวลาที่คุณในกรณีดังกล่าวจะต้องเป็นผู้ทำหน้าที่ทหาร ตามกระทรวงกลาโหมกำหนด ฉะนั้น จึงต้องให้กระทรวงกลาโหมตรวจสอบรับรอง สำหรับเรื่องเหรียญชัยสมรภูมินั้น ต้องเป็นผู้ที่ไปปฏิบัติงานในสนาม ติดต่อขอทราบได้ทั้งกองเสมียนตรากระทรวงกลาโหม □

๕ เก็บตก

เรื่องของการกลับมาใหม่

ข้าราชการผู้หนึ่งได้รับเชิญไปรับประทานอาหารที่บ้านฝรั่งสามภรรยาผู้หนึ่ง หลังจากรับประทานอาหารเสร็จ และคุยกันอยู่พักใหญ่แล้ว ข้าราชการผู้นั้นก็ขอลากลับ เจ้าของบ้านก็มาส่งที่ประตูและพูดว่า "Please come again." (หมายความว่า "ไปกลับมาเยี่ยมเราอีก") แต่เนื่องจากไม่เข้าใจกัน เขาเข้าใจว่าให้กลับเข้าไปอีก กะทาศายผู้นั้นก็เดินคุ่ม ๆ เข้าไปในห้องรับแขกใหม่อีกครั้งหนึ่ง!

"B"

เฉลยสอบเขาวงกตและความรู้รอบตัว

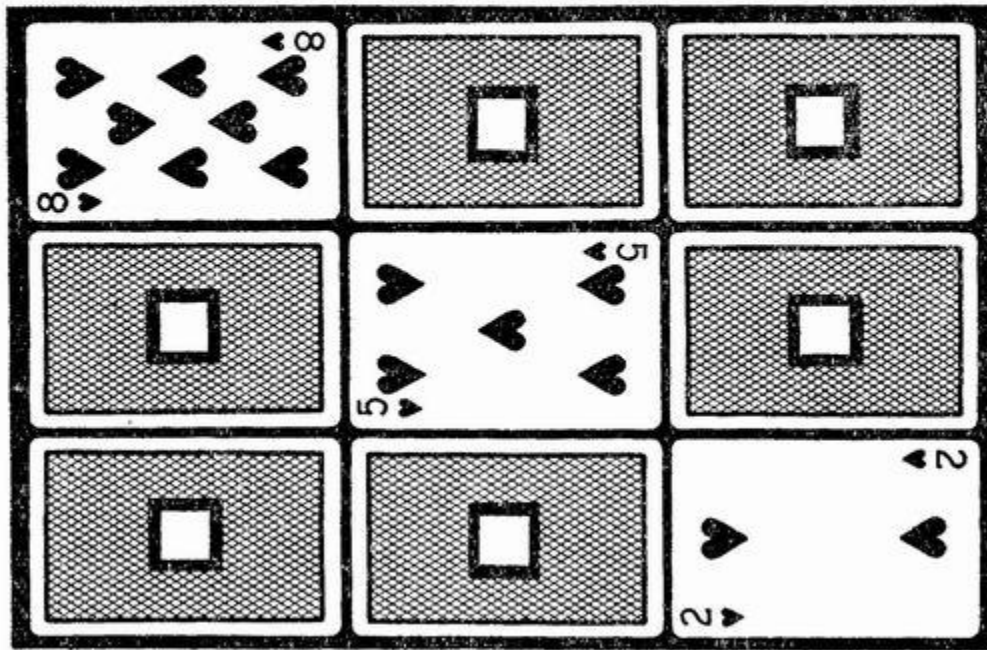
ชิงรางวัลประจำฉบับเดือนมิถุนายน ๒๕๐๕

๓. ภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถในรัชกาลปัจจุบัน พร้อมด้วยพระเจ้าลูกยาเธอและพระเจ้าลูกเธอทั้ง ๔ พระองค์ เป็นภาพสี่พระหัตถ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๔. ผู้แต่งคือ "พรานบุรุษ" (นายจวงจันทร์ จันทรคณา)
๕. "อหฺรอม" เป็นคำโบราณเรียก "ยุโรป" หมายความว่าฝรั่ง
๖. fathom เป็นหน่วยสำหรับวัดความลึกของน้ำ 1 fathom เท่ากับ 6 ฟุต
๗. เด็กคนนั้นตอบพ่อแม่ว่า "ผมกำลังจัดที่ทางให้สำหรับพ่อแม่เมื่อยามแก่แล้วจะได้แยกไปกันต่างหาก ไม่ปะปนกันเหมือนที่เท่ากับคุณปู่อย่างไรละ" อันเป็นผลให้พ่อแม่ต้องรีบปูของลูกชายมากินอาหารร่วมกันและปรนนิบัติเป็นอย่างดี

ผลการตัดสิน มีผู้ตอบถูกต้องทั้ง ๕ ข้อ สมควรได้รับรางวัล ๘ รายคือ คุณวิบูลย์ บุญยศิริโรตม์ แผนกสรรพสามิต จังหวัดสมุทรสงคราม คุณไตรรงค์ วีระพงศ์ ที่ว่าการอำเภอท่าฉาง คุณพร้อม พันธธาดา ที่ทำการป่าไม้จังหวัดแม่ฮ่องสอน คุณวีรพล จันทรเดช คลังจังหวัดนนทบุรี คุณวินัย ประทีปรัตน์ กองช่างวิทยุ กรมไปรษณีย์โทรเลข คุณแก้วมณี วงษ์สุวรรณ ที่ทำการสรรพสามิตควบคุมโรงงานสุรา บางยี่ขัน คุณมณี ทิณชรีระนันท์ การรถไฟแห่งประเทศไทย และคุณอนันต์ อุไรพันธ์ ประตุน้ำเขื่อนเจ้าพระยาชัยนาท ซึ่งเราจะได้จัดส่งหนังสือ "ปัญหาสอบเขาวงกตและความรู้รอบตัว" ให้เป็นรางวัลท่านละ ๓ เล่ม

สอบเข้านวค. // ความรู้รอบตัว

๑. ข้างบนนี้เป็นไพ่รูปโพแดงทั้ง ๘ ใบ เรียง ๓ แถว ๆ ละ ๓ ใบ โปรดสังเกตว่าไพ่ที่หายไปเห็นอยู่ ๓ ใบเป็นเส้นทะแยงมุม คือ ๘, ๕ และ ๒ เมื่อรวมกันแล้วได้ ๑๕ ท่านทราบไหมว่าไพ่อีก ๖ ใบที่คว่าอยู่แต่ละแถวและเส้นทะแยงมุมอีกเส้นหนึ่ง มีเลขอะไร อยู่ที่ใดบ้าง ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วได้ ๑๕ เช่นกันทุกแถว
  ๒. คำนวนไทยที่ว่า "คว่ำบาตร" มีความหมายและที่มาอย่างไร ตรงกับภาษาอังกฤษว่าอย่างไร และคำภาษาอังกฤษนั้นมีประวัติความเป็นมาโดยย่ออย่างไรบ้าง
  ๓. นักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียงรุ่นเก่าชอบใช้นามปากกาเป็นผู้หญิง ท่านทราบไหมว่าชื่อต่อไปนี้เป็นนามปากกาของใครบ้าง (ก) แม่วัน (ข) แม่สะอาด (ค) แม่อนงค์
  ๔. กีฬาโอลิมปิกครั้งแรกมีขึ้นเมื่อใด ณ ประเทศใด
  ๕. หญิงวัยชราผู้หนึ่งเดินไปตามซอมะม่วงพร้อมกับหยิบมะม่วงในกระจาดที่ยังห้ามๆ อยู่มีอบบๆ ไปได้แล้วถามแม่ค้าว่า "ลูกอะไรจะ" แม่ค้าตอบว่า "ลูกอะไรจะ" หญิงชรานั่นวางมะม่วงส่ายหน้าพึมพำว่า "ถ้าจะไม่ไหว" แล้วลูกซนจะเดินผลัดหน้า แม่ค้าแสดงความชื่นเฉียวเกรียวกราดทันที ร้องเกือบเป็นตวาดถามว่า "แล้วจะให้เท่าไรล่ะ" หญิงชรานั่นหันมาตอบ ทำให้เหตุการณ์ที่กำลังไม่ตลกกลายเป็นเรื่องขบขัน แม่ค้าดังกับหัวเราะ คนอยู่ใกล้ๆ ก็หัวเราะกันครืนใหญ่ ท่านทราบไหมว่าหญิงชรานั่นตอบว่าอย่างไร
- กติกา** ให้ส่งคำตอบไปถึงบรรณาธิการวารสารข้าราชการ ภายในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๐๘ สมาชิกวารสารข้าราชการ ผู้ตอบถูกหมดและตอบดีที่สุด จะได้รับรางวัลเงิน ๕๐ บาท (โปรดเขียนชื่อและสถานที่อยู่ให้ชัดเจนด้วย)